

**De *guwen yundong* 古文运动 (Klassieke Prozabeweging)
tijdens de Tang en Song:**

Ideologische én stilistische vernieuwing?

Thomas Van Hoey

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
Master in de Taal- en Regiostudies: Sinologie.

Promotor prof. dr. Willy Vande Walle (promotor)

Academiejaar 2013-2014

136 640 tekens

毕业论文简介

唐宋古文运动——意识形态以及文体风格的创新？

作者：司马智（Thomas • Van Hoey）

自从第 19 世纪起，现代研究者重新研究‘唐宋古文运动’，即唐朝的韩愈、柳宗元、梁苏、李翱、李华、萧颖士诸如此类以及宋朝的欧阳修、苏轼、苏洵、苏辙诸如此类的作者以更加古老的文本的意识形态与文体风格为基础，来写他们的文本。因为现代中西研究者一般研究指文化价值的术语的历史，而比较忽略古文文本的文体风格，所以这种研究可称为现代研究者的定性分析框架。但是，本论文用定量分析来研究古文文本的文体风格。

因此，本研究的目的是有两个：一，制定一种表明唐宋古文运动的文体特点的统计表，能帮助研究者决定某种文本是否属于唐宋古文；二，发现有哪些唐宋古文的文本受到哪些文本的影响。

为此，本研究先建立一个语料库，语料库的样本大体可分为五种：一，唐代古文家的著作，如韩愈、柳宗元、独孤及的著作；二，宋代古文家的著作，如欧阳修、苏辙、苏轼、苏洵的著作；三，更加古老的文本，如《论语》、《孟子》；四，当时流行的文体文本——骈文这个文体的一些文本，如《文镜秘府论》、《文选》、《文心雕龙》；五，一些佛经，如《华严经》、《金刚经》。

建立语料库后，本研究运用风格学与文体学的理论，并且运用统计学的一些方法，如 n 元语法（n-gram）的方法及主成分分析（principle components analysis）的方法，分析语料库。所用的统计软件为 R 语言。分析方法如下：先用唐古文的样本与宋古文的样本中出

现的一百个最常见的令牌 (token)¹制定字表。接着, 研究这一百个令牌在哪些文本中出现, 在哪些文本中不出现。从此, 可以分析出哪些文本受到哪些文本的影响。

该分析表明大多文本中, 不管是更加古老的文本、骈文、唐古文、还是佛经, 共同之处并不少。在语料库中, 只有一小部分的样本的共同之处并不多, 即更加古老的文本的《论语》、《孟子》与《庄子》、唐古文的韩愈、柳宗元与梁苏的著作与宋古文欧阳修、苏洵、苏辙与苏洵的著作。

最后, 如果我们以本研究的分析结果来补充现代学者所提供的历史框架, 则会发现, 前唐古文家的创新并不多, 但到了安史之乱后的韩愈与柳宗元以后, 古文家的创新不少了。然后, 根据现代学者的历史框架说, 宋代的古文家以唐代的韩愈、柳宗元与梁苏的文本为基础。因此, 本论文的分析结果能反映出意识形态的影响力, 即当时的知识分子认为自己所生活的时期与之前的时期 (公元第三、四世纪) 不同, 认为自己的时期更有文化, 更加文明, 不像之前的时期与社会那样重武轻文。总之, 在意识形态与文体方面上, 古文运动实在有创新; 在文体风格上, 古文运动没有我们原先想象的有创新性, 除非上述的几个作者。但是, 这几个作者对后期文体风格的影响非常大。

¹在这种情况下, 令牌指最常见的一百个 n 元, 如: 当 n 等于 1 时, 令牌指最常见的一百个字, 诸如此类。

English abstract

The *Guwen yundong* 古文运动 (Classical Prose Movement) during Tang and Song:

Ideological as well as Stylistic Innovation?

Ever since the end of the 19th century, there has been a renewed research interest into a group of prosaic reformers living during the Tang and Song dynasties. This movement has been given the name ‘Classical Prose Movement’ (*guwen yundong*), referring to writers like Han Yu, Liu Zongyuan, Li Hua, Liang Su, Li Ao, Xiao Yingshi etc. They claimed that their works are based on the prose found in old texts (hence Classical prose), using their literary style and employing the same ideological terminology to refer to the cultural values of their time. It has been widely recognised in frameworks found in Chinese as well as Western research that by using qualitative and intuitive methods, one can indeed see how these writers applied the same terminology, but by doing so changed these terms’ meanings.

The approach of this master thesis is not qualitative, but rather quantitative, looking to answer the questions whether it is possible to compose a statistical list which one can use to discern *guwen* texts from other texts, and whether it is possible to see more intricately which texts have been influenced by which other texts. Using stylometric methods and the software programme R, this paper analyses a linguistic corpus, that consists of: 1) the old texts *guwen* writers are supposed to imitate; 2) *pianwen* texts, a genre *guwen* writers claim is too full of frivolities instead of content and thus should be regarded as a kind of anti-*guwen*; 3) *guwen* texts of the Tang dynasty; 4) *guwen* texts of the Song dynasty; 5) Buddhist texts, because the Buddhist church was very popular during these dynasties, presumably influencing the *guwen* writers as well. After drawing a list of the most frequent 100 single characters (unigrams) encountered in the Tang and Song *guwen* subcorpus, these tokens are used to compare similarities and dissimilarities of the samples found in the whole corpus. This approach is repeated twice for the most frequent 100 combinations of two (bigrams) and respectively three (trigrams) characters.

Research findings have shown that it is indeed possible to compose a statistical list, which one can use to differentiate genres. Furthermore, there does not seem to be a lot of difference between the samples found in the linguistic corpus, with two exceptions. Firstly, Buddhist texts have a different vocabulary compared to the other samples. Secondly, while the statistical relative distance between most samples is not that large, which implies their style is more or less the same, there is a small group of samples that keeps reoccurring as being different. Adding a chronological dimension to this group enables the research to draw a line that suggests which samples have influenced which other ones. These samples are: *Zhuangzi*, *Lunyu* and *Mencius* for the old texts; Han Yu, Liu Zongyuan and Liang Su for the Tang *guwen* writers; and Ouyang Xiu, Su Xun, Su Zhe and Su Shi for the Song *guwen* writers.

The conclusion of this paper nuances the qualitative framework employed by most researchers so far: not every *guwen* writer's style is as innovative as previously assumed. It is Han Yu, Liu Zongyuan and Liang Su that are the major innovators, whose style has been picked up during the Song dynasty. However, all *guwen* writers share the trait of applying old terminology to adapt its meaning to the cultural values of their own time.

Voorwoord

Loenhout, mei 2014

Dit is hem dan – de thesis waarmee ik mijn studentencarrière bij Sinologie afsluit. Een carrière die me in staat heeft gesteld te vertoeven in het gezelschap van een aantal mensen die erg belangrijk zijn gebleken. De lijst van mensen die ik wil bedanken is daarom niet kort.

Vooreerst zou ik graag prof. dr. Willy Vande Walle willen bedanken om dit jaar mijn promotor te zijn voor deze masterproef, het grondig nalezen en niet onbelangrijk: de inspiratie voor het onderwerp ervan. Door ons herhaaldelijk in mails aan te spreken als ‘minnaars van de Chinese dichtkunst’ tijdens het college van Chinese literatuur, liet hij ons kennis maken met Han Yu, die een hoofdrol zal spelen in het hele verhaal dat zal volgen.

Daarnaast zou ik ook graag prof. dr. Nicolas Standaert willen bedanken om ons te laten kennismaken met Chinese cultuur, de *homo ritualis*, het besef dat wij allen niet anders kunnen dan transformatie door de Chinezen nastreven en ten slotte het belang van methodologie.

Ook prof. dr. Carine Defoort zou ik graag willen bedanken. Tijdens de open lesweek in mijn zesde middelbaar woonde ik een college van Klassiek Chinees bij, waarin ze het hadden over het geluk van de vissen. Ik stond verstomd hoe zo weinig van die mysterieuze tekens toch zoveel betekenis konden hebben. Dat was, denk ik, het begin van mijn passie voor de Chinese taal.

Verder wil ik natuurlijk ook prof. dr. Zhao Yilu bedanken voor haar jarenlange begeleiding op de ‘snelweg naar een perfecte Chinese uitspraak’, vaak een kunstje om mee uit te pakken in China, en de hulp die ze me gedurende de laatste jaren geboden heeft.

Daarbij aansluitend wil ik ook het team van docenten Chinees bedanken om hun passie voor China op ons over te dragen. Ik heb de microbe alvast te pakken gekregen.

Ook het bibliotheekteam wil ik bedanken voor de hulp die ze geboden hebben met zoeken naar boeken, en het ellenlange verlengen van bepaalde boeken die ik nodig had en bijna een jaar in mijn bezit had.

In meer persoonlijke sfeer wil ik zeer graag Yort Jansen bedanken voor zijn immer zonnige persoonlijkheid, het geduld om met mij samen te leven en op mij te wachten.

Natuurlijk ben ik niemand grotere dank verschuldigd dan mijn ouders, Danielle Venckeleer en Marc Van Hoey, omdat ze er waren vóór mij, voor mij en wanneer ik ze nodig had. Ik bedank hen omwille van de vele kansen die ze mij hebben gegeven.

Ook mijn opa, prof. em. dr. Theo Venckeleer, wil ik bedanken voor zijn paraatheid met raad en daad wanneer ik vast zat en voor de vele jaren steun.

Ook mijn vriendenkring verdient dank. Net als het presidium van Eoos, de kring voor Taal- en Regiostudenten, waarvan ik dit jaar preses was. Ik heb aan hen een paar van de geweldigste jaren van mijn leven te danken, waarvan dit jaar toch best zwaar was. Zonder hen kon ik het echter niet klaarspelen.

Speciale dank gaat uit ook uit naar de nalezers van deze masterproef en ten slotte ook naar mijn klasgenoten, met name Joke Van den Borre, Anneleen Paulissen, Jolien Meuris en Dorien Emmers, omdat ze er gedurende de laatste vijf jaar altijd waren voor me, *every step of the way*.

Aan al deze mensen is dan ook mijn motto op de volgende pagina gewijd.

Thomas

你永远不会独行

"You'll never walk alone"

- Richard Rodgers en Oscar Hammerstein II
voor de musical *Carousel*,
tevens sporthymne.

三人行，必有我师焉

"Drie mensen gaan, mijn leraar zit er vast en zeker tussen"

- Confucius in *Lunyu* 7.22
geciteerd door Han Yu
in zijn *Betoog over de leraar*
(*Shi shuo* 师说)

Inhoudsopgave

毕业论文简介	I
English abstract.....	III
Voorwoord.....	V
Inhoudsopgave	VIII
1. Inleiding	1
2. Pianwen	8
3. <i>Guwen</i> en de overgang van Tang naar Song.....	12
3.1. De eerste transitie: evolutie van de <i>shi</i> -klasse (literati).....	12
3.2. De tweede transitie: ontstaan van het neo-confucianisme.....	13
3.3. De derde transitie: de ontwikkeling van <i>guwen</i> als schrijfstijl.....	14
3.3.1. Richtinggevende denkbeelden in de literaire kringen.....	17
3.3.2. Ontwikkelingen tijdens de Song	20
3.4. De vierde transitie: boeddhisme in Tang en Song	23
4. Algemene genretheorie	27
5. Opstellen van de onderzoeksvragen.....	32
5.1. Een nevenreflectie: de parallel met Neo-Latijn	32
5.2. Onderzoeksvragen	35
6. Methodologie	37
6.1. Corpusstilistiek als antwoord	37
6.2. Stylometrie en hoofdcomponentenanalyse (PCA).....	38
6.3. Hoofdcomponentenanalyse met Chinese trekken	41
6.4. Opbouw van het corpus.....	42
6.4.1. Oude Teksten.....	42
6.4.2. Pianwen	44
6.4.3. <i>Guwen</i> auteurs uit de Tang.....	45
6.4.4. <i>Guwen</i> auteurs uit de Song.....	46
6.4.5. Boeddhistische teksten.....	47
6.5. R en het script	48

7.	Analyse.....	50
7.1.	Opstellen van de woordenlijsten	50
7.2.	Unigramanalyse.....	50
7.2.1.	Woordenlijst van unigrammen	50
7.2.2.	Dendrogram.....	54
7.2.3.	Covariantie.....	55
7.2.4.	Correlatie	57
7.3.	Bigramanalyse	58
7.3.1.	Dendrogram.....	59
7.3.2.	Covariantie.....	60
7.3.3.	Correlatie	61
7.4.	Trigramanalyse.....	62
7.4.1.	Dendrogram.....	63
7.4.2.	Covariantie.....	64
7.4.3.	Correlatie	66
7.5.	Tetragramanalyse.....	67
8.	Een tentatieve conclusie.....	69
	Bibliografie	73
	Bijlage: overzicht opgenomen teksten in het corpus	77
	Oude teksten	77
	Pianwen	78
	Tang guwen.....	79
	Song guwen.....	98
	Boeddhistische teksten.....	107

1. Inleiding

“In het verleden las ik *Yuan dao* van Han Yu, en ik kon niet anders dan minachting voelen voor zijn oppervlakkige [visie] op de Weg, op het besturen.”

往者吾读韩子《原道》之篇，未尝不恨其于道于治浅也。

Op die manier begon de hervormingsgezinde geleerde Yan Fu 严复 (1854-1921) in 1895 zijn artikel “Pi Han” 辟韩 (“Een verwerping van Han Yu’s standpunt”) in de *Zhi bao* 直报 van Tianjin. Dat was de eerste botsing met het gedachtengoed van Han Yu 韩愈 (768-824) op het einde van de 19de eeuw, toen de Chinezen op zoek waren naar wat moderniteit voor hun land zou kunnen betekenen. Het was een periode in de Chinese geschiedenis waarin men naar het verleden keek, zoals men dat vroeger gewend was te doen wanneer men veranderingen in de maatschappij wilde teweegbrengen. Dit keer echter keken de Chinese hervormingsgezinde intellectuelen afkeurend naar dat verleden om het te verwerpen. Anderzijds keken ze naar moderne staten, met name de staten in het Westen maar ook naar Japan, dat zich in een kleine vijftig jaar van een feodale maatschappij tot een gemoderniseerde staat ontpopt had. Zo gaat ook de teneur Yan Fu’s artikel verder. Hij stelt vragen bij het beeld dat Han Yu had van een ideale staat en hoe de heersers aan hun macht komen²:

“En meester Han zei ook: “De heerser is degene die bevelen uitvaardigt. De minister is degene die de bevelen van de heerser uitvoert en oplegt aan het volk. Het volk zijn diegenen die granen, rijst, vlas en zijde produceren, huishoudartikelen maken, en handel drijven om hun superieuren te dienen. Als de heerser geen bevelen uitvaardigt, dan verliest hij datgene waardoor hij heerser is. Als de minister de bevelen van de heerser niet uitvoert, dan verliest hij datgene waardoor hij minister is. Als het volk geen granen, rijst, vlas en zijde produceert, geen huishoudartikelen maakt, en geen handeldrijft om zijn superieuren te dienen, dan wordt het gestraft.” Ach! Hoe zou de wederzijdse afhankelijkheid van heerser en volk zich daartoe kunnen beperken?! Als het niet meer dan dat was, hoe zou het bewind van [de slechte] Jie [van de Xia-dynastie], [de slechte] Zhou [van de Shang-dynastie] en de [slechte] Qin dynastie in de eerste plaats dan verschild hebben van dat van [de goede] Yao, Shun en de drie koningen? Bovendien, gesteld dat het volk met vogels en beesten samenwoonde, dat het zich niet wist te kleden als de kou intrad, en zich niet wist te voeden als hongersnood uitbrak, en dat het volk alles wat we gemeenzaam verstaan onder woonsten, gebruiksvoorwerpen, geneesmiddelen en begrafenissen pas onder de knie zou gekregen hebben nadat het er onderricht in gekregen had, dan zou de menselijke soort al lang uitgestorven zijn. En hoe zou die wijze dan in staat geweest zijn bevelen uit te vaardigen over dat volk en hun heerser te zijn?!”

而韩子又曰：“君者，出令者也；臣者，行君之令而致之民者也；民者，出粟米麻丝、作器皿、通货财以事其上者也。君不出令，则失其所以为君；臣不行君之令，则失其所以为臣；民不出粟米麻丝、作器

² Vertalingen in samenwerking met prof. dr. Carine Defoort en prof. dr. Willy Vande Walle.

皿、通货财以事其上，则诛。”嗟乎！君民相资之事，固如是焉已哉？夫苟如是而已，则桀、纣、秦政之治，初何以异于尧、舜、三王？且使民与禽兽杂居，寒至而不知衣，饥至而不知食，凡所谓宫室、器用、医药、葬埋之事，举皆待教而后知为之，则人之类其灭久矣，彼圣人者，又乌得此民者出令而君之。

“Bovendien, waarom heeft meester Han niet gezegd: ‘Het volk zijn diegenen die granen, rijst, vlas en zijde produceren, huishoudartikelen maken, en handel drijven in goederen om elkaar te voorzien in levensbehoud. Omdat er soms wederzijds bedrog of diefstal is, en het volk zichzelf niet kan besturen, betalen ze een belasting van 10% en stellen een heerser aan. Ze laten hem een beleid voeren en wapens maken, om obstakels uit de weg te ruimen en zich te wapenen tegen rampen. Maar vermits een heerser niet alleen kan regeren, voorzien ze hem daarna van ministers en zorgen dat die zijn bevelen uitvoeren, en zijn zaak dienen. Daarom, als het volk geen 10% bijdrage zou leveren, dan kon niemand fungeren als hun heerser. En als de heerser niet voor het volk de obstakels uit de weg kan ruimen en hen wapenen tegen rampen, dan wordt hij weggestuurd. Als de ministers niet de bevelen kunnen uitvoeren om obstakels uit de weg te ruimen en hen te wapenen tegen rampen, dan worden ze gestraft.’?” [Maar dat zegt Han Yu dus niet, want zijn visie op politiek en het cruciale belang voor het volk was niet correct.]

且韩子胡不云：“民者，出粟米麻丝、作器皿、通货财以相为生养者也，有其相欺相夺而不能自治也，故出什一之赋，而置之君，使之作为刑政、甲兵，以锄其强梗，备其患害。然而君不能独治也，于是为之臣，使之行其令，事其事。是故民不出什一之赋，则莫能为之君；君不能为民锄其强梗，防其患害则废，臣不能行其锄强梗，防患害之令则诛乎？”

De stijl van Han Yu's *Yuan dao* persiflerend, meent Yan Fu bovendien dat de relatie tussen heerser en ministers voortkomt uit noodzaak, d.w.z. ze hebben elkaar nodig. Het is echter het volk dat hen die macht geeft, een soort democratische invulling dus. Zijn mening over de slechte staat waarin China verkeerde in vergelijking met de moderne westerse staten blijkt ten slotte nog uit de laatste paragraaf van zijn artikel:

“Als dat zo is, is het volk in het Westen edeler en aanzienlijker dan zijn koningen, edelen, generaals en kanseliers, terwijl ons Chinese volk gemeen en onaanzienlijk is en allen de kroost van slaven zijn. Als er oorlog uitbreekt, dan vecht hun volk (Westen) voor het publieke bezit, publieke voordeel en voor zichzelf, terwijl in China de slaven alleen voor hun meester vechten. Welnu, als we slaven ten strijde uitsturen tegen edelen, waarheen zullen ze dan gaan zonder als verliezers uit de strijd te komen? [Als het Chinese volk tegen de westerse volken ten strijde trekt, is het bij voorbaat verloren.]”

夫如是则西洋之民，其尊且贵也，过于王侯将相，而我中国之民，其卑且贱，皆奴产子也。设有战斗之事，彼其民为公产公利自为斗也，而中国则奴为其主斗耳。夫驱奴隶以斗贵人，固何所往而不败。

Het is interessant om te zien hoe de Tang-schrijver Han Yu op deze manier gebruikt wordt om de eigentijdse problemen van het Chinese rijk aan te kaarten. Dit artikel betekende echter ook de start van een hernieuwde studie van schrijvers als Han Yu uit de Tang- en de Song-dynastieën, die maatschappelijke kritiek leverden door terug te willen keren naar de geïdealiseerde staat uit het

verleden (*fugu* 复古). Daarbij verkozen ze het gebruik van een bepaalde schrijfstijl, namelijk klassiek proza³ (*guwen* 古文), een niet onproblematische term met vier verschillende betekenissen: (1) *guwen* kan verwijzen naar alle oude teksten geschreven vóór de intrede van het Modern Chinees (cf. 5.1). Het staat daarmee in schril contrast met de term *jinwen* 今文; (2) *guwen*, nog steeds ten overstaan van *jinwen*, kan ook verwijzen naar de Old Text School en de New Text School. Deze twee stromingen beweren dat Confucius respectievelijk niet en wel had ingegrepen bij de overlevering van de Klassieken. In dit geval slaan *guwen* en *jinwen* op de stijl van de karakters, namelijk het zegelschrift versus het schriftbeeld van de Han-dynastie; (3) in de context van de jezuïeten in de 18de eeuw kan *guwen* verwijzen naar de Klassieke confucianistische teksten, tegenover de term *wenzhang* 文章 – de toenmalige literaire taal; (4) ten slotte kan *guwen* verwijzen naar een literaire schrijfstijl, tegengesteld aan *pianwen* (cf. infra) (Wilkinson, 2013, p. 404). Het is deze laatste betekenis waarnaar *guwen* in dit onderzoek steeds zal refereren.

In deze inleiding bieden we voornamelijk een overzicht van de 20ste eeuwse Chinese studies over dit onderwerp, op basis van het werk van Zhu Gang 朱刚 (°1969), professor aan het departement Chinees van de Fudan universiteit in Shanghai. Verder geven we in deze inleiding een kort overzicht over de opbouw van ons onderzoek.

Zo'n twintig jaar na het artikel van Yan Fu, in een periode die uitmondde in de Vier Meibeweging van 1919, zijn de eerstvolgende sporen van de reflectie over dit onderwerp terug te vinden. Op 5 april 1916 schreef de filosoof, diplomaat en essayist Hu Shi 胡适 (1891-1972) in zijn dagboek over Han Yu dat “zijn verdienste lag in de restauratie van proza [...]. Dit is ook een revolutie.”⁴ In tegenstelling tot de negatief ingestelde Yan Fu beschouwt Hu Shi Han Yu en zijn klassiek proza eerder als een voorstadium in de ontwikkeling van een schrijftaal die gebaseerd is op de spreektaal (*bai hua* 白话). In

³ Het is belangrijk om in het achterhoofd te houden dat de meeste auteurs naast proza ook erg veel poëzie schreven. Het onderzoek van deze verhandeling is echter beperkt tot proza. In de poëzie valt er immers niet echt een *fugu* beweging op te merken. Integendeel, er was vernieuwing, wat zich uitte in onder andere normgedichten (*lüshi* 律诗). Dat aspect valt echter buiten het bestek van deze masterproef.

⁴ Cao Boyan 曹伯言, (ed.), *Hu Shi riji quanbian* 胡适,日记全编 [Een volledige verzameling van de dagboeken van Hu Shi], Anhui: Jiaoyu, 2001, p.353, geciteerd in Zhu Gang, p. 3.

1921 schreef hij zijn *Geschiedenis van de literatuur in de nationale taal* (*Guoyu wenxue shi* 国语文学史), dat hij ook gebruikte als lesmateriaal in zijn gelijknamige college. Daarin gebruikte hij als eerste de term *guwen yundong* 古文运动 (Klassieke Prozabeweging). Hij verwees daarmee in eerste instantie naar schrijvers uit de Tang-dynastie als Han Yu en Liu Zongyuan 柳宗元 (773-819), die een terugkeer naar de schrijfstijl van de Han-dynastie bepleitten. Ze wilden, voornamelijk vanuit een verlangen naar een heropleving van confucianistisch gedachtengoed, terug naar een geïdealiseerd verleden en wilden die oude schrijfstijl gebruiken om in te gaan tegen het parallelproza, dat volgens hen te veel nadruk legde op de vorm en te weinig op de inhoud. Dat kwam grotendeels door de schok die het rijk ervaren had tijdens de opstand van An Lushan in 755, die als een breuk in de Chinese geschiedenis wordt aangezien (Zhu Gang, pp. 1-3).

De meeste studies beschouwen de *guwen yundong* als een beweging waarin de auteurs zowel op vlak van ideologie en terminologie als op vlak van stijl terugkeren naar vroegere tijden. Omdat de meeste studies over deze beweging voornamelijk intuïtief en kwalitatief focussen op de ideologie en de aanpassing van oude termen aan de eigentijdse noden van de dragers van de beweging, zal ons onderzoek zich eerder op kwantitatieve manier richten op de stijl van de auteurs. Om die reden trachten wij te achterhalen of het mogelijk is een lijst op te stellen van frequente zinsconstructies en zinspatronen die deze beweging typeren. Dat zal gebeuren door middel van stylometrische analyse van een groot aantal teksten in een corpus. Daarnaast willen wij ook onderzoeken welke teksten qua syntactische patronen het dichtst in de buurt liggen van de teksten van de Klassieke Prozabeweging. De veronderstelling is dan ook dat de meest verwante (dichtstbijzijnde) teksten het *guwen* het meest hebben beïnvloed. Onze bijhorende hypothese luidt dat het niet de oude teksten zijn – waarnaar de auteurs beweren ‘terug te keren’ (*fugu* 复古) – maar de teksten waartegen ze zich (aanvankelijk) zo erg wilden verzetten, die nog lange tijd de *guwen* teksten hebben beïnvloed.

Vooraleer dit onderzoek zelf aan bod komt, is het eerst noodzakelijk om de achtergrond ervan nauwkeuriger te kaderen. Daarom biedt deze masterproef eerst een overzicht van de (grotendeels Chinese) studies over de *guwen yundong* in de twintigste eeuw, om vervolgens in de tijd terug te keren naar de periode rond het einde van de Han-dynastie, het ogenblik waarop het parallelproza in

populariteit en aanzien begint te stijgen. Vervolgens komt de Klassieke Prozabeweging op basis van voornamelijk westerse secundaire literatuur binnen een aantal denkkaders aan bod, met name het denkkader van de Tang-Song transitie. De term transitie doelt op de veranderingen die gepaard gingen met de overgang van de Tang naar de Song, een periode van een paar eeuwen waarin de maatschappij gestaag maar toch ingrijpend lijkt te zijn veranderd. Voor dit denkkader doen we beroep op het werk van Peter K. Bol. Daarna zal het nodig zijn om algemene genretheorieën bij de zaak te betrekken, om ten slotte tot een goede theoretische basis te komen voor het stylometrische onderzoek.

Naast de negatieve evaluatie van Han Yu, Liu Zongyuan en hun tijdgenoten geformuleerd door Yan Fu en de eerder positieve evaluatie door Hu Shi, had ook de marxistische filosoof Chen Duxiu 陈独秀 (1879-1942) een mening over de kwestie. Chens denkbeelden terzake zijn als het ware een synthese van die van Yan Fu en Hu Shi: enerzijds beschouwde hij de *guwen yundong* als een vooruitgang in de menselijke geschiedenis qua proza, anderzijds had hij problemen met het verleden waarop Han Yu zich baseerde om het rijk beter te maken. Daarnaast was Chen Duxiu de eerste om Han Yu en Liu Zongyuan van elkaar te scheiden in de analyse, wat later nog gevolgen zou hebben (Zhu Gang, p. 5).

De gespleten interpretatie tussen Han Yu en Liu Zongyuan bleef dominant tot in de jaren 1930, toen geleerden als Hu Yunyi 胡云翼 (1906-1965), Liu Linsheng 刘麟生 (1894-1980), Zheng Zhenduo 郑振铎 (1898-1958) en Guo Shaoyu 郭绍虞 (1893-1984) hun werken over deze kwestie publiceerden. Guo stelt zich ook wel de vraag of de *guwen yundong* echt wel te klasseren valt als vooruitgang wanneer alles draait om een terugkeer naar het verleden (*fugu*) (Zhu Gang, pp. 7-9).

In de jaren 40 is er niet echt veel studie over de *guwen yundong*, afgezien van het werk *Han Yu ji qi guwen yundong* 韩愈及其古文运动 (*Han Yu en zijn Klassieke Prozabeweging*) van Gong Shuchi 龚书焘 (1945). Dat werk geeft tot in de jaren 60 Han Yu een volledig centrale positie in de debatten over de *guwen yundong*.

De jaren 50 zijn intellectueel iets turbulenter. Publiceert Chen Yinke 陈寅恪 (1890-1969) in 1954 nog een neutraal standpunt over Han Yu, amper vier jaar later publiceerden geleerden als Wang Yunxi 王运熙 (1926-2014) artikels waarin ze de *guwen yundong* bekeken door de bril van het

marxisme-leninisme, op “zoek naar de waarheid achter de feiten” (*shi shi qiu shi* 实事求是). In die geest stellen ze metafysische concepten van het neo-confucianisme zoals *qi* 气 (materie) en *li* 理 (principes) gelijk met respectievelijk materialisme en idealisme. Ook Liu Zongyuan en Han Yu worden respectievelijk aan die termen verbonden. Dat heeft tot gevolg dat Han Yu, verdergaand op een trend gestart door Yan Fu eind 19de eeuw, in deze periode extreem veroordeeld werd (Zhu Gang, pp. 14-15).

In de jaren 60 zijn er enkele zwakke tegenstemmen van onder andere Wang Yunsheng 王芸生 (1901-1980), Wu Mengfu 吴孟复 (1919-1995) en Fan Wenlan 范文澜 (1893-1969). Die tegenstemmen zijn echter te zwak om het label reactionair (*fandong* 反动) van Han Yu af te halen, terwijl Liu Zongyuan het etiket van vooruitstrevend (*jinbu* 进步) wordt opgekleefd. Dat leidt tijdens de Culturele Revolutie tot Zhang Shizhao's 章士钊 (1881-1973) “Pi Han yu lun” 辟韩余论 (“Verdergaand op ‘Verwerping van Han’”) in 1971 en Yuan Xingpei's 袁行霈 (°1936) “Tang dai zhongye sixiang wenhua lingyu nei liang tiao luxian de douzheng: Lun Han Liu zhi zheng” 唐代中叶思想文化领域内两条路线的斗争——论韩柳之争 (“De strijd tussen twee sporen in het gebied van de geestelijke cultuur in het midden van de Tang-dynastie: De polemiek tussen Han Yu en Liu Zongyuan”). Met dat laatste werk bereikte de scheiding tussen Han Yu, het symbool voor de reactionaire confucianisten, en Liu Zongyuan, de voorvechter van vooruitsrevende legalisten, een hoogtepunt (Zhu Gang, pp. 15-16).

Eind jaren 70 en in de jaren 80 was het weer tijd om de ‘chaos te verwijderen en terug te keren naar wat juist was’ (*bo luan fan zheng* 拨乱反正). Op het einde van de Culturele Revolutie was dat ‘juiste’ nog iets extreem links, maar gaandeweg leidde een herinterpretatie van deze term tot een poging elke discipline volgens haar eigen regels weer zichzelf en de wereld te laten ontdekken. De wetenschap moest dus in naam worden ontdaan van enige politieke connotatie. De twee sporen – Han Yu versus Liu Zongyuan – die voorheen nog zo lijnrecht tegenover elkaar werden geplaatst, vloeiden in de jaren 80 en 90 weer samen, bij geleerden als Sun Changwu 孙昌武 (°1937), Liu Guoying 刘国盈 (20ste eeuw), Zhu Shangshu 祝尚书 (°1944), Luo Zongqiang 罗宗强 (°1932), Wang Yunxi 王运熙 en Yang Ming 杨明 (20ste eeuw) (Zhu Gang, p. 17-18). Dat gebeurde voornamelijk in de vorm van literatuurkritieken, die nu weer de hele *guwen yundong* beschouwden in plaats van aparte personen – een kenmerk van de vervolgingen tijdens de Culturele Revolutie.

Het huidige wetenschappelijk onderzoek over de *guwen yundong* in China bestudeert de beweging dus in de meeste gevallen vanuit een historische invalshoek. Wellicht speelt de achterliggende gedachte van *shi shi qiu shi* (cf. supra) nog steeds een rol daarin, aangezien het debat meestal draait om de feiten, de historische omstandigheden, en een antwoord probeert te vinden op de vraag: “Wat is er nu van waar?” Het westerse onderzoek, dat verderop nog uitvoerig aan bod komt, draait enerzijds om het historische aspect, maar heeft ook veel aandacht voor gebruikte termen en veranderingen in de terminologie die naar bepaalde cultuurwaarden verwijst.

Omdat hierboven een overzicht werd geboden van de Chinese secundaire literatuur in de twintigste eeuw, lijkt het nu aangewezen om terug te keren in de tijd, tot aan de val van de Han-dynastie. Dat is het moment waarop het parallelproza, waartegen de *guwen* zich initieel verzette, aan zijn opgang begon. Op die manier is het mogelijk om chronologisch de *guwen yundong* beter te kaderen en de leidende figuren aan te stippen.

2. Pianwen

Om te begrijpen waartegen de eerste *guwen* auteurs zich verzetten, volgt hier een overzicht van de geschiedenis van het parallelproza (*pianwen* 骈文), de dominante stijl na de val van de Han-dynastie. Dit onderdeel is gebaseerd op *Essays over de geschiedenis van het parallelproza* (*Pianwen shi lun* 骈文史论) van Jiang Shuge 姜书阁 (1907-2000), die in zijn boek duidelijk een bewonderaar van het genre blijkt te zijn.

De algemene kenmerken van *pianwen* – in feite een verkorte vorm van *pianli wenti* 骈俪文体 ('parallele stijl') – zijn dat er telkens twee, drie, of vier zinnen parallel aan elkaar staan, en dat die parallele zinnen ongeveer een gelijk aantal karakters tellen. Toen ook het besef van tonaliteit groeide door het contact met bijvoorbeeld Sanskriet, had dat niet alleen het ontstaan van poëtische genres als normgedichten (*lüshi* 律诗) tot gevolg, maar ook een afwisseling tussen tonale paren in de parallele zinnen. Ook functiewoorden (grammaticale markeerders)⁵ kwamen dan steeds minder voor (Jiang Shuge, pp. 7-11)⁶. Het was dus belangrijk om vorm en inhoud samen te laten gaan, waarbij de vorm echter primeerde. Dat zorgde later voor de kritiek van de *guwen* auteurs, die meenden dat er op die manier te veel nadruk lag op de vorm en niet op de inhoud van de zinnen.

Vanaf de val van de Han-dynastie werd *pianwen* populairder, wat naast gevolgen voor proza, ook gevolgen voor poëzie had. De *fu* 赋 bijvoorbeeld werd erdoor beïnvloed en evolueerde naar een door Jiang Shuge *pianfu* 骈赋 genoemde variant (Jiang Shuge, p. 271). Maar voor ons onderzoek is voornamelijk proza belangrijk. Daarom volgt hier een korte opsomming van de belangrijkste prozaschrijvers die *pianwen* gebruikten in hun werken.

In een eerste periode, de Jian'an 建安-periode (196-220) herkent Jiang Shuge sporen van *pianwen* in de werken van Cao Cao 曹操 (155-220) en zijn zonen Cao Pi 曹丕 (187-226) en Cao Zhi 曹植 (192-232), net als in de werken van de "Zeven geleerden van de Jian'an-periode" (*Jian'an qi zi* 建安七子): Kong Rong 孔融 (153-208), Chen Lin 陈琳 (?-217), Wang Can 王粲 (177-217), Xu Gan 徐幹 (170-217),

⁵ In het Chinees gebruikt men traditioneel de term 'lege woorden' (*xu zi* 虚字), die tegenover 'inhoudswoorden', of 'volle woorden' (*shi zi* 实字) staat.

⁶ Het is niet zo dat functiewoorden minder voorkomen in *pianwen* dan *guwen*, cf. 7.2.1.

Ruan Yu 阮瑀 (165?-212), Ying chang 应璩 (?-217), Liu Zhen 刘楨 (?-217) (Jiang Shuge, pp. 270-299).

De tweede periode loopt van de Wei-dynastie tot aan de Jin-dynastie. In deze periode is *pianwen* nog meer aan zijn opmars bezig. In een eerste groep zitten geleerden van de Wei-dynastie: Jiang Ji 蒋济 (?-249), Huan Fan 桓范 (?-249), Xiahou Xuan 夏侯玄 (209-254) en Du Shu 杜恕 (?-252). In een tweede groep zitten Fu Gu 傅嘏 (209-255), He Yan 何晏 (190-249) en Wang Bi 王弼 (226-249). In een derde groep plaatst Jiang Shuge de “Zeven wijzen van het bamboebos” (*zhulin qi xian* 竹林七贤) en vindt sporen van *pianwen* terug bij Ji Kang 嵇康 (223-262), Ruan Ji 阮籍 (210-263) en Xiang Xiu 向秀 (221?-300?). Voor de Westelijke Jin-periode (265-317) noemt Jiang Shuge deze auteurs: Zhang Hua 张华 (232-300), Zuo Si 左思 (250?-305?), Pan Yue 潘岳 (247-300) en Lu Ji 陆机 (261-303). In de Oostelijke Jin (317-420) zijn volgende auteurs belangrijk: Liu Kun 刘琨 (271-318), Guo Pu 郭璞 (276-324), Ge Hong 葛洪 (283?-343), Wen Jiao 温峤 (288-329) en Tao Yuanming 陶渊明 (365-427) (Jiang Shuge, pp. 302-355).

In een derde periode overloopt Jiang Shuge de auteurs van ca. 250 tot ca. 500 n.C. (het begin van de Liang-dynastie). Hij haalt onder andere deze geleerden aan: Fu Liang 傅亮 (374-426), He Chengtian 何承天 (370-447), Xie Lingyun 谢灵运 (385-433), Yan Yanzhi 颜延之 (384-456), Fan Ye 范晔 (398-445), Liu Yiqing 刘义庆 (403-444) en Bao Zhao 鲍照 (414?-466). Daarna komt de periode van de Zuidelijke Qi (479-502) aan bod: Wang Rong 王融 (479-502), Xie Tiao 谢朓 (464-499) en Lu Jue 陆厥 (472-499) zijn de belangrijkste auteurs van deze periode (Jiang Shuge, pp. 356-380).

De vierde periode die Jiang Shuge bespreekt, zijn de Liang-dynastie (502-557) en de Chen-dynastie (557-589) in het zuiden. Daarmee komen we bij het hoogtepunt van het gebruik van *pianwen*. Als eerste haalt hij Liu Xie 刘勰 (465-523) aan, de auteur van de *Wenxin diaolong* 文心雕龙 (*De literaire geest en het sculpteren van draken*), een titel die verwijst naar de vereniging van vorm en inhoud in de literatuur (Idema, p. 101). Dit werk wordt beschouwd als het summum van het *pianwen* genre, omdat het geheel in die stijl geschreven is (Idema, p. 102). Een concrete illustratie van het literair oordeel uitgesproken in de *Wenxin diaolong* is te vinden in de *Wenxuan* (cf. infra).

Liu Xie was echter niet de enige in zijn generatie die *pianwen* schreef: ook Jiang Yan 江淹 (444-504), Liu Jun 刘骏 (462-521), Shu Qiuchi 述丘迟 (464-508), Wu Jun 吴均 (469-502), Bei Ziye 裴子野 (469-530), Xiao Yan 萧衍 (464-549) (keizer Wu van de Liang 梁武帝), diens oudste zoon Xiao Tong 萧统 (501-531), zijn derde zoon Xiao Gang 萧纲 (503-551) (keizer Jianwen van de Liang 梁简文帝) en zijn zevende zoon Xiao Yi 萧绎 (508-554) gebruikten *pianwen* in hun werk. In de Chen-dynastie zijn volgende auteurs prominent: Zhou Hongzheng 周弘正 (496-574), Xu Ling 徐陵 (507-583), Jiang Zong 江总 (519-594), Zhang Zhengjian 张正见 (527?-575?). Jiang Shuge vernoemt vervolgens deze auteurs van een latere generatie: Gao Yun 高允 (390-487), Cui Guang 崔光 (451-523), Wen Zisheng 温子昇 (495-547), Xing Shao 邢邵 (496-?), Wei Shou 魏收 (506-572), Li Daoyuan 郦道元 (?-527), Wang Bao 王褒 (513-576) en ten slotte de dichter Yu Xin 庾信 (513-581), een erg prominent figuur met veel *pianwen* geschriften (Jiang Shuge, pp. 381-436). Het moge dus blijken dat in de net besproken periode er erg veel *pianwen* schrijvers actief waren. De meesten van de tot nu toe vernoemde auteurs (tot en met de vroege Liang) komen aan bod in de *Wenxuan* 文选 (*Selecties van verfijnde literatuur*), ook bekend onder de naam *Zhaoming wenxuan* 昭明文选, genoemd naar de keizer onder wiens toezicht deze bloemlezing tot stand kwam. De *Wenxuan* heeft dus wellicht een normatieve invloed gehad op de perceptie van wat nu *pianwen* was en wat niet⁷. Deze anthologie wordt verderop in dit onderzoek nog uitvoerig besproken (cf. 4).

Na de periode van verdeeldheid, werd China in de traditonale historiografie verenigd onder de Sui-dynastie (581-618). Ook in deze periode waren er nog *pianwen* auteurs actief, hoewel het er al minder waren dan tijdens het hoogtepunt in de Liang-dynastie: Yan Zhitui 颜之推 (529?-591?), Li Delin 李德林 (531-591), Lu Sidao 卢思道 (535-586), Xue Daoheng 薛道衡 (540-609) en Wang Tong 王通 (584-617) (Jiang Shuge, pp. 436-446).

Ook in de daaropvolgende dynastie, de Tang-dynastie, bleef *pianwen* nog even verder bloeien, met name onder de “Vier Helden van de Vroege Tang” (*chu Tang si jie* 初唐四杰): Wang Bo 王勃 (650-676),

⁷ Voor een geannoteerde vertaling van de *Wenxuan* kan de lezer zich wenden tot de drie vertalingen door de Amerikaan David Richard Knechtges, *Wen xuan or Selections of Refined Literature*.

Yang Jiong 杨炯 (650-693?), Lu Zhaolin 卢照邻 (637?-688) en Luo Binwang 骆宾王 (645?-684) (Jiang Shuge, pp. 447-486).

Doorheen dit historisch overzicht bleven de basisprincipes van *pianwen* gelijk: een parallelle plaatsing van twee tot vier zinnen, met steeds meer aandacht voor tonaliteit door een groeiend besef daarvan en door de ontwikkelingen binnen de poëzie. Bovendien streefden auteurs vanaf de Liang-dynastie tot ver in de Tang-dynastie ernaar om opeenvolgende parallelle zinsconstructies van vier en zes karakters te maken (*si liu pianwen* 四六骈文). We halen hier een kort voorbeeld aan van Li Shangyin 李商隐 (813-858) om de vorm van *pianwen* te illustreren:

“有志四方，/不扫一室。//奉随武之家事，/无愧陈辞；//纂邓傅之门风，/不伤清议。//属者每忧不试，/深耻因媒。//自荐之书，/朝投象魏；//殊常之泽，/暮降芸香。//其後契阔星霜，/羈离戎旅。//从军王粲，/徒感所知；//草檄陈琳，/亦常交辟。//吕元膺东周保厘之日，/李师道天平畔援之时，//潜入其徒，/盈于留邸。//臣此时尚持白简，/犹著青袍。//元膺知臣/传剑论兵，/本于仁信，/佩鞬插羽，/亦识孤虚，/俾以发奸，/假之捕盗，/幸无容刃，/以及焚巢。//旋带银章，/俄分竹使，//隼泻楚峡，/出以分忧，//熊轼郢城，/忽然通贵。//岂意复逾五岭，/更授再麾。//中间叨相青宫，/忝司缙骑，//才通闺籍，/又处藩条。//越井朝台，/备经艰险；//贪泉浚水，/益励平生。//是甘马革之言，/常惧武皮之谯。//”

(Li Shangyin 李商隐, *Wei Puyang gong chengqing biao* 为濮阳公陈情表, geciteerd in Jiang Shuge, p. 476)

Deze passage illustreert op zeer adequate wijze hoe een vrijwel ideaal *pianwen* formalisme eruit kan zien. Overwegend zijn de combinaties van vier karakters gevolgd door vier karakters enerzijds en de combinaties van zes karakters gevolgd door vier karakters anderzijds. Een enkele keer gaat het om zes-zes, negen-negen of zeven-vier. De passage vertoont dus duidelijk erg veel aandacht voor de vorm van de tekst, waarnaar de inhoud zich moet schikken.

Met deze illustratie eindigt dit vrij opsommende overzicht van *pianwen* vanaf de val van de Han-dynastie. Het beleefde zijn hoogtepunt onder de Liang-dynastie, en zwakte daarna af, maar verdween nooit volledig van het toneel. Het is bij uitstek een genre dat erg populair was – alle toenmalige literati wendden het aan om hun werken te schrijven. Toch zijn er tijdens de vroege Tang al stemmen om de aandacht terug van de vorm af te wenden en meer te letten op de inhoud.

3. *Guwen* en de overgang van Tang naar Song

De overgang van de Tang- 唐 naar de Song 宋-dynastie neemt in de vorming van het late Chinese keizerrijk (Song, Yuan, Ming en Qing) een cruciale positie in, gekenmerkt door de afbouw van een sterk gemilitariseerde staat, waarbij de civiele staat op het voorplan treedt. Dit impliceert dat de staat eerder wordt bestuurd door een civiele administratie dan door een sterke militaire elite. Tegen het einde van de Tang zijn de kiemen van deze overgang merkbaar, maar de “meest perfecte belichaming” ervan, zoals sino- en japanoloog Willy Vande Walle het benoemt, zal de staat pas krijgen onder de Song (Vande Walle, 2007, pp. 194; 202-203).

De periode die ons onderzoek naar de Klassieke Prozabeweging (hierna: *guwen yundong* 古文运动) dus onder de loep neemt, loopt van midden-Tang (ca. 750) tot midden-Song (ca. 1100), waarbij de meeste aandacht zal gaan naar de periode, waarin de *guwen yundong* tot stand kwam. Om echter eerst een beter begrip te krijgen van de ontstaanscontext van deze beweging, is het nodig om een historisch kader te schetsen als achtergrond voor de overgang van Tang naar Song. Daarbij doet dit hoofdstuk voornamelijk en veelvuldig beroep op het volgens ons excellente “*This Culture of Ours*”: *Intellectual Transitions in T’ang and Sung China* van Peter K. Bol van Stanford en de bespreking ervan door de Amerikaanse historicus Ned Davis. Bol beschrijft de intellectuele evolutie van de Tang naar de Song, en volgt daarbij voornamelijk het spoor van de terminologie gebruikt voor bepaalde cultuurwaarden, wat de term “onze cultuur” (*si wen* 斯文) in de titel ook al suggereert. Uit deze bron distilleren we vier grote transitie van de Tang naar de Song, hoewel er ook nog zeker andere zijn.

3.1. De eerste transitie: evolutie van de *shi*-klasse (literati)

Bij de eerste transitie vertrekt Bol vanuit de oude confucianistische term *si wen*, die aan het begin van de Tang-dynastie een nieuwe invulling kreeg bij de confucianistische geleerden (Bol, p. 1). Bol doelt hiermee op de klasse van de literati (*shi* 士, het Modern Chinees kent de term *shidafu* 士大夫)⁸. In hoofdstuk 2 van zijn boek schetst hij de transformatie van de Tang-literati naar Song-literati, op twee

⁸ Naast de *shi* bestaan er traditioneel gezien nog drie andere klassen: de boeren (*nong* 农), de handelaars (*shang* 商) en de ambachtslui (*gong* 工), zie daarvoor Heirman, Dessein & Delporte, pp. 138-149.

niveaus: het eerste niveau houdt zich bezig met de vraag op basis waarvan iemand tot de *shi*-klasse behoort. In de Tang is dat de afkomst (aristocratie); in de Noordelijke Song door de staat te dienen (*scholar-official*); in de Zuidelijke Song door een gemeenschappelijke cultuur (literatencultuur). Het tweede, daarmee samenhangende niveau, is het sociale niveau: tijdens de Tang bestaan de *shi* nog uit grote clans, maar tijdens de Noordelijke Song brokkelt deze maatschappelijke klasse af naar civiel-bureaucratische families en mondt ze uit in een *shi*-klasse bestaande uit de lokale elite. Deze evolutie hangt samen met de verdere uitbouw van het examensysteem, dat tijdens de Sui-dynastie werd ingevoerd maar verder uitgebouwd tijdens Tang en Song (Vande Walle, 2007, pp. 166-167). Door het examensysteem kwamen er langzaamaan meer kandidaten voor functies dan dat er werkgelegenheid bij de staat voorhanden was. Werkloze ambtenaren van de Zuidelijke Song stelden dan ook alles in het werk om hun macht over de lokale bevolking te versterken om op die manier hun rijkdom en status toch in stand te houden. Bol meent dan ook dat deze sociale omstandigheden en de grotere scheiding tussen de staat en het individu er mede toe leidden dat het neo-confucianisme (*daoxue* 道学) ingang vond bij de lokale elite, die er bewust voor koos om zich daarbij aan te sluiten. Het bood immers een levensvisie die hen in staat stelde te overleven zonder officiële carrière, maar toch een bepaalde moraal poneerde die ze konden volgen (Bol p. 342). Volgens Davis gaat Bol daar te kort door de bocht: het zijn meer toevallige gelijklopende gebeurtenissen die het neo-confucianisme ingang deden vinden. Davis haalt aan dat het dezelfde omstandigheden waren die veel literati dreven naar de nieuwe esoterische taoïstische strekkingen van de Zuidelijke Song (Davis, p. 77).

3.2. De tweede transitie: ontstaan van het neo-confucianisme

Daarmee is dit overzicht aanbeland bij de tweede transitie: het langzame ontstaan van het neo-confucianisme. De Chinese denker Hu Shi 胡适 verwoordde dit in het voorwoord van zijn *The Development of the Logical Method in Ancient China* als volgt: “Aside from these two schools [de *lixue* 理学 van de Song- en de *xinxue* 心学 van de Ming-dynastie], *Confucianism is long dead*” (Hu Shi, p. 8) Hu haalde daarmee uit naar de staat waarin het confucianisme vervallen was in de vroege Tang-dynastie: geleerden bestudeerden de teksten wel, lazen en schreven commentaren, maar echt vernieuwende

studie was dat niet. Bol noemt dit een middeleeuwse houding tegenover de oude geschriften (Bol, p. 76). In die houding kwam verandering door een aantal staatsprojecten waarbij literati bijvoorbeeld een definitieve versie van de vijf *Klassieken* moesten compileren. Die vijf *Klassieken* bestonden uit het *Boek der veranderingen* (*yijing* 易经), het *Boek der documenten* (*shangshu* 书经), het *Boek der liederen* (*shijing* 诗经), de *Lente- en Herfstannalen* (*Chunqiu* 春秋) en de *Optekeningen over de riten* (*Liji* 礼记). Gelijkaardige studies van de geschiedenis, rituelen en recht en literaire compendia werden zo dus gecompileerd (Bol, pp. 79-80). Bol wijst erop dat door zulke projecten het gedeelde gedachtengoed versterkt werd en er meer aandacht kwam voor het geschrevene (*wenzhang* 文章), als onderdeel van het beschaafde, het culturele (*wen* 文) (Bol, pp. 84-85).

3.3. De derde transitie: de ontwikkeling van *guwen* als schrijfstijl

De derde transitie volgt uit de vorige en is voor dit onderzoek de meest interessante: het gaat in feite om de ontwikkeling van een Klassieke Prozastijl die kadert in de toenmalige tijdsgeest. Tijdens de periode van verdeeldheid (220-581) was het meest populaire prozagenre het parallelproza (*pianwen* 骈文) (cf. supra). Yu-Shih Chen (University of Alberta) biedt in de inleiding van haar boek een overzicht van de beginfases van de *guwen yundong*.

De eerste fase noemt ze de “utilitaristische fase” (Chen, pp. 1-4). Al tijdens de zesde eeuw zijn er tegenstemmen die oproepen om terug te keren naar een minder frivole en opgesmukte schrijfstijl, die zich meer op de inhoud dan op de vorm toespitst. Vooreerst haalt ze een minister van de Westelijke Wei aan, genaamd Su Chuo 苏绰 (498-546). Die riep op om de stijl van de *Shujing* te imiteren. Daarnaast haalt ze Li E aan, die in een petitie aan keizer Wen van de Sui de frivoliteit van de stijl aankaartte en ook “balans tussen alledaagsheid en opsmuk in literaire uitdrukking” (*wenzhi binbin* 文质彬彬) (Chen, p. 2). Ten derde vernoemt ze de historiograaf Liu Zhiji 刘知己 (661-721), die verkondigde dat de geest (*xin* 心) aan de basis moet liggen bij imitatie (navolging) van klassieke geschriften en niet het uiterlijk (*mao* 冒) ervan. Hij poneerde ook de tekstuele criteria “echtheid” (*zhen* 真), “puurheid” (*chun* 纯) en “kunstmatigheid” (*wei* 伪) als argumenten tegen een klakkeloze overname van klassieke teksten, die volgens hem een aanpassing aan de contemporaine tijdsgeest vereisen (Chen, p. 3).

De tweede fase noemt Chen de “klassieke fase” (Chen, pp. 4-8). Deze fase schetst min of meer de houding van de vroege Tang ten opzichte van oude teksten (cf. de tweede transitie). Eerst traden de prozastylisten en dichters Chen Zi’ang 陈子昂 (661-701) en Li Bai 李白 (701-762) op de voorgrond. Zij stelden voor om de “Weg” (*dao* 道) van de *Shijing* te doen heropleven. De schrijvers Yang Jiong 杨炯 (650-695) en Wang Bo 王勃 (647-675) riepen “schrijvers met principes” op om de “Weg van de literatuur” (*wen dao* 文道) terug te brengen. De vertegenwoordigers van deze fase, Xiao Yingshi 萧颖士 (717-768) en Li Hua 李华 (ca. 710-767) beantwoordden deze oproep met de notie dat literatuur tijdloos is en de stijl van de oude klassieken dus zonder probleem kan gekopieerd worden.

Als militair intermezzo voor deze ontwikkelingen halen we hier de An Lushan rebellie van 755 (*An Shi zhi luan* 安史之乱) aan. Hoewel deze rebellie slechts van korte duur was, betekent ze een “ware breuklijn in de geschiedenis van China” (Vande Walle, 2007, p. 192). De overgeërfde maatschappelijke instellingen van de Noordelijke Wei waren niet aangepast aan de stijgende levensstandaard en het beschavingspeil van de vroege Tang. Ook op politiek en cultureel vlak was er nood aan verandering en na de An Lushan rebellie was er ruimte voor reflectie om het rijk weer op te bouwen en de instituties aan te passen (Vande Walle; 2007, pp. 194-195). Deze veranderingen in de structuur van de maatschappij volgen deels ook uit de zuidwaartse verplaatsing van de economie, waardoor het zuiden het economische zwaartepunt werd. Die verschuiving ging ook gepaard met een ingrijpende demografische ontwikkeling: vanaf de tweede helft van de achtste eeuw is er een sterke bevolkingsgroei in het zuiden, terwijl de bevolking in het noorden terugloopt (Ter Haar, pp. 159-161). Het is het samenspel van bovenstaande factoren en de relatieve vrede die geleid hebben tot de nieuwe debatten over cultuurwaarden die het onderwerp van de *guwen yundong* vormen.

In het kielzog van deze rebellie loopt Chens “klassieke fase” verder, terwijl Bol hier een nieuwe wending ziet in de *guwen yundong*. Allebei beschrijven ze echter dezelfde generatie schrijvers, die actief waren van ca. 755 tot ca. 800: Yuan Jie 元结 (723-772) en Dugu Ji 独孤及 (744-796) breidden de theorie niet echt verder uit, maar schreven voornamelijk werken waarin ze het gebruik van een *guwen* stijl promootten, bevrijd van het formalisme dat we kennen van *pianwen*, en ze zodoende de status ervan als nieuw literair medium consolideerden. (Chen, p. 6) Bovendien bestempelde Dugu Ji de

hierboven aangehaalde auteurs Li Hua, Xiao Yingshi en ook Jia Zhi 贾至 (718-772) als de “restaurateurs van *wenzhang*”. (Bol, p. 110) Een andere prominent van deze fase is Liang Su 梁肃 (753-793), die vond dat *wen* zijn basis vond in de *dao*. Zijn redenering ligt verder af van het gemeenschappelijke gedachtengoed die de vroege Tang had nagestreefd (cf. supra). Voor hem staat *wen* voor burgerlijke orde, culturele traditie en normatieve modellen. Zijn rol als geleerde lag dan ook in zijn *wenxue* 文学, dit wil zeggen het vermogen om te leren van tekstuele tradities en modellen uit het verleden, terwijl hij als moreel bezorgd individu met zijn geschriften een antwoord wilde formuleren op de veranderende tijden (Bol, p. 121). Bol legt uit dat het er voor deze generatie schrijvers steeds meer op leek dat hun geschriften (*wenzhang*) niet steevast samenhangen met hun Weg (*dao*) (en dat *wen* er dus eigenlijk niet toe doet, hoewel dat een brug te ver was voor de Tang-geleerden: dat zou immers een ontkenning van hun intellectuele legitimiteit betekenen) (Bol, p. 122). De laatste schrijver die bij deze periode hoort, is Liu Mian 柳冕 (? - ca. 806), die stelde dat zowel literatuur als de regering voertuigen zijn voor de ultieme *dao* van het heelal. Daarmee scheidde hij de *dao* van de literatuur definitief van het concept ‘politieke orde’ en het klassieke literaire ideaal, waardoor het een metafysisch begrip werd en de volgende fase kon aanvangen (Chen, p. 8).

De derde, “polemische fase” begon ca. 800 met een generatie schrijvers die rond 770 geboren waren. Zij waren nu volwassen, hadden het examensysteem doorworsteld en doorliepen een ambtelijke carrière. Het is deze generatie schrijvers die het hoogtepunt vormt van de *guwen yundong* tijdens de Tang-dynastie, maar dat wil niet zeggen dat ze allen hetzelfde gedachtengoed deelden of dat er een intellectuele eenheid was die leek op de verschillende scholen van de Strijdende Staten, zoals de dichter Bai Juyi 白居易 (772-846) het verwoordde⁹. Bol verdeelt de geleerden van deze nieuwe generatie in een aantal clusters: (1) de cluster van Han Yu 韩愈 (768-824), waartoe ook Li Ao 李翱 (774-836), Huangfu Shi 皇甫湜 (777-830) en Zhang Ji 张籍 (768-830) behoorden; (2) de cluster van Liu Zongyuan 柳宗元 (773-819), die veel gemeen had met Han Yu, maar ook geassocieerd wordt met Lü Wen 吕温 (772-811), Liu Yuxi 刘禹锡 (772-842) en Lu Chun 陆淳 (?-ca. 806); (3) Bai Ju Yi en Yuan Zhen 元稹 (779-831), die eerder de poëzie wilden hervormen dan dat ze zich bezighielden met proza,

⁹ Po Chü-i, “Tse-lin” no. 61, *Po Chü-i chi* 65.1361-62, in Bol, p. 123.

vertegenwoordigden een derde cluster. (Bol, p. 123) Anthony DeBlasi (University at Albany) beweert in zijn artikel over Quan Deyu 权德舆 (759-818) ook dat deze auteurs zich eerder in de marge van het intellectuele debat bevonden, dan in het centrum. Quan Deyu vertegenwoordigt dan de mainstream waarvan deze drie groeperingen verschillen. (DeBlasi, pp. 5-6). Vandaar ook dat de *guwen yundong* tijdens de Tang niet erg veel invloed heeft gehad op de manier van schrijven. Het is pas in de Song-dynastie dat de doorbraak er komt, wanneer onder anderen Ouyang Xiu 欧阳修 (1000-1072) terugrijpt naar Han Yu tijdens de periode dat hij een grote zeg in het bewind heeft.

3.3.1. Richtinggevende denkbeelden in de literaire kringen

Hieronder volgt een overzicht van de voornaamste gedachten waarvoor de eerste twee clusters literaire kringen opkwamen. Omdat de derde voornamelijk op poëzie gericht is, komt die hier niet aan bod.

(1) Han Yu¹⁰ is de meest representatieve vertegenwoordiger van de eerste groep. Na de dissociatie van *wen* en *dao* (cf. supra) greep Han Yu de mogelijkheid om zich te distantiëren van zowel de groep die een restauratie van de cultuur zoals in de vroege Tang voorstond, als van de toenmalige literaire mainstream. Hij gebruikte zijn interpretatie van *guwen* om te herdefiniëren wat goede *wen* en *wenzhang* waren. Door de moreel correcte oude modellen te imiteren - voor Han Yu kwam dit neer op een orthodox confucianisme - werd de schrijver gedwongen om te reflecteren over zijn eigen waarden, en hoe die overeenkwamen met de waarden die de wijze(n) uit de oudheid geleid hadden (*shengren zhi dao* 圣人之道)¹¹. Ook Zhang Ji volgde hem, in die zin dat ook hij de *shengren zhi dao* als hoogste bron van moraal zag (Bol, pp. 125-127). Han Yu wilde dus via zijn *guwen* kritiek leveren op het verloederde bewind en een verandering in de toenmalige maatschappij bewerkstelligen, zoals Bol betoogt (Bol, pp. 130-131). Omdat Han Yu door latere generaties lange tijd werd beschouwd als de enige grote naam van de *guwen yundong* (zoals bleek uit de inleiding), gaan we iets dieper in op zijn denkbeelden over wat

¹⁰ Han Yu is zowel als denker als schrijver, dichter, persoon... niet gemakkelijk of kort samen te vatten. Naast het boek van Bol, dat hier gevolgd wordt voor het grotere historische kader, kan de lezer ook terecht bij Charles Hartman, *Han Yü and the T'ang Search for Unity*, Princeton (New Jersey): Princeton Univ. Press, 1986.

¹¹ Bol vermeldt in een voetnoot dat deze term voor Han Yu voornamelijk naar de 'Weg van de wijze (i.e. Confucius)' verwijst, maar later ook algemeen ook 'de Weg van de wijzen uit het verleden' (Bol, noot 85, p. 398).

guwen nu juist moest zijn. Daarvoor citeren we eerst een brief uit 800 die hij schreef aan Li Yi 李翊, een kandidaat voor het *jinshi*-examen in de toenmalige hoofdstad Chang'an die probeerde te netwerken bij de literati die al een zekere status hadden. Li Yi stuurde uittreksels van zijn eigen werk naar Han Yu, met de vraag hoe je iets schrijft dat het waard is om herinnerd te worden (*li yan* 立言) (Chen, p. 8; Bol, p. 134). Hier volgt de hele brief, zoals vertaald door Chen Yu-shih, omdat het “the best statement of the theory of literature of the *ku-wen* school at its culmination” is (Chen, p. 8):

“The twenty-sixth day of the sixth month, Yü addresses Mr. Li.

The language of your letter is very elevated. Yet how humbly and respectfully you have presented your questions! Since you presented them in such a fashion, how could I not want to tell you what I know? The principles of *tao* and *te* [i.e., the Confucian ethos] have long been in decline, and how much the more has literature, which is the external expression of that ethos. How can someone, whom I would consider as having caught sight of only the gate and wall of Confucius's palace but not having entered the premises, know right and wrong? At any rate, I cannot but tell you what I know.

What you have said about literary achievement is correct. What you have done and what you expect are quite in line. But I wonder whether your aim is to surpass ordinary people and become esteemed by them or to attain the same height of achievement as the ancient master. If all that you wish is to surpass others and be esteemed by them, you have already surpassed and may be so esteemed. But if you wish to attain the height of achievement of the ancient masters, then you must not expect quick results, nor should you be lured away by what is advantageous and profitable. Nurture the root and await the fruit; add oil to the lamp and expect it to burn bright. Where the roots thrive, the fruit will be good; where oil abounds, light will be radiant. When a man lives by human-heartedness and righteousness, his words will be gentle and graceful.

However, there are difficulties along the way. Take my own case: I do not know whether I have arrived at perfection or not. All I can say is that I have been devoting myself to this pursuit for more than twenty years. At first I dared not read any book that was not from the Three Dynasties or the Two Hans; I dared not harbor any idea that was not from the sages. I lived as if in a state of forgetfulness; I behaved as if I were lost. Now I looked serious as if I were deliberating; now I looked vague as if I were confused. When I selected from my mind ideas to express through my pen, I insisted on expunging all clichés. How excruciatingly difficult it was, full of creaking and squeaking! As to how I looked to others, I was impervious to their ridicule. I went on like this for many years, still unchanging.

After that, I was able to distinguish the genuine from the false in the ancient works, as well as those that, though genuine, were still not wholly so, as clearly as black from white; and I applied myself to eliminating them. Gradually I succeeded. Then, when I selected from my mind ideas to express through my pen, they came flowing forth. As to how I looked to others, I was happy when they laughed at me, and I was troubled when they praised me, for I was afraid that I still harbored some of their ideas. It went on like this for several years. After that, ideas gushed forth in a flood. Still, I feared that there might be impurities among them. I confronted them and held them at bay; I scrutinized them with a composed mind. Only when I found them all pure did I give them full rein. Even so, I must cultivate the *tao*: I walk the path of human-heartedness and righteousness and linger at the source – the *Shih ching* and the *Shu ching* – lest I lose the path, lest I be cut off from the source. This I shall have to do until the end of my days.

The vital force [ch'i] is like water, and language is like something floating on it. When a body of water is large, anything floats, will float, regardless of its size. So it is with the vital force and language; if the vital force is abundant, then, whether speech be short or long, its tone proud or humble, it will be appropriate. Even if one has achieved this, dare he say that he is near perfection? Even if he be near perfection, will it make him acceptable to others?

Even so, he who wishes to be accepted by others, is he not like a utensil? His acceptability depends on others. Things are different with a gentleman: his thoughts have principles and his conduct has direction [*fang*]. When he is in office, he extends his way [*tao*] to others; when he is out of office, he teaches it to his students and transmits it in writing as a model for later generations. When a man can conduct himself like this, will he not be pleased with himself? Or rather, will he not find anything pleasing in so doing?

Few are the men that aspire to the ancients, for those who aspire to the ancients are invariably neglected by their contemporaries. I myself truly delight in such men and sympathize with them, tirelessly praising them so as to offer them encouragement. I do not [like Confucius] presume to judge what or who is to be commended, and what or who is to be spurned. Many have asked my opinion. I deem, from what you wrote, that you are not bent on profit, and so I have written to you freely and openly.”

(Chen Yu-shih, pp. 8-12; cursief is wat Bol citeert, p. 134.)

We kunnen echter nog een citaat aanhalen van Han Yu:

“If someone should ask me whom one should take as a model in literary writings, I would respectfully answer that one should take the ancient sages and worthies as one’s models. If he should point out, ‘But the works of the ancient sages and worthies are preserved in variant wordings; which wording should I accept?’ *I would respectfully answer that he should take the ideas as his model and not the wording.*” (mijn nadruk)

(vertaling van Han Yu’s *Letter in Answer to Liu Cheng-fu*, geciteerd in Chen Yu-shih, p. 17)

Volgens dit citaat lijkt Han Yu dus voorstander te zijn van een ideologische imitatie van de oude meesters. Wij zijn van mening dat hij dit expliciet schrijft, omdat de algemene trend onder de andere *guwen* auteurs erin bestond om zowel de stijl als de ideologie over te nemen. Han Yu geeft hier dus een normatieve reactie aan zijn tijdgenoten. Dit onderzoek zal uitwijzen of Han Yu en andere auteurs deze zin hebben waargemaakt of niet.

Li Ao, die aan dezelfde kant als Han Yu stond, verkondigde dat de *dao* van de wijzen niet de “*dao* van één bepaalde school is”, maar de school overstijgt. Het is aan het individu om die inherente *dao*, dezelfde als die van de wijzen, naar buiten te brengen om hem de maatschappij ten goede te laten komen. (Bol, p. 137)

(2) De tweede groep, waarin Liu Zongyuan¹² eerste viool speelt, volgde Han Yu en diens literaire kring bij het gebruik en de bevordering van *guwen* als manier om ideeën te verspreiden. Liu kon zich echter niet volledig vinden in het exclusieve gebruik van *dao* zoals Han dat begreep. Omdat voor Han de *dao* specifiek confucianistisch van aard was, volgde daaruit een verwerping van het boeddhisme (en taoïsme), een *dao* die beperkt was tot de groep mensen die de juiste idealen voorstonden. Voor Liu was de *dao* eerder transcendent en ultiem, een middel voor alle mensen om op eigen kracht orde te herstellen in de wereld. Het gaat hem dus om de goede natuur van mensen die zich bij geleerden in hun geschriften uit. Een goede natuur kan gecultiveerd worden volgens bepaalde regels. Liu zoekt die regels in de *Klassieken*, regels uit het verleden die aangepast kunnen worden aan het heden. Daarbij pleitte hij ervoor om enkel te kijken naar de overgeleverde tekst en de glossen ervan, maar commentaren erop links te laten liggen. Lü Wen sluit zich daar grotendeels bij aan, maar hij draagt aan de beweging de gedachte bij dat de ethische normen van de *Klassieken* onontbeerlijk zijn voor het herstel van de glorie van de dynastie (Bol, pp. 141-146).

3.3.2. Ontwikkelingen tijdens de Song

Daarmee komt een einde aan de *guwen yundong* zoals die in zich zijn beginfase ontwikkelde in de marge van de culturele ontwikkelingen van de Tang-dynastie. Na 800 nam het tempo ervan af. Tussen de val van de Tang en het ontstaan van de Song ligt een periode van ca. vijftig jaar waarin verschillende kortstondige staten elkaar opvolgden: de Vijf Dynastieën en Tien Koninkrijken (*wudai shiguo* 五代十国). Dat in deze periode de ontwikkeling van cultuur en beschaving eerder stagneerde, wordt vaak verklaard door een historische theorie die de (Chinese) geschiedenis verdeelt in dialectische periodes die schommelen tussen twee polen: enerzijds militarisme (*wu* 武) en anderzijds beschaving en cultuur (*wen* 文) (Bol, p. 148). Volgens deze theorie is de vroege Tang eerder een fase van *wen*, die duurt tot de An Lushan rebellie (een uitbarsting van *wu*); de restauratie van de late Tang is dan weer een fase van *wen*; de periode van de Vijf Dynastieën en Tien Koninkrijken een van *wu* en de Song het prototype van *wen*-heid. Hoewel de stagnatie van culturele ontwikkeling past in deze theorie, vinden wij dat die niet

¹² Voor een vrij goed, maar niet exhaustief beeld, zie ook Jo-shui Chen, *Liu Tsung-yüan and Intellectual Change in T'ang China, 773-819*, Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1992.

afdoende verklaart waarom de *guwen yundong* tijdens de Tang niet doordrong tot alle strata van de literati zoals dat later wel gebeurde. Wij denken dat Deblasi een punt had toen hij zei dat deze beweging zich slechts in de marge bevindt en niet in het centrum, een argument dat mijns inziens zwaarder doorweegt dan het simpele “het was een periode van *wu*” (Bol, p. 148).

Beschouwen we het verloop van de *guwen yundong* tijdens de Song-dynastie, dan lijkt de rust na ‘die periode van *wu*’ teruggekeerd in de staat, waardoor er weer ruimte was voor debat en de promotie van *wen*. Literati die hun *wenxue* 文学 (kennis van *wen*) konden aantonen in de examens, konden rekenen op een ambtelijke carrière. Er volgde echter snel ook een splitsing tussen de voorstanders van een terugkeer naar de “T’ang traditions of literary accomplishment”, zoals Yang Yi 杨亿 (974-1020), en de voorstanders van een terugkeer naar de Tang *guwen* traditie, waaronder Liu Kai 柳开 (948-1001) (Bol, p. 150). Beide oproepen klonken luid, maar Liu had een luidere stem.

Zowat veertig jaar later konden hervormingsgezinde *shi* zoals Fan Zhongyan 范仲淹 (989-1052) via de Qingli 庆历 hervormingen van 1043-1044 een aantal hervormingen in de benoeming van *shi* doordrukken. De factie van Fan Zhongyan bevorderde de ‘restauratie van *wenzhang*’. Dit was ook de periode waarin lokale scholen ontstonden. De factie van Fan Zhongyan greep haar kans om die scholen om te vormen tot lokale centra gewijd aan de studie van *guwen*. Ze moesten de *dao* van de wijze als uitgangspunt nemen voor het socio-culturele leven (Bol, pp. 166-175).

De Qingli hervormingen kwamen in 1044 tot een abrupt einde, maar twee jaar later kwam Ouyang Xiu 欧阳修 (1007-1072) aan de macht. Ouyang, die tijdens zijn opmars *guwen* promootte, stapte plots af van de gedachte dat *guwen* juist is en *pianwen* fout. “The issue was not literary style but the agreement between what one wrote and inherent patterns (*li* 理); writing in parallel style that accomplished this was just as good.” (Bol, p. 188). Desondanks houdt hij wel vast aan Han Yu en waar die voor stond: een waardemodel op zoek naar een universele waarheid door een hernieuwde nadruk op geleerdheid (*wen*). In de Song lag die universele waarheid voor meer mensen binnen bereik dan dat ze voor Han Yu was geweest. Immers, voor Ouyang Xiu waren *fugu* 复古 (terugkeren naar de oudheid)

en *shengren zhi dao* 圣人之道 (de weg van de wijze) slechts lege slogans. De reacties van de generatie literati die opkwam in de jaren 1050 waren gemengd (Bol, p. 201).

In het ene kamp was er Wang Anshi 王安石 (1021-1086), die met zijn *Xin fa* 新法 de economie grondig wilde hervormen in de jaren 1070. Hij meende dat “scholars who understood the *tao* of the sage from the Classics could use government to transform society and attain perfect order under heaven” (Bol, p. 212). Anderzijds was er Sima Guang 司马光 (1019-1086), die in zijn *Algemene spiegel om te helpen met bestuur* (*Zizhi tongjian* 资治通鉴) wilde demonstreren wat een regering zou moeten doen, gebaseerd op de hele geschiedenis (en niet enkel op de Klassieken, zoals Wang Anshi). Wang kon als eerste de grootste invloed uitoefenen met zijn *xin fa*. Toen Sima erna veel invloed verwierf, draaide hij de *xin fa* zoveel mogelijk terug. Dat duurde tot 1094, wanneer de factie van Wang-aanhangers, waaronder de gebroeders Cai Jing 蔡京 (1047-1126) en Cai Bian 蔡卞 (1048-1117), terug de macht verwierf in 1085 en die min of meer behield tot de val van de Noordelijke Song in 1126. Dat had tot gevolg dat er twee kampen ontstonden aan het hof (Bol, p. 252).

Maar Wang Anshi en Sima Guang waren niet de enige invloedrijke literati aan het hof: ook onder andere de broers Su Shi 苏轼 (1037-1101) en Su Zhe 苏辙 (1039-1112), en de broers Cheng Hao 程颢 (1032-1085) en Cheng Yi 程颐 (1037-1107) verwierven een plaats naast denkers belangrijk voor het neo-confucianisme, zoals Zhou Dunyi 周敦颐 (1017-1073) en Zhang Zai 张载 (1020-1077). Su Shi, het grote literaire voorbeeld van die tijd, was gekant tegen de hervormingen van Wang Anshi en liet dat ook merken. Tegelijkertijd promoveerde hij ook een steeds meer individualistisch wordende *wen*. Zijn broer Su Zhe had een gelijkaardige mening. Cheng Hao had het over *tianli* 天理 (hemelse patronen) als de bron bij uitstek voor een juiste moraal, die dan tot uiting kwam in *wen* en leidde tot de juiste *dao* (Bol, p. 300). Hij zou de voorloper van *xinxue* 心学 (“Leer van het hart/ de geest”), de herinterpretatie door Wang Yangming 王阳明 (1472-1529) van Zhu Xi’s 朱熹 (1130-1200) filosofie *lixue* 理学 (“Leer van de patronen”), die zou volgen uit de theorieën van Cheng Yi (Standaert & Defoort, p. 8). In de Song bestond die scheiding nog niet en deelden de gebroeders Cheng min of meer dezelfde filosofie. Cheng Yi nam bijvoorbeeld *tianli* over van zijn broer na diens dood. Toen zijn eigen ster aan het hof ook rees in de jaren 1080 gebruikte hij zijn invloed om samen met Sima een politiek tegengewicht te bieden gericht

tegen de *xin fa*. Bol beweert dat Cheng Yi's retorische stijl rechtstreeks van Han Yu is afgeleid, maar dat Han niet de "dao in pacht had" – in feite gold dat voor iedereen die na Mencius kwam, tot aan de gebroeders Cheng (Bol, p.302). Hij verving de "dao van de wijze" die Han had gepromoot door "de cultivering van de wijze" (Bol, *ibid.*) , waardoor de *dao* nog meer binnen handbereik van elke geleerde *shi* lag en de maatschappij dus een nog meer individualistische *dao* nastreefde. Dat leidde dan tot een situatie zoals geschetst in de eerste Tang-Song transitie hierboven.

Hoe liep het ten slotte af met de *guwen yundong*? Nadat de voorstanders van de *xin fa* in de jaren 1090 de macht terug konden veroveren, wilden ze ook de literatuur beheersen. Dat werkte een aantal genres in de hand: op poëtisch vlak kwam de *ci* 词 steeds meer in zwang; op prozaïsch vlak werd een *guwen* stijl eerder taboe – de voorstanders van *guwen* (Sima Guang, Su Shi, Su Zhe, Cheng Hao, Cheng Yi...) – waren immers tegenstanders van Wang Anshi geweest. Daardoor verschoof de stijl van proza weer eerder richting een formalistische stijl zoals *pianwen*. Toch kan de *guwen yundong* als vrij succesvol bestempeld worden: buiten de hoofdstad, in de lokale scholen, bleef dat immers de dominante stijl voor literati in opleiding (Zhu Gang, pp. 425-426). Een voorbeeld daarvan is de *Wen ze* 文则 (*Regels voor het schrijven*) van de Zuidelijke Song literaat Chen Kui 陈骙 (1128-1203), die een aantal regels geeft om literati te helpen met hun *guwen* (Kirkpatrick & Xu, p. 51).

3.4. De vierde transitie: boeddhisme in Tang en Song

De vierde transitie is een Tang-Song transitie binnen het boeddhisme. Mark Halperin, professor aan de universiteit van Chicago, geïnteresseerd in Klassiek China, beschrijft deze transitie uitvoerig in zijn boek *Out of the Cloister: Literati Perspectives on Buddhism in Sung China, 960-1279*. Hij meent dat het boeddhisme hoogtij vierde tijdens de Tang. Dat leidt hij af uit de teksten die literati achterlieten, de elitaire clerus en uit zijn eigen onderzoek naar verschillende steles en inscripties door een vaak anonieme lekgemeenschap (Halperin, pp. 12-13). Dat staat in schril contrast met de algemene houding ten aanzien van het boeddhisme tijdens de Tang: "Despite Buddhism's vitality in the late T'ang, most general treatments fix almost exclusively on its momentous setbacks" (Halperin, p. 29). De

'setbacks' waar Halperin op doelt zijn vervolgingen van boeddhisten zoals die voorkwamen onder keizer Wuzong 武宗 (r. 840-846), toen die het bevel gaf om veel boeddhistische kloosters te slopen. Deze gewelddadige episode in de boeddhistische geschiedschrijving berust echter voornamelijk op getuigenissen van boeddhisten zelf, zoals de Japanse monnik Ennin 圆仁 (793-864) die toen in China was om bij te leren. Wellicht was er een politiek-economische reden voor de vervolging: de financiële voordelen die kloosters hadden en die niet in de schatkist terecht kwamen alsook het taoïsme dat van tijd tot tijd gepromoot werd door de Tang-keizers op basis van een zekere verwantschap met Laozi (*Cambridge History of China: T'ang*, pp. 666-668). Een ander voorbeeld zijn de anti-boeddhistische polemieken door onder andere Han Yu – in latere tijden beschouwd als de eerste hoofdrolspeler in de totstandkoming van het neo-confucianisme, waarin in eerste instantie (bij Han Yu alleszins) geen enkele plaats was voorzien voor het boeddhisme (Halperin, pp. 29-30). Dat het boeddhisme dus algemeen geen grote rol wordt toegeschreven in de Tang, komt doordat “most general treatments, however, view the late T'ang through a late imperial perspective [namelijk geleerden in de Ming en Qing terugkeken naar de Tang en Song], in which Buddhism had lost much of its appeal among literati” (Halperin, p. 28). Halperin hamert er echter verder op dat verschillende scholen, zoals de Tiantai 天台 en Huayan 华严 scholen tijdens de Tang in wisselwerking stonden met de literatencultuur en daardoor wel degelijk een hervorming kenden en een zekere populariteit genoten. Ook Chan 禅 (Zen) kwam tot wasdom in deze periode (Halperin, p. 29).

Omdat ons onderzoek zich voornamelijk wil toespitsen op de totstandkoming van *guwen* en zijn kenmerken, lijkt het zinvol om enkele leidende figuren van de *guwen yundong* en hun affiniteit met het boeddhisme op een rijtje te zetten. Dat zal gebeuren op basis van het werk van He Qipeng 何奇澎, professor aan het departement Chinees van de Universiteit van Taiwan, en Mark Halperin die He's analyse onderschrijft. He Qipeng benadrukt in zijn hoofdstuk over Tang *guwen* auteurs en hun relatie tot het boeddhisme dat het belangrijk is om te onthouden dat deze auteurs nooit volledig alleen of afgesneden waren van hun tijdgenoten (He Qipeng, pp. 1-23). Ze zaten dus in literaire middens. Hij zegt dat er tussen de verschillende literaire kringen contacten waren en uitwisselingen van ideeën, maar ook binnenin de kring zelf. Het is vooral in die tweede categorie dat hij een rode draad ziet in de

houding van de auteurs tegenover het boeddhisme: als eerste neemt hij Xiao Yingshi onder de loep. Die was niet echt expliciet tegen het boeddhisme, maar ook niet uitgesproken voor. He Qipeng benadrukt dat veel schrijvers de boeddhistische teksten vaak beschouwden als curiosa en dat zij er wel persoonlijke interesse voor hadden maar omwille van maatschappelijke redenen die interesses niet altijd even hard konden uiten. Daarna gaat He verder met Li Hua en zijn leerling Dugu Ji, die allebei nogal geporteerd waren voor het Chan-boeddhisme. Dugu Ji gaf zijn boeddhistische overtuiging door aan zijn eigen leerling Liang Su, die echter onder invloed van Zhanran 湛然 (711-782), de zesde patriarch van de Tiantai-strekking, zich richtte tot de laatstgenoemde strekking. Na Liang Su kwam Han Yu, die echter compleet anti-boeddhistisch ingesteld was, net als zijn leerlingen Li Ao, Zhang Ji en Huangfu Shi. Liu Zongyuan, de tweede meest typische figuur van de *guwen yundong* geeft ten slotte het meest neutrale beeld – een alternatief voor Han Yu's anti-boeddhistische *guwen*: hij probeerde het confucianisme en het boeddhisme te verenigen in zijn werk.

Het is ook mogelijk om eenzelfde, kort, overzicht te bieden van de Song auteurs. In de Song werd het Chan-boeddhisme de dominante stroming, waarbij het statuut van de boeddhistische kloosters verweven werd in de staatsstructuur (Halperin, p. 63). Dat Chan dominant werd, werkte als een katalysator voor de intelligentsia en inspireerde mee de doorbraak van het neo-confucianisme in de 11de eeuw. En hoewel literati als Ouyang Xiu en Zhu Xi uitgesproken pro-confucianistisch waren, waren er toch heel wat geleerden die het boeddhisme ook een kans gaven. Voorbeelden daarvan zijn Su Zhe, die zich volledig in het Chan-kamp bevond en zelf enkele essays schreef over soetra's (Halperin, p. 65). Zijn broer Su Shi was iets gematigder en vond enkel Chan aanhangen een brug te ver. Shen Gua 沈括 (1031-1095) beschouwde de kloosters als de ideale plaats voor studie, ook voor gewone literati (Halperin, p. 87), maar Deng Su 邓肃 (1091-1132) wilde dat de kloosters voornamelijk als een lokaal cultureel centrum zouden dienst doen (Halperin, p. 89). Het is dus duidelijk dat ook in de Song het boeddhisme zijn laatste woord zeker niet gezegd had, integendeel zelfs.

Uit de beschrijving van deze transitie kunnen we afleiden dat het (voornamelijk) westerse onderzoek, net zoals het Chinese onderzoek over de *guwen* (cf. supra), veel belang hecht aan de historische

achtergrond, maar daarnaast ook nog aandacht besteedt aan de terminologie gebruikt om cultuurwaarden uit te drukken en in te vullen en de historische feiten in een model of patroon probeert te gieten – zoals het model van de transities. Er is bovendien zeker al wel onderzoek naar *guwen* als genre vanuit literair oogpunt verricht, maar het blijft belangrijk om vanuit de algemene genretheorie te kijken naar *guwen*. Dat is wat in het volgende deel aan bod komt.

4. Algemene genretheorie

In dit onderdeel overlopen we eerst enkele aspecten van algemene genretheorie, die we daarna toepassen op het onderzoek naar *guwen*. De aantallen studies over verschillende genres en over algemene genretheorie zijn de laatste decennia toegenomen. Aan de hand van “An Introduction to Genre Theory” van de Britse professor Daniel Chandler overloopt deze verhandeling de relevante aspecten van de genretheorie.

De herkomst van de term “genre” is Frans en komt voort uit het Latijnse woord *genus* voor “soort” of klasse”. De term wordt gebruikt in disciplines als retoriek, mediatheorie en recentelijk ook de linguïstiek om te verwijzen naar een bepaald type tekst (Chandler, p. 1). Gedurende zo’n 2000 jaar was genretheorie voornamelijk nominaal en typologisch van aard, vergelijkbaar met de taxonomie van een plantkundige.¹³ Ook in de traditionele Chinese genrebenadering was dit het geval.

Het artikel “The *Wen Hsüan* and Genre Theory” van de Amerikaanse sinoloog James Robert Hightower biedt een goede korte introductie tot de traditionele Chinese genretheorie. Hij vangt namelijk aan met de stelling dat “[t]he development of genre theory in China has been closely associated with anthology making; the sixth century *Wen hsüan*, with its preface, marks a significant stage in the process” (Hightower, p. 512). Deze antologie - de *Wenxuan* 文选 - valt dus net voor de Sui- en Tang-dynastieën, en vormt samen de *Bunkyō Hifuron* (cf. infra) een goede basis om de toenmalige ideeën over genreclassificatie te begrijpen.

Vóór de Liang-dynastie waren er al theoretische beschouwingen over genre, met name in de *Han shu* 汉书 (*Verhandeling over de Han*) van onder meer Ban Gu 班固 (32-92) en andere leden van zijn familie, *De Verhandeling over literatuur* (*Lun wen* 论文) van Cao Pi 曹丕 (187-226) en *Het prozagedicht over literatuur* (*Wen fu* 文赋) van Lu Ji 陆机 (261-303). Volgens Hightower dachten deze auteurs als eersten echt na over het concept genre: zij vroegen zich af of (literaire) teksten dienden als morele instructie (het traditionele didactisch perspectief) dan wel als literatuur om de literatuur (het afwijkende perspectief), wat tot uiting kwam in de verscheidene opsommingen van literaire vormen. Van Cao Pi is

¹³ Robert Allen in *Remote Control: Television, Audiences and Cultural Power*, 1989, p. 44, geciteerd in Chandler, p. 1.

de uitspraak bekend dat “de compositie van literatuur een grootse onderneming is die het bestier van de staat aanbelangt” (*wenzhang jingguo zhi daye* 文章经国之大业)¹⁴. Literatuurkritiek is dus ook zeer zeker politiek. Hij categoriseerde acht literaire genres, niet om exhaustiviteit na te streven, wel om een indicatie en generalisatie te geven van literaire ‘categorieën’ en hun nut om mensen te beoordelen (Hightower, p. 513). Dit citaat uit Cao Pi’s “Verhandeling over literatuur” vat de acht door hem gecategoriseerde genres samen:

In verband met literatuur (kunnen we stellen dat) de basis dezelfde is, maar dat de (concrete) uitingen verschillen. Dus horen petitie (zou) en voorstellen (yi) elegant (van stijl) te zijn; brieven (*shu*) en verhandelingen (*lun*) horen logisch te zijn; in (graf)opschriften (*ming*) en lijkredes (*lei*) waardeert men het feitelijke; poëzie (*shi*) en *fu*-gedichten willen schoonheid.

夫文本同而未异，盖奏议宜雅，书论宜理，铭诔尚实，诗赋欲丽。

(Vertaling en citaat naar Hightower, p. 513).

Lu Ji voegde aan die acht categorieën de epitaaf (*bei* 碑) en de vermaning (*jian* 谏) toe, en weidde net zoals Cao Pi uit over de kwaliteiten van de verschillende genres, zij het op een meer metaforische manier, die enkel te begrijpen valt met een exemplarische bloemlezing erbij. Hightower meldt dat de bloemlezer Zhi Yu 挚虞 († 310) bijvoorbeeld zo’n bijlage verschaft, maar dat diens werken verloren zijn gegaan. Hetzelfde geldt voor tal van andere bloemlezingen, in die mate dat enkel de *Yutai xinyong* 玉台新咏 - die liefdespoëzie bevat - van Xu Ling 许陵 (503-583) en de *Wenxuan* van Xiao Tong 萧统 (501-531) nu nog beschikbaar zijn. De *Wenxuan* behandelt zowel proza als poëzie, en bevat een brede selectie van verscheidene genres. Een diepgaandere reflectie en belangstelling voor genretheorie is volgens Hightower af te leiden uit de inleiding, maar desondanks heeft de *Wenxuan* één groot gebrek: de namen van de genres in de inleiding en het corpus van het boek zijn inconsistent. Dit suggereert dat Xiao Tong niet beoogde om een exhaustieve lijst te geven van alle mogelijke termen en benamingen, maar eerder normatief werkte. Hij was zich bewust van de problemen die samenhangen met een systematische rangschikking van genres, maar kwam niet tot een bevredigende oplossing. Latere bloemlezingen (zoals de *Guwen ci leizuan* 古文辞类纂 van de Qing-geleerde Yao Nai 姚鼐 (1731-1815)) hanteerden een andere, meer uitgebreide nomenclatuur voor de verschillende literaire vormen, maar zulke lijsten waren nog steeds niet ideaal (Hightower, pp. 514-533).

¹⁴ Cao Pi, “*Dian lun Lun wen*,” in Xiao Tong, *Wen xuan*, 52.2270-72, geciteerd in Goh, p. 3.

Ook westerse studies over bepaalde literaire periodes in China volgen enerzijds de Chinese bloemlezingen om een idee te krijgen van de verschillende genres. Daarbij letten ze, net als historische studies over China, ook op de terminologie, aan de hand waarvan ze een beeld trachten te krijgen van welke cultuurwaarden bepaalde stromingen belangrijk achtten en hoe ze die waarden inpasten in het reeds bestaande kader van algemeen aanvaarde waarden. Het boek *Sound and Sight* van Meow Hui Goh (Stanford) bestudeert bijvoorbeeld de zogenaamde Yongming dichters: Shen Yue 沈约 (441-513), Wang Rong 王融 (467-493) en Xie Tiao 谢朓 (464-499), allen actief aan het hof tijdens de Yongming 永明 -periode (483-493). Ze merkt op dat er in die periode een toenemende belangstelling was voor imaginaire beeldschepping in poëzie, alsook voor klankspel. Dat laatste is ook af te leiden uit de *Bunkyō Hifuron* 文镜秘府论 (*Een vertoog over de geheime schatkamer van de literaire spiegel*)¹⁵, een werk van de monnik Kūkai 空海 (774-835), dat als enige overgebleven bron de ‘acht defecten’ van Shen Yue – zijn theorie over klanken in poëzie – in detail beschrijft. Enige nuancering is echter nodig, aangezien niet vaststaat of Shen Yue de enige commentator is die vermeld wordt in de *Bunkyō Hifuron* (Goh, pp. 22-23).

Wat er ook van zij, Shen Yue en zijn tijdgenoten passen in het overzicht van *pianwen* (cf. supra), met hun aandacht voor formele kenmerken (op vlak van klank) en opsmuk van de teksten. Goh illustreert op geslaagde wijze hoe de kritiek van de *guwen* auteurs de perceptie over de Yongming-dichters categoriseerde bij het *pianwen* genre:

“The genius poet Li Bai [李白] (701-762), for example, said on one occasion, ‘Since the Liang and the Chen, [poetry] (sic) has become licentious and vulgar in the extreme. And Shen Xiuwen [Shen Yue] (sic) had promoted ‘sound regulation’ on top of that. If the ancient way (*gudao*) [古道] were to be revived, who but I would be the one [leading the way] (sic)?’¹⁶ By the Tang dynasty (618-907), it was apparently necessary to reject the ‘ills’ of Southern Dynasties poetry – whether ‘licentiousness’, ‘vulgarity’, or ‘sound regulation’ – if one were to claim the moral high ground of the ‘ancient way.’ *The question facing us is not what the Yongming style was, but what it was about.*”

Goh, p. 8 (eigen cursivering)

¹⁵ Voor een Engelse vertaling en bespreking van de *Bunkyō Hifuron*, zie ook de dissertatie van Richard Wainwright Bodman, *Poetics and Prosody in Early Medieval China: A Study and Translation of Kūkai’s Bunkyō Hifuron*, (diss.), Cornell: UMI Dissertation Services, 1978.

¹⁶ 梁陈以来，艳薄斯极。沈休文又尚以声律，将复古道，非我而谁欤？, uit Li Fang, *Taiping guangji*, 201.1511, geciteerd in Goh, p.8.

Waar ging deze beweging eigenlijk echt over? Dat is een vraag die de meeste onderzoeken over literatuur stuurde. Daarbij vertaalde deze vraag zich meestal in een onderzoek van de evolutie van terminologie en de invulling ervan met bepaalde cultuurwaarden. Om te evalueren of dit de beste en enige manier is om een stroming te onderzoeken, is het nodig afstand te nemen van het sinologische perspectief, dat specifiek aandacht heeft voor de evolutie van de vorm en inhoud van zulke terminologie, en eerst vanuit moderne genretheorieën het westers onderzoek naar Chinese genres en *guwen* te belichten.

Moderne opvattingen over genres leren dat de moderne classificatie en hiërarchische taxonomie ervan helemaal niet neutraal of objectief zijn. Het is een “abstract conception rather than something that exists empirically in the world.”¹⁷ Het moge dus duidelijk zijn dat de classificering in verschillende genres nog steeds geen gemakkelijke taak is.

De Hongaarse specialist in comparatieve literatuurstudie Paul Hernandi onderscheidt vier classificatiepatronen als mogelijke basis voor genretheorieën: gelijkaardigheid tussen de mentale attitudes van auteurs; het gelijkaardige effect dat bepaalde literaire werken op de lezer zouden kunnen hebben; gelijkaardigheid tussen werken als *verbal constructs* - woordelijke uiting van ideeën en emoties; en gelijkaardigheid tussen de imaginaire werelden die verschillende *verbal constructs* evoceren¹⁸.

Daniel Chandler, visueel semiotist, geeft een ander - complementair - overzicht: de conventionele manier om genres te classificeren is genrebepaling volgens bepaalde inhoudsconventies (thema en setting) en vormelijke conventies (structuur en stijl) (Chandler, p. 2). Nog een andere manier om genres te benaderen is vanuit de prototypicaliteitsstelling. Deze stelling houdt in dat bepaalde teksten (of auteurs) meer typerend zijn voor een bepaald genre dan andere. In die zin kunnen genres gezien worden als *fuzzy* categorieën (Chandler, p.3), waarin de centrale, prototypische werken en auteurs het meest typerend zijn voor een genre, terwijl andere meer op een kruispunt liggen tussen verschillende genres. De prototypicaliteit van Chandler en de gelijkaardigheid van Hernandi overlappen deels en vormen een belangrijk eerste concept in dit onderzoek.

¹⁷ Jane Feuer in *Channels of Discourse, Reassembled: Television and Contemporary Criticism*, pp. 138-159, geciteerd in Chandler, p. 1.

¹⁸ Paul Hernandi, in Yu-shih Chen, p. 160.

Een genre bestaat natuurlijk niet in het ijle, maar kan eerder als een driehoek gezien worden die een wisselwerking weerspiegelt tussen (1) het collectieve (het doelpubliek), (2) het doel (van de maker) en de ontstaanscontext en (3) de intertekstuele relaties van een gegeven tekst (Chandler, pp. 3-6). De afzonderlijke analyse van de verschillende hoekpunten van deze driehoek kan wellicht leiden tot een beter begrip van het genre *guwen*. Er is dus eerst een soort decontextualisering nodig die de vier actoren (publiek, maker en ontstaanscontext, intertekstualiteit en genre op zich) van dit genremodel onderzoekt en nadien terug bij elkaar plaatst in een recontextualiserende beweging.

Yu-Shih Chen, auteur van *Images and Ideas in Chinese Classical Prose: Studies of Four Masters*, stelt dat studies over *guwen* in het verleden te begrijpen zijn vanuit Hernandi's theorie (cf. supra). Tijdens de Ming en Qing focusten samenstellers van bloemlezingen voornamelijk op de gelijkaardigheid tussen verschillende werken als *verbal constructs*; moderne critici als Guo Shaoyu en Luo Genze bekeken meer de mentale attitudes van de auteurs, met speciale aandacht voor sleutelconcepten als *dao* 道 en *wen* 文; Chen plaatst haar eigen studie daartegenover: enerzijds gaat ze verder op de mentale attitudes, maar zij voegt er het concept van de geëvoceerde imaginaire werelden aan toe om vanuit dat perspectief de *guwen yundong* te bestuderen: ze vraagt zich dus af welke gedachten de auteurs hadden, maar ook wat die auteurs wilden oproepen in de mentale wereld van de lezer (Chen pp. 160-161).

Bij toevoeging van de bovenstaande driehoek aan het perspectief van Chen (en Hernandi) blijkt dat voorafgaande studies meer aandacht besteedden aan de maker en de ontstaanscontext van teksten dan aan de receptie door het publiek of de vormelijke intertekstualiteit (intertekstualiteit met betrekking tot de terminologie voor cultuurwaarden en de invulling ervan komt namelijk wel aan bod). Als dit onderzoek er op overtuigende wijze in slaagt om aan te tonen wat de mate van verschil tussen verschillende teksten is, zou de genretheorie over *guwen* een stuk helderder zijn. Voorwerp van de studie zijn dan ook zowel talige kenmerken van *guwen* teksten als stilistische kenmerken.

Voor we echter overgaan tot de crux van deze masterproef – de onderzoeksvragen, methodologie en uitwerking van het onderzoek – maken we eerst een nevenreflectie die zich opdringt wanneer we vanuit een westers perspectief naar China kijken.

5. Opstellen van de onderzoeksvragen

5.1. Een nevenreflectie: de parallel met Neo-Latijn

Bij de woorden Klassiek Chinees of Literair Chinees, associeert de toehoorder die termen vaak met een geschreven medium dat gedurende vrijwel het hele keizerrijk in China de lingua franca was, of zoals de Franse sinoloog Henri Maspero (1882-1945) het omschreef: “*une sorte de koinè littéraire*”¹⁹. Naast de associatie met koinè²⁰ in het oude Griekenland, dringt ook de associatie met het post-klassieke Latijn zich op: dat was immers ook een literaire lingua franca. Het is dus gepast om een overzicht te bieden van de Latijnse taalstadia. Daarvoor volgen we hier de classici Richard S. Forsyth, David I. Holmes en Emily K. Tse, die samen een stylometrische studie uitvoerden naar het auteurschap van werken die traditioneel aan Cicero worden toegeschreven.

De eerste fase, Klassiek Latijn, duurde van ca. 100 v.C. tot ca. 250 n.C. Die wordt vaak onderverdeeld in een Gouden Eeuw (de eerste eeuw v.C.) en een Zilveren Eeuw (de volgende tweeënehalve eeuwen). Prominente auteurs in de Gouden Eeuw zijn voor proza Cicero (106-43 v.C.) en voor poëzie Vergilius (70-19 v.C.); voor de Zilveren Eeuw respectievelijk Quintilianus (ca. 35-95) en Plinius Minor (62-114).

De tweede fase trad reeds in rond de tijd van de val van het West-Romeinse Rijk in de vijfde eeuw en werd middeleeuws Latijn genoemd. De taal overleefde als lingua franca voor diplomatie, recht, geleerdheid en theologie: geleerde mensen schreven in het Latijn. Bovendien had de Kerk het monopolie op het onderricht ervan.

De derde fase bracht een taalvorm voort die bekend staat als Neo-Latijn en waarvan de aanvang tot de veertiende eeuw teruggevoerd kan worden, en die vooral geassocieerd wordt met het humanisme en de renaissance, die de klassieke periode als model namen²¹. De taal werd ook meer seculier. Voortrekkers als Petrarca (1304-1374) trachtten via het Neo-Latijn het Latijn van de Gouden periode te herstellen, maar deze variant zou nooit een reproductie van die taal kunnen worden: ten eerste, de

¹⁹ H. Maspero, in *Journal Asiatique*, vol. 222 (1933), p. 47, geciteerd in Harbsmeier, p. 44.

²⁰ de standaardvorm van het Grieks vanaf de Hellenistische periode (4de eeuw v.C.) tot ca. de ondergang van het West-Romeinse Rijk (4de eeuw n.C.)

²¹ Net als voorheen bijvoorbeeld ook Alcuinus van York (ca. 735-804), die de Franken in contact bracht met de Latijnse cultuur die nog bestond in Engeland (“Alcuinus”, wikipedia).

technologie en maatschappij waren intern te veel veranderd; ten tweede, Neo-Latijn was van niemand de moedertaal - vaak waren mensen zelfs enkel in staat om het te schrijven maar amper in staat het te spreken (Forsyth e.a., pp. 3-4).

De ontwikkeling kan met twee citaten beschreven worden: enerzijds,

“the language of Cicero was imitated as part of a movement to restore the writing of Latin to the purity of its outstanding model. After the 1520s, at least in Italy, Ciceronianism was to become an orthodoxy”

J.R. Hale, *Renaissance Europe 1480-1520*, 1971, p. 282, geciteerd in Forsyth e.a., p. 4.

Anderzijds doodden de humanisten hun ideaal, in hun verlangen om terug te keren naar een ‘puur’, Klassiek, Latijn:

“Pedantic attempts of the humanists of the fifteenth and sixteenth [sic] centuries to substitute the prolix pomposity of Cicero for the homely idiom of the monasteries hastened its demise. By reviving Latin, the humanists helped to kill it [Het Klassieke Latijn van in de oudheid zou dus nooit meer terugkeren. In plaats daarvan ontstond een mengvorm die leek op Latijn, maar invloed kende van de verschillende spreektaalen.]”

F. Bodmer, *The Loom of Language*, 1943, p. 313, geciteerd in Forsyth e.a., p. 4.

Maar Rome is niet China. Hoewel de klassieke schrijftaal algemeen gesteld eenzelfde functie had, namelijk die van lingua franca – lingua franca van de elite welteverstaan –, is het toch nodig om twee verschillen aan te stippen.

Een eerste verschil is de relatieve afstand tussen de literaire lingua franca en de spreektaal. In Europa is het algemeen bekend dat die afstand steeds meer toenam, met als eindresultaat de verschillende talen die de Europese mozaïek kleuren. In China daarentegen, stond de literaire taal minder ver af van de spreektaal (*bai hua* 白话).

Een tweede verschil is natuurlijk de cultuurspecifieke ontwikkeling van de taalstadia. Hierboven werd die van het Latijn geschetst. Hieronder volgt die van het Chinees. Een conventionele, maar niet echt accurate opdeling neemt vaak de vorm aan die de Duitser Christoph Harbsmeier schetste voor zijn monografie over taal en logica in de Needham reeks van *Science and Civilisation in China*. Daarin deelde hij de taalstadia van het Chinees op in vier vormen: 1) Proto-Chinees (ca. 1300-500 v.C.); 2) Klassiek Chinees (ca. 500-100 v.C.); 3) Literair Chinees (ca. 100 v.C. -begin 20ste eeuw); 4) *Bai hua* (spreektaal) (overlappend met Literair Chinees) (Harbsmeier, p. 26). Deze indeling is problematisch omdat zelfs

wanneer men die eerste stadia zomaar zou aannemen, dan nog eindigt men met een periode van zo'n 2000 jaar die de naam 'Literair Chinees' krijgt.

Het is daarom beter om de Brit Endymion Wilkinson te volgen, die in de diverse edities van zijn referentiewerk over Chinese geschiedenis (*Chinese History*) bovenstaand referentieschema aanvult: hij nuanceert dat dat schema enkel geldt voor de schrijftaal, hoewel die zeker niet immobiel of statisch was (net zomin als het Latijn) (Wilkinson, 2013, p. 19): er was een zekere wisselwerking tussen de schrijf- en spreektaal, zoals hierboven ook al aangehaald. Daarnaast biedt hij ook een overzicht van de verschillende taalstadia van Chinees als spreektaal: de eerste periode noemt hij *Shanggu Hanyu* 上古汉语 (Oud Chinees), een periode die loopt van de Shang-dynastie (ca. 16de eeuw v.C.) tot de 2de eeuw v.C. Daarna volgt er een overgangperiode die loopt van de Han-dynastie tot de derde à vierde eeuw n.C. en overloopt in de tweede periode: *Zhonggu Hanyu* 中古汉语 (Middel-Chinees, of middeleeuws Chinees). Dat gaat van de 4de tot de 12de eeuw ongeveer. Daarop volgen twee eeuwen overgangperiode naar het Vroegmodern Chinees (*Jindai Hanyu* 近代汉语), die duurt van ongeveer de 15de eeuw tot de 19de eeuw. De laatste overgangperiode van ca. 1840 tot 1919 mondt uit in Modern Chinees (*Xiandai Hanyu* 现代汉语) (Wilkinson, 2000, p.20; Wilkinson, 2013, p. 18). Het beeld is dus gecompliceerder dan wat Harbsmeier eerder schetste.

Desalniettemin is Harbsmeiers indeling toch nuttig wanneer we het hebben over klassieke, 'oude teksten' hieronder versus literaire, 'latere teksten', zoals *pianwen*, maar dus ook *guwen* – een term waarvan de problematiek in de inleiding werd gekaderd. Daarom gebruiken we de termen Klassiek versus Literair Chinees ook in die betekenis, hoewel ze verwijzen naar Oud Chinees en middeleeuws Chinees.

Om kort samen te vatten: ondanks de hierboven vermelde verschillen is de analogie tussen post-klassiek Latijn en de Chinese literaire schrijftaal toch nuttig voor dit onderzoek. Zowel Europa als China kenden hervormers die een klassieke schrijfstijl terug leven in wilden blazen. In het geval van het Latijn gaven ze daarmee de eigenlijke doodsteek aan het pure, Klassieke Latijn; in China ging de hervorming vooral uit vanwege een politiek geëngageerde elite die terugkeek naar het verleden en die

vanuit die terminologie van aanvaarde cultuurwaarden de eigentijdse samenleving wilde veranderen. Onze benadering wil dieper ingaan op de vorm die de schrijftaal van de hervormers aannam en zal daarvoor statistische methodes gebruiken in plaats van de eerder kwalitatieve aanpak die het gros van het eerdere onderzoek domineert. Het is dus nodig om onderzoeksvragen uit te werken, die ook aan bod komen in het volgende onderdeel.

5.2. Onderzoeksvragen

Deze korte uitweiding over de evolutie van het Latijn en de vergelijking met de Chinese literaire taal stelt ons onderzoek in staat om met hernieuwde inzichten de situatie van *guwen* te benaderen. Het dominante denkkader bekijkt de *guwen yundong* meestal vanuit historisch perspectief en in functie van iets anders, zoals in functie van het ontstaan van het neo-confucianisme. Vanuit dit historische perspectief lijken de *guwen* schrijvers een genre te gebruiken dat zowel qua ideologie (1), als qua stijl (2) compleet inging tegen de heersende genres (zoals *pianwen*) én zich daarvoor compleet baseerde op ‘oude teksten’ - of zo zeggen de meesten onder hen zelf toch.

Het wetenschappelijk debat draait dus meestal om ideologische perspectieven, maar daar lijkt een diepgaande stijlanalyse nooit echt bij betrokken. Vandaar ook de onderzoeksvraag van onze dissertatie: klopt dat historische perspectief wel? Klopt het wel dat zowel ideeën als stijl ingingen tegen de heersende genres en dat de auteurs in kwestie zich uitsluitend baseerden op de ‘oude teksten’? Het (voorlopig) hypothetische antwoord op deze vraag is dat dat niet het geval is: de ideeën en terminologie zullen misschien wel overgenomen zijn, maar de stijl lijkt ons eerder iets dat dichter bij minder oude teksten zal liggen dan bij de oude. Om deze hypothese te bewijzen, kunnen we drie deelvragen oplossen.

- Ten eerste, wat zijn de stilistische kenmerken van *guwen* als genre of schrijfstijl? Hoe herkennen we *guwen* zelf (stilistisch gezien)? Als er een soort van referentiekader bestaat, dan leidt dat ons weg van de cirkelredenering in de trant van: “Het is die auteur, en die auteur behoort tot de *guwen yundong*, dus deze tekst is ook een *guwen*-tekst.”

- Ten tweede, is het aantoonbaar welke teksten de *guwen*-teksten hebben beïnvloed? Bij het oplossen van deze vraag zullen de Klassieken erg belangrijk zijn, want daar beweren de *guwen*-auteurs zich op te baseren, hoewel dat niet altijd even eenduidig is. Han Yu beweert bijvoorbeeld enerzijds wel te kijken naar de *Shijing* en *Shujing*, maar anderzijds enkel hun intenties en niet hun woorden na te bootsen (cf. 3.3.1). Daarnaast moeten ook *pianwen*-teksten en eventueel boeddhistische teksten en andere genres van toen mee in de analyse worden genomen.

- Ten derde, stellen we een vraag geïnspireerd door de evolutie van het Latijn: leidde de hernieuwde aandacht voor oude teksten dan ook tot de dood van het Klassieke Chinees? De hypothese is dat de uitkomst vergelijkbaar is met die van het Latijn: enerzijds menen wij dat dat type Klassiek Chinees in feite al dood was, anderzijds menen wij ook dat er elementen van *pianwen*, Klassiek Chinees en andere genres samengesmolten zijn tot een nieuw genre - *guwen* - dat slechts in de marge begon en later uitgroeide tot de basis voor de standaardvorm van Literair Chinees, waartegen de 4 Mei Beweging ten strijde trok.

6. Methodologie

Om de eerste twee onderzoeksvragen op te lossen, is het aangewezen om stilistisch onderzoek uit te voeren, zoals aangegeven in hoofdstuk 5.

6.1. Corpusstilistiek als antwoord

Er bestaan een aantal disciplines om stilistisch onderzoek uit te voeren. Voor een korte samenvatting van de ontwikkeling van stilistiekstudies in China volgt dit hoofdstuk het artikel “Stylistics in China in the New Century” van Shen Dan, professor aan Peking University. Ze overloopt achtereenvolgens: de traditionele Chinese stilistiek, de functionele stilistiek, de cognitieve stilistiek, de pragmastilistiek en de corpuslinguïstiek.

Ten eerste beschouwt ze de *traditionele Chinese manier van stilistiek*. Ze doelt op de studie van de Chinese termen ‘*wenti*’ 文体 en ‘*fengge*’ 风格. De eerste term ‘*wenti*’, is de gangbare vertaling voor de westerse term ‘stijl’. Shen signaleert echter dat die term problematisch is, omdat voor veel Chinese geleerden die aan ‘stilistiek’ doen, het begrip zijn oude betekenis gehouden heeft: *wenti* draait om taal en de structurele kenmerken van literaire genres. Voor Shen komt dat niet overeen met de westerse definitie van stilistiek, dat is namelijk “the study of generic classification, generic boundary crossing, generic norms/characteristics, and generic development” (Shen, p. 94). De tweede term, ‘*fengge*’, past volgens haar enerzijds beter bij die definitie, maar omvat anderzijds ook meer dan enkel het westerse begrip van stilistiek. Dit maakt ook de tweede term voor haar ongeschikt. Ze rapporteert de snelle bloei van ‘westerse stilistiek’ in China in het laatste decennium, die gebruik maakt van de term ‘*wenti*’, maar wel op een westerse manier begint te interpreteren, vaak met een westerse vertaling naast het origineel.

Ten tweede haalt ze *Systeem-functionele stilistiek* aan, geënt op de theorieën van M.A.K. Halliday. Deze school focust via een specifiek model op bepaalde metafuncties van taal, zoals de relatie tussen transitiviteit en de ideële functie.

Ten derde haalt ze *Cognitieve stilistiek* aan, die aansluit bij de Cognitieve Linguïstiek. Deze tak onderzoekt op stilistische wijze o.a. conceptuele metaforen en bijvoorbeeld hun relatie tot Chinese poëzie.

Ten vierde de *Pragmastilistiek*, die voornamelijk dramateksten als voorwerp van studie neemt.

Ten vijfde *Corpusstilistiek*, ook wel computerstilistiek genoemd. Deze discipline begint ingang te vinden, aldus Shen. Deze aanpak richt zich op literatuur in het algemeen – de andere takken nemen ook literatuur onder de loep, maar focussen daarbinnen vaak op een bepaald soort takken – en past ook het beste bij onderhavige studie, omdat een groot aantal van de prototypische *guwen* auteurs traditioneel behoren tot de literaire canon. Zo zijn bijvoorbeeld Han Yu en Liu Zongyuan lid van de zogenaamde “Acht Grote Meesters van de Tang en Song” (Tang Song *ba da jia* 唐宋八大家).

6.2. Stylometrie en hoofdcomponentenanalyse (PCA)

Een goede manier om corpusstilistisch onderzoek uit te voeren is door stylometrische methoden toe te passen op corpora. Bij een goede uitvoering ervan kan de stylometrie een wezenlijke aanvulling zijn op bestaande genretheorieën. Deze toepassing van stylometrie is echter nog vrij recent, hoewel het eerste ‘stylometrisch onderzoek’ zelf teruggeleid kan worden tot 1851. Oorspronkelijk werd deze methode gebruikt voor auteurattributie van teksten waarvan het auteurschap betwist was. De achterliggende redenering hield in dat “authors have an unconscious aspect to their style, an aspect which cannot consciously be manipulated but which possesses features, which are quantifiable and which may be distinctive” (Holmes, p. 111).

De Belg Walter Daelemans (UA) onderschrijft die uitspraak en haalt de *human stylome hypothesis* aan: “[A]uthors can be distinguished by measuring specific properties of their writings, their stylome as it were.”²² Dat past ook in Daelemans’ definitie dat de vorm van een tekst door vele elementen bepaald wordt, zoals: de inhoud, het teksttype (genre, register), psychologische aspecten (persoonlijkheid, geestestoestand) en sociologische aspecten (leeftijd, geslacht, niveau van opleiding) van de auteur (Daelemans, p. 451).

²² H. van Halteren, H. Baayen, F. Tweedie, M. Haverkort en A. Neijt in *Journal of Quantitative Linguistics* 12:1 (2005), pp. 65-77, geciteerd in Daelemans, p. 452.

Wij denken dat er een zekere analogie te vinden is in de beeldende kunst, waarin schilderijen ook te beschouwen zijn als uitingen van schilders. Elk schilderij kan dan op basis van een aantal inhoudelijke kenmerken (symboliek e.d.) en een aantal vormelijke kenmerken (drager, materiaal e.d.) toegewezen worden aan een bepaalde stroming. De som van de schilderijen met die kenmerken culmineert ten slotte in de bepaalde schilder - zijn plaats in de (kunst)geschiedenis en zijn kijk op de wereld. Op dezelfde manier probeert de stylometrie dus een auteur te analyseren en te kwantificeren: de totale som van een groot aantal teksten zou zijn plaats in de geschiedenis en zijn kijk op de wereld in een bepaalde context moeten aantonen.

De eerste ca. honderd jaar vond deze methodologie niet echt algemene ingang, maar dat veranderde in de jaren 60, toen de auteurattributie van de Amerikaanse *Federalist Papers* met stylometrie preciezer kon worden bepaald. Vanaf de late jaren 80 en vroege jaren 90 kwam er een tweede grote doorbraak: de Australiër John F. Burrows (°1928) gebruikte de x-aantal meest voorkomende (functie)woorden uit zijn corpus om de frequentie per duizend woorden te berekenen in te bestuderen teksten. Met die informatie kon hij de mate van verschil tussen verschillende teksten meten en statistisch bepalen bij welke auteur een kandidaat-tekst eerder hoorde ten overstaan van andere auteurs.

De techniek die Burrows in feite gebruikte, heet hoofdcomponentenanalyse (*principal components analysis*), een standaardtechniek in multivariabele statistische analyse. Het doel is om geobserveerde variabelen (bij Burrows de woordfrequentielijsten) om te vormen tot een nieuwe set variabelen die niet gecorreleerd zijn en gerangschikt in dalende orde van belang. Deze nieuwe variabelen - de componenten - zijn lineaire combinaties van de originele variabelen. Bij een geslaagde hoofdcomponentenanalyse staan de eerste componenten (*principal components*) voor de meeste variatie in de originele data. Dat zorgt voor een reductie van de grootte van het probleem. Het is de gewoonte om de eerste twee componenten te beschouwen en te plotten op een tweedimensionale grafiek. Uit die visualisering van de data blijkt de mate van afwijking tussen de verschillende variabelen (Holmes, p. 113).

Stylometrische hoofdcomponentenanalyse vindt naast auteurattributie²³ ook een toepassing bij genreattributie. Omdat genre ook voor een deel samenhangt met het lexicon, is het handig om niet enkel functiewoorden in de berekening mee te nemen, maar ook inhoudswoorden. Des te meer omdat in het Chinees de semantische grens tussen functiewoorden - 'lege woorden' (*xu zi* 虚字) genoemd in het Chinees - en betekenisvolle woorden - 'volle woorden' (*shi zi* 实字) getermd - nog vager is dan bij talen die een rijkere morfologie bezitten.

De inspiratie voor een hoofdcomponentenanalyse in functie van genreattributie kwam voort uit het artikel van de Grieken Efstathios Stamatatos, Nikos Fakotakis en George Kokkinakis. Zij onderzochten of genres uit een corpus (in dit geval: vier genres uit de *Wall Street Journal*) afgezet tegen een corpus dat representatief is voor de hele taal (het *British National Corpus*) beter (dus betrouwbaarder en makkelijker) te onderscheiden zijn dan met de klassieke Burrows methode, die enkel de onderlinge relaties tussen teksten in een corpus bestudeert zonder te vergelijken met een groter, meer omvattend corpus. Ze vergeleken de meest frequente woorden (zowel functiewoorden als inhoudswoorden) van beide corpora en merkten op dat bijvoorbeeld interpunctie hierin een grote rol speelt. Hun conclusie luidt dat deze methode betrouwbaarder en makkelijker is dan de klassieke Burrows methode.

Geëxtrapoleerd naar de *guwen yundong* zou eenzelfde methode gebruikt kunnen worden: het zou in principe moeten volstaan om een corpus aan te leggen van prototypische *guwen*-teksten of -auteurs, en dat dan te spiegelen aan een corpus waarvan de meest frequente woorden beschikbaar zijn. Een groot corpus dat Premodern Chinees op voldoende doeltreffende wijze weergeeft, is het *Corpus of Historical Chinese* (CHC)²⁴, ontwikkeld door de Peking Universiteit. Het CHC bevat zo'n 17 miljoen karakters aan klassieke teksten en reikt van de 11de eeuw v.C. tot begin 20ste eeuw n.C. Het bevat verscheidene genres: fictie, poëzie, proza, religieuze teksten, historische werken... (Zhang, p. 191). Het CHC zou dus, net als het *British National Corpus* in de studie van Stamatatos e.a., kunnen dienen als omvattend corpus.

²³ Door het artikel van Forsyth e.a. kwam ik de Burrows methode op het spoor. Zij gebruikten de Burrows methode (met de 46 meest voorkomende functiewoorden) om aan te tonen dat een betwist werk niet van de hand van Cicero (106-43 v.C.) was, maar een latere vervalsing van Sigonio (1522-1584).

²⁴ Het corpus kan geraadpleegd worden op http://ccl.pku.edu.cn:8080/ccl_corpus/.

6.3. Hoofdcomponentenanalyse met Chinese trekken

Door gebruik te maken van de door Stamatatos e.a. geïnspireerde methode, is het mogelijk om te omschrijven hoe *guwen*-teksten zich verhouden tot het Klassiek en Literair Chinees. Deze methode kijkt dus voornamelijk naar het lexicon van een corpus, met name de frequentie van de meest voorkomende karakters in de samples. Deze methode op zich zal al interessante resultaten genereren, maar het is wellicht nog interessanter om te kijken naar de frequentie van syntactische patronen in plaats van het lexicon, iets waar de laatste jaren met betrekking tot Chinese historische periodisering trouwens al veel vooruitgang in geboekt is (Ji, pp. 199-213). Om deze reden geven we de voorkeur aan de tweede methode (syntactische patronen) en laten we de eerste methode (lexicon) achterwege.

Chinees (en dan vooral Premodern Chinees) kent in vergelijking met westerse talen, waarin stilistische analyse de laatste jaren veel vooruitgang kende, enkele specifieke problemen die analyse ervan bemoeilijken. Net zoals Jen-Jou Hung, Marcus Bingenheimer en Simon Wiles vermelden: “[T]he absence of word separation in both modern and classical Chinese and the grammatical and semantic polyvalence of Chinese characters are just two ways in which authorship attribution [using principal components analysis] poses special problems when it comes to Chinese texts” (Hung e.a., p. 119). Daarnaast vermelden ze ook nog het probleem van punctuatie: de originele Chinese teksten kenden immers geen interpunctie; dat is veelal een 20ste eeuwse toevoeging (Hung e.a., p. 122).

Hung, Bingenheimer en Wiles, die hoofdcomponentenanalyse gebruikten voor hun onderzoek naar Chinese boeddhistische teksten, lossen dit probleem op door n-grammen te gebruiken om tekstuele kenmerken te kunnen analyseren. Een n-gram is een ononderbroken sequentie van n aantal elementen in een tekst. De elementen kunnen fonemen, lettergrepen, letters, woorden... zijn, maar dus in dit geval ook karakters. Wanneer $n = 1$, spreken we van een unigram; bij $n = 2$ van een bigram of digram; bij $n = 3$ van een trigram; wanneer n groter is dan drie, bijvoorbeeld wanneer $n = 4$, van een vier-gram etc.

In hun onderzoek bespraken ze de bigrammen en trigrammen van twee sets boeddhistische teksten die van het Sanskriet naar het Chinees vertaald waren. Ze slaagden er op overtuigende wijze in om de twee sets duidelijk te scheiden aan de hand van analyse van de syntactische patronen die

hoofdcomponentenanalyse met bi- en trigrammen opleverde. Daarvoor letten ze bij de opbouw van hun corpus op voor de verwijdering van hoofdingen, herwerkingen, beschrijvingen, commentaren en interpunctie. Het corpus werd in plain text format (.txt) voorbereid voor de analyse (Hung e.a., p. 122). Bij de compilatie van het corpus van dit onderzoek, zal er aandacht uitgaan naar deze vereisten.

6.4. Opbouw van het corpus

Bij de opbouw van het corpus hebben we rekening gehouden met het onderzoek van Hung, Bingenheimer en Wiles (Hung e.a., p. 122): de titels, tussentitels, herwerkingen, beschrijvingen, commentaren en interpunctie werden allemaal verwijderd. De teksten werden opgeslagen in plain text formaat (.txt) in vereenvoudigde karakters, gecodeerd in UTF-8²⁵.

De verschillende samples zijn onder te verdelen in een aantal categorieën of subcorpora: 1) oude teksten: dit verwijst naar de Klassieken, historische teksten, confucianistische teksten en dergelijke; 2) een *pianwen* deelcorpus; 3) *guwen* auteurs uit de Tang-dynastie; 4) *guwen* auteurs uit de Song-dynastie; 5) enkele boeddhistische teksten, omdat de Tang-dynastie ondanks de boeddhistische vervolgingen toch ook bij het hoogtepunt van het boeddhisme hoorde.

Hieronder volgt een overzicht van de opgenomen auteurs per deelcorpus, de reden waarom dat sample in het corpus zit en ook de bron die werd geraadpleegd voor de tekst. Voor een exhaustief overzicht van de teksten opgenomen in de samples van het corpus, zie bijlage 1.

6.4.1. Oude Teksten

Het deelcorpus 'oude teksten' bevat 22 samples, die allemaal afkomstig zijn van de CHANT-databank. De vijf klassieken, *Shijing* 诗经, *Shujing* 书经, *Yijing* 易经, *Chunqiu* 春秋 (met de drie commentaren *Zuo zhuan* 左传, *Gongyang zhuan* 公羊传, *Guliang zhuan* 谷梁传 apart) en de *Liji* 礼记, werden sowieso opgenomen omdat ze doorheen de Chinese geschiedenis in elke periode van belang waren, naast de taoïstische tekst *Zhuangzi* 庄子, die ook van belang is in de Tang, een dynastie waarvan de keizers meenden dat ze verwant waren met Laozi (omdat die ook Li 李 heette met zijn achternaam). De *Laozi*

²⁵ Bovendien is het ook nog best om de *Byte Order Marks* (BOM) te verwijderen uit de UTF-8 versie. Het heeft ons vele uren gekost om tot deze conclusie te komen, omdat de ontwikkelaars van R en Stylo wellicht niet direct een publiek voor ogen hadden dat zich bezig hield met niet-Latijnse schriften. Gelukkig werkt de software er wel voor.

老子 of *Daodejing* 道德经 werd evenwel niet opgenomen, omdat die tekst vrij corrupt is doorheen de tijd – de versie die nu als standaard wordt aanvaard, bleek dat niet te zijn in de vondsten bij de opgravingen in Dunhuang.

Daarna volgden we Michael Loewe's *Early Chinese Texts: A Bibliographical Guide* om te beslissen welke teksten nog opgenomen moesten worden. Daarbij gold voornamelijk de regel dat wanneer een *guwen* auteur een commentaar had geschreven op een tekst of zich ertegen had verzet op een bepaalde manier, dat als voldoende gold om de tekst op te nemen. Volgens die redenering moet het sample dus ook de volgende werken bevatten: *Xunzi* 荀子 (Loewe, p. 185), *Heguanzi* 鹤冠子 (Loewe, pp. 137-138), *Guoyu* 国语 (Loewe, p. 265), *Lunyu* 论语 (Loewe, p. 314), *Mengzi* 孟子 (omdat die het confucianistisch trio van *Lunyu* en *Xunzi* vervolledigt), *Yanzi chunqiu* 晏子春秋 (Loewe, p. 487), *Hanfeizi* 韩非子 (Loewe, p. 117), *Xinshu* 新书 (Loewe, p. 168), *Zhouli* 周礼 (Loewe, p. 28), *Yili* 仪礼 (omdat die samen met de *Liji* en de *Zhouli* het trio van rituele teksten vervolledigt), *Chunqiu fanlu* 春秋繁露 (Loewe, p. 81-83), *Fayan* 法言 (Loewe, p. 102) en de *Xiaoqing* 孝经 (Loewe, p. 149).

Ten slotte bleek volgens Wilt Idema en Lloyd Haft ook nog de *Chuci* 楚辞 (Idema, p. 126) van belang, alsook de *Shiji* 史记 (Idema, p. 125).

Hier volgt een lijst van de opgenomen teksten, de codering en het aantal tekens:

Naam	Codering	Aantal tekens
<i>Chunqiu</i>	OT_CHQ	17 138
<i>Chuci</i>	OT_CHC	15 211
<i>Fayan</i>	OT_FY	14 633
<i>Guliang zhuan</i>	OT_GLZH	40 818
<i>Gongyang zhuan</i>	OT_GYZH	43 617
<i>Guoyu</i>	OT_GY	70 486
<i>Hanfeizi</i>	OT_HFZ	105 909
<i>Heguanzi</i>	OT_HGZ	15 870
<i>Liji</i>	OT_LJ	98 471
<i>Lunyu</i>	OT_LY	15 978

<i>Mengzi</i>	OT_MZ	35 378
<i>Shijing</i>	OT_SHIJ	29 657
<i>Shiji</i>	OT_SHJI	504 351
<i>Shujing</i>	OT_SHUJ	25 934
<i>Xinshu</i>	OT_XSH	55 744
<i>Xiaojing</i>	OT_XJ	1 792
<i>Xunzi</i>	OT_XZ	75 822
<i>Yanzi chunqiu</i>	OT_YZCHQ	44 029
<i>Yijing</i>	OT_YJ	21 015
<i>Yili</i>	OT_YL	25 677
<i>Zhouli</i>	OT_ZHL	9 051
<i>Zhuangzi</i>	OT_ZHZ	68 266
<i>Zuo zhuan</i>	OT_ZZH	177 986
Tekentotaal		1 512 833

6.4.2. Pianwen

In het *pianwen* deelcorpus zitten in totaal drie samples, die echter groot genoeg en divers genoeg zijn om representatief te zijn. Naast de *Bunkyō Hifuron* 文鏡秘府論, bevat dit deelcorpus ook nog werken uit de *Wenxuan* 文選²⁶ en de volledige *Wenxin Diaolong* 文心雕龍. Deze werken zijn representatief voor de tekstuele stijl die toen gehanteerd werd. De *Wenxuan* bevat bovendien erg veel werken van auteurs die aan bod komen in *Pianwen shi lun* 駢文史論 [Essays over de geschiedenis van het parallelproza] van Jiang Shuge 姜书阁. Deze samples in het corpus komen alledrie van Wikisource. Het is nog belangrijk op te merken dat de literatuurvorm *fu* 賦 echter nooit werd opgenomen, niet in dit sample of in enig ander sample. De reden is dat de *fu* te poëtisch van aard is om mee te tellen als proza.

Hier volgt een lijst van de opgenomen teksten, de codering en het aantal tekens:

²⁶ Voor een volledig overzicht, zie bijlage 1.

Naam	Codering	Aantal tekens
<i>Bunkyō Hifuron</i>	PW_BKHFR	38 346
<i>Wenxin diaolong</i>	PW_WXDL	51 023
<i>Wenxuan</i>	PW_WX	438 608
Tekentotaal		527 977

6.4.3. *Guwen* auteurs uit de Tang

In totaal zijn er in dit deelcorpus dertien auteurs uit de Tang-dynastie die kunnen gelden als leidende figuren van de *guwen yundong* (cf. supra). De samples bevatten telkens teksten die grotendeels afkomstig zijn van verzamelde werken, beschikbaar in de Siku Quanshu databank of op Wikisource. Daarbij werden telkens de tekstsoorten geselecteerd die eerder prozaïsch waren dan poëtisch. Dat wil dus zeggen dat genres als de *fu* 賦 en de *shi* 詩 weggelaten werden, maar bijvoorbeeld inscripties (*ming* 铭) en traktaten (*lun* 论) wel opgenomen werden. Nu volgt een overzicht van de dertien auteurs en de bron van hun teksten.

Ten eerste de auteurs voor wie Wikisource werd gebruikt, omdat de Siku Quanshu databank geen goede verzamelingen ervan bevatte: Han Yu, van wie de verzameling *Changli xiansheng ji* 昌黎先生集 op Wikisource werd gebruikt; Liu Zongyuan, voor wie de auteurspagina op Wikisource werd gebruikt. Voor de verwijzing, zie Liu Zongyuan in de bibliografie; Liang Su, voor wie ook de auteurspagina op Wikisource werd gebruikt.

Ten tweede de auteurs voor wie werken uit de Siku Quanshu databank werden gebruikt: *Xiao maoting wenji* 萧茂挺文集 van Xiao Yingshi; *Li xiashu wenji* 李遐叔文集 van Li Hua; *Ci shan ji* 次山集 van Yuan Jie; *Piling ji* 毗陵集 van Dugu Ji; *Yuan shi chang qing ji* 元氏长庆集 van Yuan Zhen; *Li wengong ji* 李文公集 en *Zhuoyi ji* 卓异记 van Li Ao; *Huangfu chi zheng ji* 皇甫持正集 van Huangfu Shi; *Zhang si ye ji* 张司业集 van Zhang Ji; *Lü heng zhou ji* 吕衡州集 van Lü Wen en als laatste *Liu shi ke wenji* 刘实客文集 van Liu Yuxi.

Hier volgt een lijst van de opgenomen teksten, de codering en het aantal tekens:

Naam	Codering	Aantal tekens
Dugu Ji	TGW_DGJ	70 431
Han Yu	TGW_HY	135 285
Huangfu Shi	TGW_HFS	20 214
Li Ao Diaoyiji	TGW_LAD	2 529
Li Ao Liwengongji	TGW_LAW	51 807
Li Hua	TGW_LH	49 332
Liang Su	TGW_LS	39 720
Liu Yuxi	TGW_LYX	58 415
Liu Zongyuan	TGW_LZY	172 483
Lü Wen	TGW_LW	35 893
Xiao Yingshi	TGW_XYS	12 295
Yuan Jie	TGW_YJ	29 610
Yuan Zhen	TGW_YZH	57 978
Zhang Ji	TGW_ZHJ	1 329
Tekentotaal		737 321

6.4.4. Guwen auteurs uit de Song

Voor dit deelcorpus zijn er zes auteurs, van wie de meeste verzamelingen van op Wikisource komen. De verzamelingen zijn: *Dongpo quan ji* 东坡全集 van Su Shi; *Le cheng ji* 乐城集 van Su Zhe; de werken op de wikisourcepagina van Su Xun; *Wen zhong ji* 文忠集 van Ouyang Xiu; *Longping ji* 隆平集 van Zeng Fan en ten slotte de *Wen ze* 文则 van Chen Kui (uit de Siku Quanshu databank). Dit zijn dus voornamelijk Song leden van de *Tang Song ba da jia* 唐宋八大家 (Acht grote schrijvers uit de Tang en Song), maar zonder Sima Guang en Wang Anshi.

Hier volgt een lijst van de opgenomen teksten, de codering en het aantal tekens:

Naam	Codering	Aantal tekens
Chen Kui	SGW_CHK	21 687
Ouyang Xiu	SGW_OYX	318 336
Su Zhe	SGW_SZH	91 966
Su Shi	SGW_SSH	246 029
Su Xun	SGW_SX	78 389
Zeng Fan	SGW_ZF	188 964
Tekentotaal		945 371

6.4.5. Boeddhistische teksten

De namen van de boeddhistische teksten kwamen uit Mark Halperins boek *Out of the Cloister* (cf. supra) en Ann Heirmans hoofdstuk “Boeddhisme in China” in de cursus *Chinese Religie*. De teksten zelf werden gehaald uit de Taishō Tripiṭaka (*Taishū shinshū daizōkyō* [*Dazheng xinxiu da Zang jing*] 大正新修大藏经) op Wikisource, de standaardeditie van de Chinese boeddhistische canon. De teksten bestaan voornamelijk uit soetra’s en basisteksten voor het Chinese boeddhisme.

Ten eerste de drie basisteksten van de *Madhyamaka* school, die vaak ook de *Sanlun* school 三论宗 genoemd wordt: de *Zhonglun* 中论 (*Mūlamadhyamakakārikā*), opgesteld door Nāgārjuna (1501-250) en vertaald door Kumārajīva; de *Shier men lun* 十二门论 (*Dvādaśanikāyaśāstra*), opgesteld door Nāgārjuna en vertaald door Kumārajīva (334-413); de *Bai lun* 百论 (*Śatakaśāstra*), opgesteld door Āryadeva (3de eeuw n.C.) en vertaald door Kumārajīva. (“Sanlun”, Wikipedia).

Ten tweede vijf soetra’s: de *Lotus soetra* (*Fahua jing* 法华经 of *Miaofa lianhua jing* 妙法莲华经), de *Avataṃsaka soetra* (*Huayan jing* 华严经 of *Dafang guang fo hua yan jing* 大方广佛华严经), waaruit de Tang-versie van 80 rollen werd geselecteerd, de *Vimalakīrti soetra*, waarvan twee verschillende vertalingen werden opgenomen (*Weimojie suoshuo jing* 维摩诘所说经, vertaald door Kumārajīva en *Shuo wugoucheng jing* 说无垢称经, vertaald door Xuanzang 玄奘 (602-664)), de *Diamant soetra* (*Jin’gang jing* 金刚经 of *Jin’gang banruo boluomi jing* 金刚般若波罗蜜经) en ten slotte de *Lankāvatāra soetra* (*Lengqie jing* 楞伽经), waarvan er drie vertalingen werden opgenomen (*Lengjia a ba duo luobao jing* 楞伽

阿跋多罗宝经 met 4 rollen, *Ru lengjia jing* 入楞伽经 met 10 rollen en *Dacheng ru lengjia jing* 大乘入楞伽经 met 8 rollen).

Hier volgt een lijst van de opgenomen teksten, de codering en het aantal tekens:

Naam	Codering	Aantal tekens
Avatamsaka sutra	B_AS	591 921
Bailun	B_BL	20 193
Diamant sutra	B_DS	5 618
Lankavatara sutra 1	B_LS1	120 289
Lankavatara sutra 2	B_LS2	82 147
Lankavatara sutra 3	B_LS3	60 660
Lotus sutra	B_LOS	69 071
Shierlun	B_SHEL	10 785
Vimalakirti sutra (Kumarajiva)	B_VSK	27 013
Vimilakirti sutra (Xuanzang)	B_VSX	27 013
Zhonglun	B_ZHL	43 870
Tekentotaal		1 058 580

Een belangrijke overweging is natuurlijk dat de opbouw van een corpus als dit problemen kent die ook bijvoorbeeld een bijbelexegeet tegenkomt: de oorspronkelijke teksten zijn verloren en de overgeleverde teksten bevatten hier en daar fouten, die bij herhaling over de generaties de tekst zelf grondig kunnen veranderen (Ausloos, p. 26). We hoopten deze foutmarge te verkleinen door het corpus te vergroten. We hopen dat we met een corpus van in totaal 4 782 082 tekens daarin geslaagd zijn.

6.5. R en het script

Omwillen van het logische gebruik en de grafisch mooi ogende resultaten gebruikten we het programma R²⁷. Bovendien kan het programma Chinees verwerken, mits er (op een Windows-computer) aan twee

²⁷ Te raadplegen op <http://www.r-project.org/>

voorwaarden voldaan is: de Chinese tekst moet in unicode (UTF-8) geschreven zijn en de systeeminstellingen (*locale*) moeten op China ingesteld staan.

Stylometrische analyse van teksten is een stuk makkelijker geworden de laatste jaren door het pakket (*package*) “*stylo*”, ontworpen door de Polen Maciej Eder en Jan Rybicki, en de Belg Mike Kestemont²⁸. *Stylo* biedt een overzichtelijke gebruikersinterface die de gebruiker in staat stelt om n-grammen te creëren binnen een gegeven corpus, maakt een frequentielijst aan van de meest frequente woorden of karakters (de n-grammen) en kan dendrogrammen en grafieken weergeven van hoofdcomponentenanalyse en multivariabele analyse.

Uit het bovenstaande volgt dat het gebruikte script voor R het volgende is:

```
> Sys.setlocale(category = "LC_ALL", locale = "Chinese_People's Republic of China.936")
> options(encoding="UTF-8")
> stylo()
```

Met deze basisvoorbereidingen (een methodologie, een corpus en statistische software) zijn we klaar om aan stylometrie te doen.

²⁸ Voor meer informatie over het *package* *stylo*, zie deze webpagina: <https://sites.google.com/site/computationalstylistics/>

7. Analyse

In de volgende onderdelen komen achtereenvolgens unigram-, di- en trigramanalyse aan bod. Vanuit de woordenlijsten, getrokken uit het corpus van zowel Tang als Song *guwen* en aangepast aan de analyse, proberen we vooreerst af te leiden welke woorden en woordsequenties typisch zijn voor *guwen*. Daarnaast gebruiken we die verschillende woordenlijsten ook om de andere deelcorpora te analyseren. Op die manier zou het, volgens de stylometrie althans, mogelijk moeten zijn om te weten te komen welke samples gelijkaardig zijn (en dus dichter bij elkaar staan dan andere). Voegen we aan die gelijkaardigheid een chronologie toe, dan is het zinvol te beweren dat bepaalde teksten bepaalde andere hebben beïnvloed.

7.1. Opstellen van de woordenlijsten

Aan elke analyse koppelen we een woordenlijst van de honderd meest frequente tokens, getrokken uit de deelcorpora van de Tang en Song *guwen*. Voor unigramanalyse bekijken we dus de honderd meest frequente karakters in de verzameling die deze twee deelcorpora omvat; voor bigramanalyse gaat het om de honderd meest frequente binomina²⁹; voor trigramanalyse tokens bestaande uit drie karakters.

7.2. Unigramanalyse

7.2.1. Woordenlijst van unigrammen

Als eerste komt de unigramanalyse van het corpus aan bod. We bekijken achtereenvolgens de door R en stylo gegenereerde woordenlijst van meest frequente honderd woorden, het dendrogram en de hoofdcomponentenanalyse. Vooreerst genereert R een woordenlijst van de meest frequente karakters. Dit zijn de honderd meest voorkomende karakters in het deelcorpus:

²⁹ De term 'binomina' is hier eigenlijk niet echt op zijn plaats, aangezien het om tokens gaat, bestaande uit twee karakters, die niet per se een lexicaal woord vormen, maar bijvoorbeeld ook een bepaalde constructie.

1	之	21	可	41	矣	61	行	81	谓
2	而	22	大	42	州	62	未	82	必
3	不	23	知	43	故	63	又	83	民
4	以	24	一	44	能	64	太	84	学
5	其	25	是	45	道	65	时	85	月
6	为	26	事	46	文	66	生	86	后
7	者	27	年	47	今	67	非	87	及
8	也	28	得	48	皆	68	见	88	四
9	人	29	自	49	上	69	亦	89	五
10	有	30	然	50	臣	70	在	90	虽
11	子	31	至	51	二	71	何	91	德
12	所	32	言	52	如	72	出	92	安
13	于	33	此	53	世	73	国	93	百
14	於	34	夫	54	士	74	王	94	先
15	公	35	中	55	相	75	官	95	师
16	无	36	与	56	日	76	将	96	法
17	曰	37	书	57	吾	77	已	97	足
18	下	38	十	58	用	78	若	98	名
19	天	39	使	59	叁	79	焉	99	宗
20	则	40	君	60	乎	80	明	100	圣

TABEL 1: UNIGRAMMENLIJST VAN HET TANG-SONG DEELCORPUS

Wanneer we die naast de honderd meest frequente karakters leggen van het CHC (Corpus of Historical Chinese) (cf. supra), dan valt op hoeveel karakters in de top honderd dezelfde zijn. Dit suggereert dat *guwen* niet echt zo veel verschilt op vlak van lexicon, vergeleken met een corpus van Premodern Chinees. Dit zijn de honderd meest frequente karakters in het CHC:

1	之	21	道	41	言	61	文	81	使
2	不	22	所	42	的	62	见	82	地
3	一	23	上	43	可	63	等	83	山
4	人	24	此	44	至	64	公	84	家
5	以	25	得	45	于	65	去	85	入
6	有	26	云	46	又	66	太	86	已
7	也	27	下	47	日	67	后	87	皆
8	是	28	王	48	法	68	名	88	為
9	为	29	了	49	无	69	明	89	然
10	大	30	故	50	知	70	亦	90	多
11	者	31	天	51	何	71	说	91	同
12	其	32	自	52	四	72	与	92	前
13	子	33	無	53	若	73	正	93	世
14	而	34	事	54	相	74	他	94	即
15	曰	35	来	55	出	75	月	95	成
16	中	36	在	56	五	76	州	96	乃
17	三	37	我	57	於	77	军	97	佛
18	二	38	年	58	心	78	今	98	及
19	如	39	生	59	将	79	作	99	方
20	十	40	行	60	时	80	能	100	国

TABEL 2: UNIGRAMMENLIJST VAN HET CHINESE HISTORICAL CORPUS

Dat de meest frequente karakters in beide corpora grotendeels dezelfde zijn, is wellicht te wijten aan het gebruik van bepaalde, ‘lege’ karakters als functiewoorden. Deze woorden geven de structuur aan een tekst – het geraamte – en zijn in de loop van de tijd niet erg veel veranderd. Het is de moeite om op analoge wijze ook een lijst op te stellen van het *pianwen* deelcorpus, gezien dat de stijl is waartegen *guwen* zich aanvankelijk zou verzetten. Nu volgt die lijst:

1	之	21	若	41	下	61	二	81	类
2	也	22	如	42	相	62	情	82	十
3	而	23	字	43	四	63	天	83	日
4	以	24	一	44	意	64	自	84	非
5	文	25	辞	45	矣	65	中	85	思
6	不	26	上	46	然	66	心	86	能
7	其	27	故	47	名	67	虽	87	在
8	者	28	对	48	夫	68	章	88	山
9	曰	29	事	49	与	69	必	89	即
10	有	30	体	50	义	70	入	90	异
11	云	31	人	51	得	71	乎	91	气
12	为	32	可	52	同	72	并	92	书
13	句	33	无	53	又	73	作	93	王
14	言	34	或	54	用	74	时	94	正
15	则	35	第	55	成	75	论	95	方
16	于	36	所	56	谓	76	韵	96	多
17	声	37	风	57	五	77	大	97	月
18	是	38	於	58	子	78	叁	98	清
19	诗	39	理	59	至	79	物	99	生
20	此	40	亦	60	明	80	古	100	才

TABEL 3: UNIGRAMMENLIJST VAN HET *PIANWEN*-DEELCORPUS

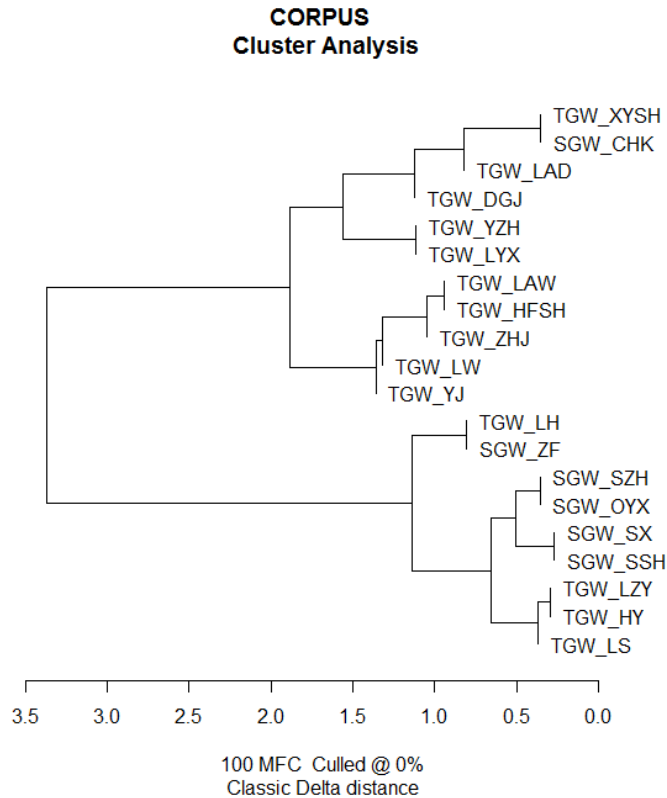
Als we in de drie lijsten – *guwen*, CHC en *pianwen* – de lege woorden³⁰ tellen, dan komen we telkens op een percentage tussen 30% en 40%. Dit voert de hierboven gemaakte bewering nog verder dat *guwen* en *pianwen* op zich lexicaal niet zo erg verschillen, ook al bestond de veronderstelling dat *pianwen* minder gebruik maakt van lege woorden (in tegenstelling tot wat Jiang Shuge beweerde, cf. 2), maar daarentegen wel van parataxis. Misschien is een mogelijke verklaring voor het gebruik van lege woorden net wél dat de inhoud vanwege de opgelegde vorm wordt aangevuld met lege woorden.

Omdat de gelijkens zo treffend is, verlaten we hier het pad van Stamatatos, Fakotakis en Kokkinakis – die teksten vergeleken met een groter corpus om zo in genres in te delen en er kenmerken van af te leiden. We laten het CHC en deze *pianwen* woordenlijst dus voor de rest van de analyse buiten beschouwing.

³⁰ We bedoelen hiermee zowel strikt lege woorden (zoals *ye* 也) als woorden die zowel leeg als vol kunnen zijn (zoals *er* 而).

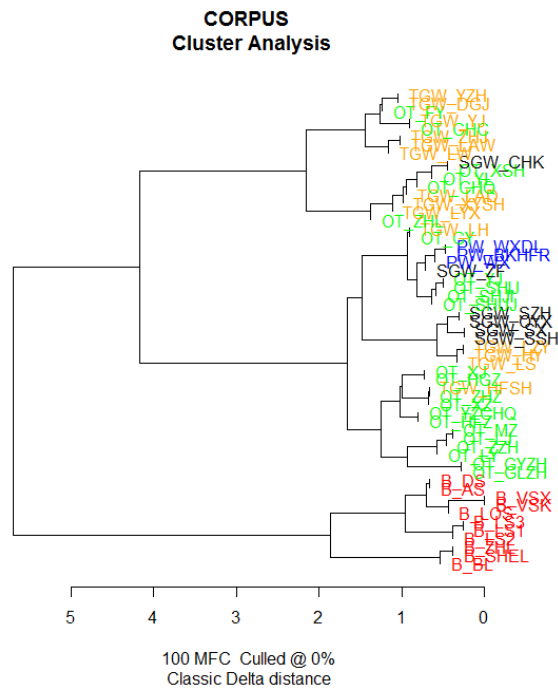
7.2.2. Dendrogram

Als tweede gebruiken we R om een dendrogram weer te geven van de clusteranalyse van het volledige corpus gebaseerd op de hierboven besproken woordenlijst. Een dendrogram, dat gegenereerd wordt door een clusteranalyse, geeft de onderlinge relatie weer tussen de verschillende samples in een corpus. Het principe van een dendrogram stoelt op de metafoor van een boom (Gr. *to dendron* “de boom” en Gr. *to gamma* “teken”). De voorstelling van de analyse vertrekt vanuit een gemeenschappelijke stam – waarna de boom vertakt. Samples die samen in een verdere vertakking zitten, lijken meer op elkaar dan samples die gescheiden zijn van elkaar door een eerste vertakking. De weergave verduidelijkt deze uitleg:

We beschouwen eerst de verdeling van de honderd meest frequente 1-grammen (‘enkele karakters’) in het Tang-Song *guwen* deelcorpus. Hieruit blijken er twee grote takken te bestaan: de bovenste tak, waarin vrijwel enkel Tang-auteurs zitten, samen met de *Wen ze* van de Song auteur Chen Kui; en de onderste tak, met vrijwel alle Song-auteurs en enkele van de Tang, zoals Li Hua, Liu Zongyuan, Han Yu

en Liang Su. Wanneer we dan dezelfde woordenlijst toepassen op het volledige corpus, genereert R het volgende beeld:

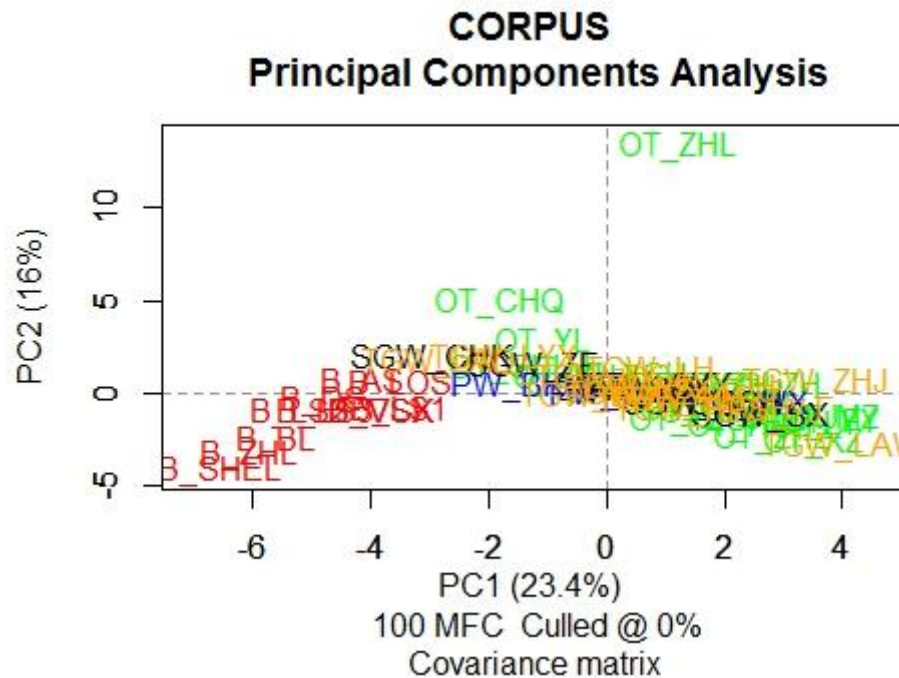
Door het hoge aantal samples lijkt deze analyse op het eerste gezicht onoverzichtelijk. Wat wel onmiddellijk af te leiden valt uit deze voorstelling³¹, is dat de honderd meest frequente karakters in het boeddhistisch deelcorpus (de onderste tak) totaal verschillend zijn van de rest. Verder omvat deze analyse de verdeling die hierboven werd geduid en geïnterpreteerd, maar stelt deze weergave ons nu in staat een nog diepere duiding eraan te geven. Op het niveau van de 1-grammen schijnen de samples relatief dicht bij elkaar aan te sluiten. Dat past ook in het plaatje van de vergelijking tussen de lijsten van het CHC, het *pianwen* deelcorpus en het Tang-Song deelcorpus: de honderd meest frequente karakters daarvan kwamen immers grotendeels overeen.

7.2.3. Covariantie

Naast dit dendrogram van de clusteranalyse kunnen we ook dieper gaan door te kijken naar de covariantie (in welke mate verschillen de samples van elkaar?) en de correlatie (in welke mate lijken ze op elkaar?). De covariantie en correlatie geven beide een alternatieve voorstelling van dezelfde data en

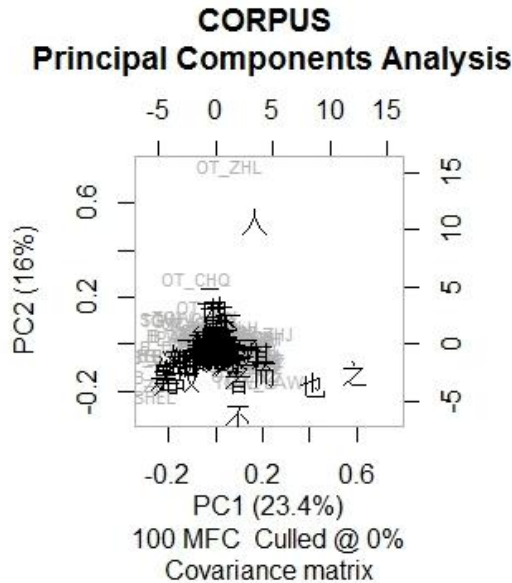
³¹ Ervan uitgaande dat dit in kleur wordt gedrukt. De kleurcodering is als volgt oranje is Tang *guwen*, groen is voor de ‘oude teksten’, zwart is Song *guwen*, blauw is *pianwen* en rood is boeddhistisch.

stellen ons in staat om de uitlopers of afwijkingen aan te wijzen en te verklaren³². Eerst komt de covariantie aan bod:

De covariantie, die in totaal 39,4% (PC1=23,4% + PC2=16%) van de variantie van de data dekt, dient als volgt begrepen te worden. Eerst wordt er gekeken naar de eerste hoofdcomponent (PC1), op de horizontale as. Daaruit blijkt dat de boeddhistische samples meer verschillen van het midden, dat vrijwel alle samples lijkt te dekken. Daarna blijkt bijvoorbeeld de *Zhouli* op de tweede hoofdcomponent (PC2) op de verticale as enorm ver af te liggen van de rest. Dat valt te verklaren door de aard van de *Zhouli* zelf: dat is namelijk eerder een opsomming van dynastieke huizen e.d. dan echt een geschreven tekst. Omdat het corpus groot genoeg is, zullen we de tekst echter toch telkens betrekken in de analyse, om uit te sluiten dat een mogelijke invloed op de *guwen* over het hoofd zal worden gezien. Het is bovendien ook nog mogelijk om de *loadings* van de woordenlijst te betrekken in de analyse:

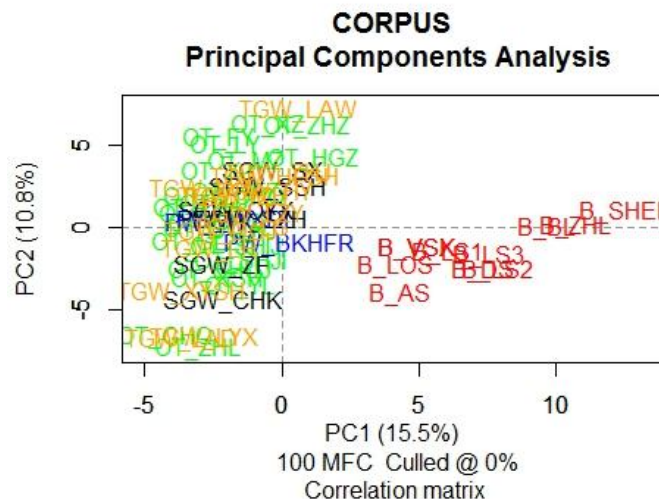
³² Dit is op het niveau van 1-grammen echter nog niet heel erg veelzeggend.

Daaruit blijkt allereerst dat de verschillende tokens door de verschillende samples worden gedeeld (horizontale as): de relatieve afstand is immers ongeveer gelijk aan 1 (van ongeveer -0,2 tot aan 0,6). Daarnaast blijkt in dat grote gedeelte dat het token *ren* 人 het verst van het gemiddelde aflight, wellicht omdat het erg veel voorkomt in de uitloper *Zhouli*.

7.2.4. Correlatie

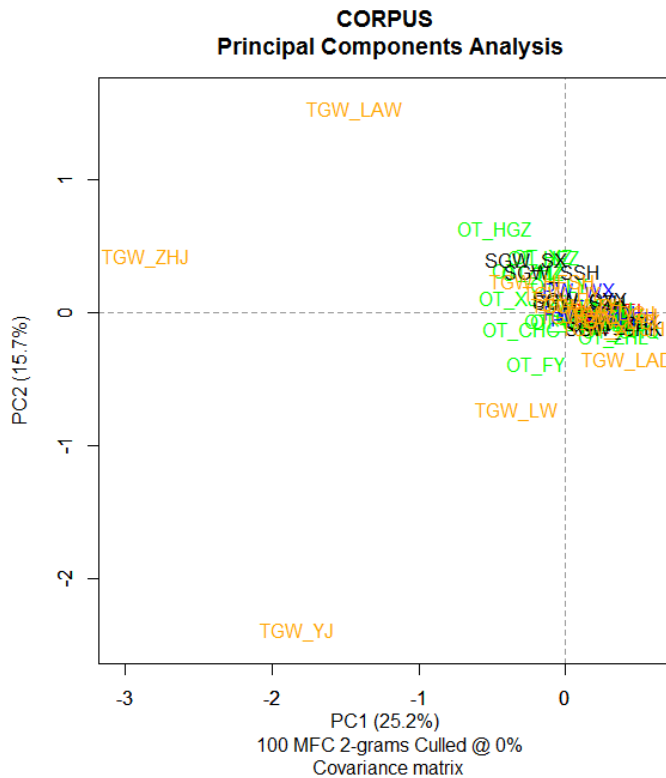
De correlatie (in welke mate zijn teksten gelijk?) toont een ander, maar vergelijkbaar beeld, namelijk dat de boeddhistische teksten het minst lijken op het centrum van de teksten (volgens de horizontale as), maar dat binnen de gelijke meerderheid bijvoorbeeld de tekst van Li Ao en de *Zhouli* het verst van het centrum liggen en dus het minst lijken op het gemiddelde, hoewel ze er toch erg op lijken:

Er zijn duidelijk twee grote takken: de onderste tak die de meeste Song-auteurs bevat, de Tang-auteurs Han Yu, Liu Zongyuan en Liang Su, maar ook de oude teksten van de Mencius, de Lunyu, de Liji en de twee commentaren op de Chunqiu: de Guliang zhuan en de Gongyang zhuan. In de bovenste tak zit de rest van het corpus, die uiteenvalt in een bovenste tak met daarin enkele Tang-auteurs en oude teksten en een onderste tak die op zijn beurt in twee takken uiteen valt. Die laatste tak bevat enerzijds enkele oude teksten, het pianwen deelcorpus en het boeddhistisch deelcorpus, en anderzijds de rest van de oude teksten en de Tang-samples.

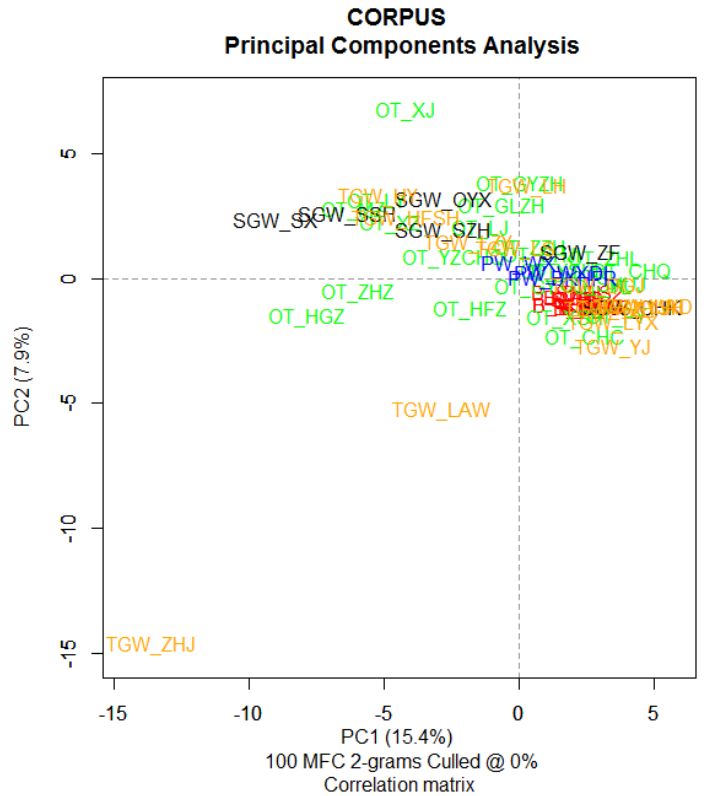
7.3.2. Covariantie

Beschouwen we de covariantie van de bigramanalyse – goed voor 40,9% van de variantie in het corpus – , dan is het deze keer niet het boeddhistisch deelcorpus dat het meeste verschilt van de rest, maar wel de samples van Zhang Ji, Lü Wen, Yuan Jie en de *Li wengongji* van Li Ao:

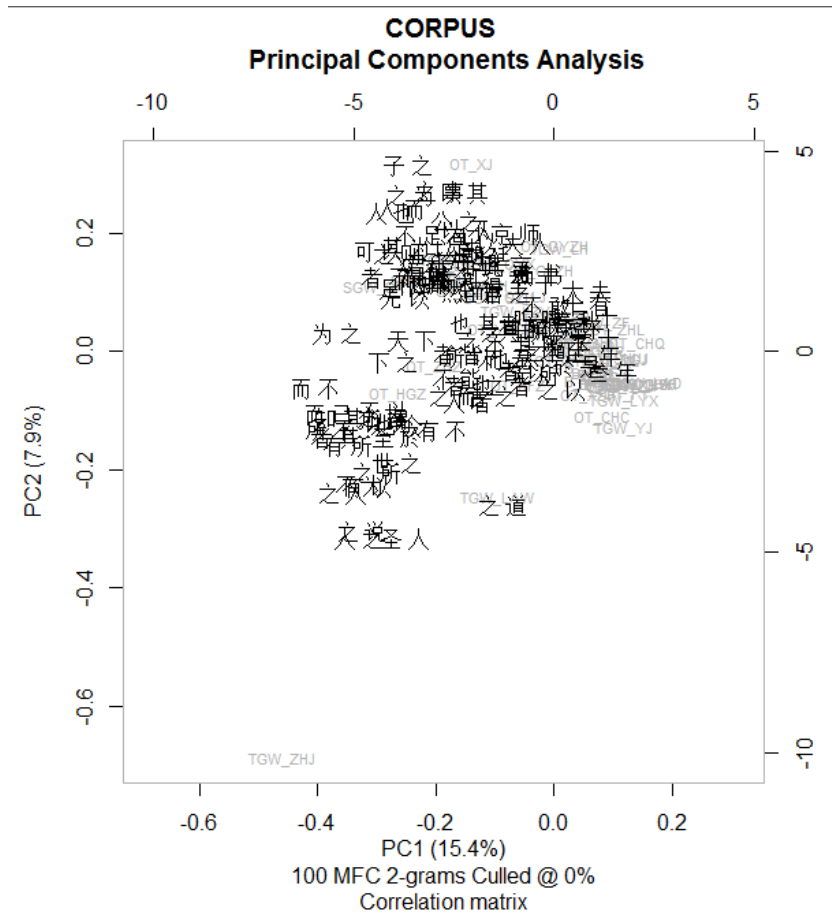

7.3.3. Correlatie

De correlatie van de bigrammen vertoont een net iets ander beeld: hier lijkt enkel Zhang Ji een grote uitloper te vormen, wat wellicht te wijten is aan de grootte van dit sample – het is namelijk erg klein vergeleken met de andere samples.

Wat betreft de andere samples, valt op dat de meeste teksten zich net buiten het brandpunt van de verschillende samples bevinden. De *loadings* bevestigen dat het sample van Zhang Ji echt omwille van het te kleine aantal tekens zich zo ver van het centrum bevindt. De meeste tokens zijn namelijk vrij centraal gespreid over de verschillende teksten, terwijl ze de vorm aannemen van drie donkerdere wolken.

Uit deze bigramanalyse valt dus af te leiden dat de meeste samples op elkaar lijken, hoewel ze onderling uiteen lijken te vallen in een aantal clusters. Echter, er is één groep samples die zich afscheidt van de rest. En dat zijn net de teksten die later een grote invloed hebben gehad op de schrijftaal van het late keizerrijk. Om te zien of dit een trend is in de syntactische analyse, is het nodig om ook trigrammen op te stellen en gelijkaardige analyses uit te voeren.

7.4. Trigramanalyse

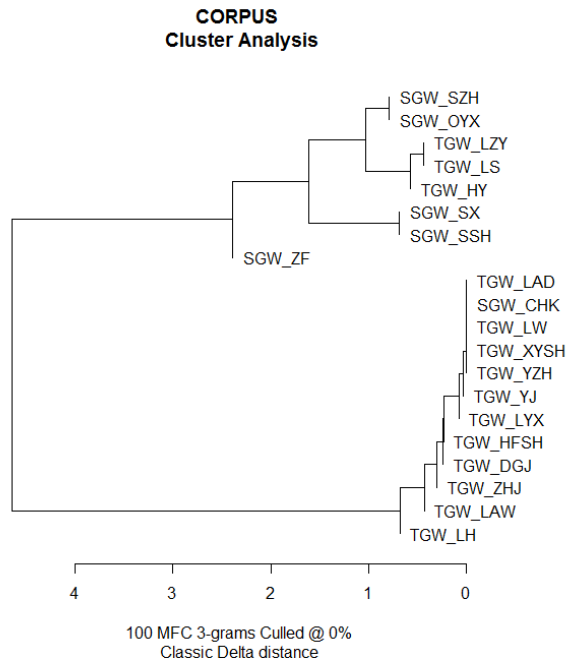
We trekken eerst een woordenlijst van de honderd meest frequente trigrammen in het Tang-Song *guwen* deelcorpus. De tabel die R genereert, ziet er als volgt uit:

1	天	下	之	21	呼	哀	哉	41	殿	学	士	61	年	月	日	81	夫	人	之
2	不	可	以	22	天	子	之	42	年	六	十	62	天	下	而	82	其	为	人
3	圣	人	之	23	鸣	呼	哀	43	部	郎	中	63	不	得	其	83	下	之	所
4	之	所	以	24	而	天	下	44	之	君	子	64	之	以	为	84	者	不	可
5	其	所	以	25	节	度	使	45	春	秋	之	65	无	所	不	85	者	不	可
6	员	外	郎	26	举	进	士	46	议	大	夫	66	可	得	而	86	不	得	已
7	州	刺	史	27	而	已	矣	47	于	天	下	67	密	副	使	87	枢	密	院
8	而	不	可	28	人	之	所	48	龙	图	阁	68	叁	代	之	88	中	书	令
9	士	大	夫	29	史	中	丞	49	进	士	第	69	枢	密	副	89	十	一	月
10	部	侍	郎	30	翰	林	学	50	墓	志	铭	70	月	某	日	90	为	天	下
11	不	知	其	31	林	学	士	51	月	二	十	71	之	而	不	91	开	封	府
12	君	子	之	32	转	运	使	52	之	不	可	72	直	学	士	92	不	知	所
13	不	足	以	33	知	制	诰	53	也	天	下	73	登	进	士	93	枢	密	使
14	知	政	事	34	下	之	人	54	之	所	谓	74	子	之	所	94	之	所	不
15	所	以	为	35	以	为	不	55	不	可	胜	75	可	以	不	95	而	为	之
16	不	可	得	36	有	所	不	56	平	兴	国	76	而	不	得	96	可	以	为
17	参	知	政	37	部	员	外	57	使	天	下	77	谏	议	大	97	其	不	可
18	而	不	能	38	军	节	度	58	太	平	兴	78	年	五	十	98	天	下	不
19	部	尚	书	39	太	夫	人	59	於	天	下	79	知	其	所	99	大	中	祥
20	而	不	知	40	人	之	道	60	则	天	下	80	御	史	中	100	夫	子	之

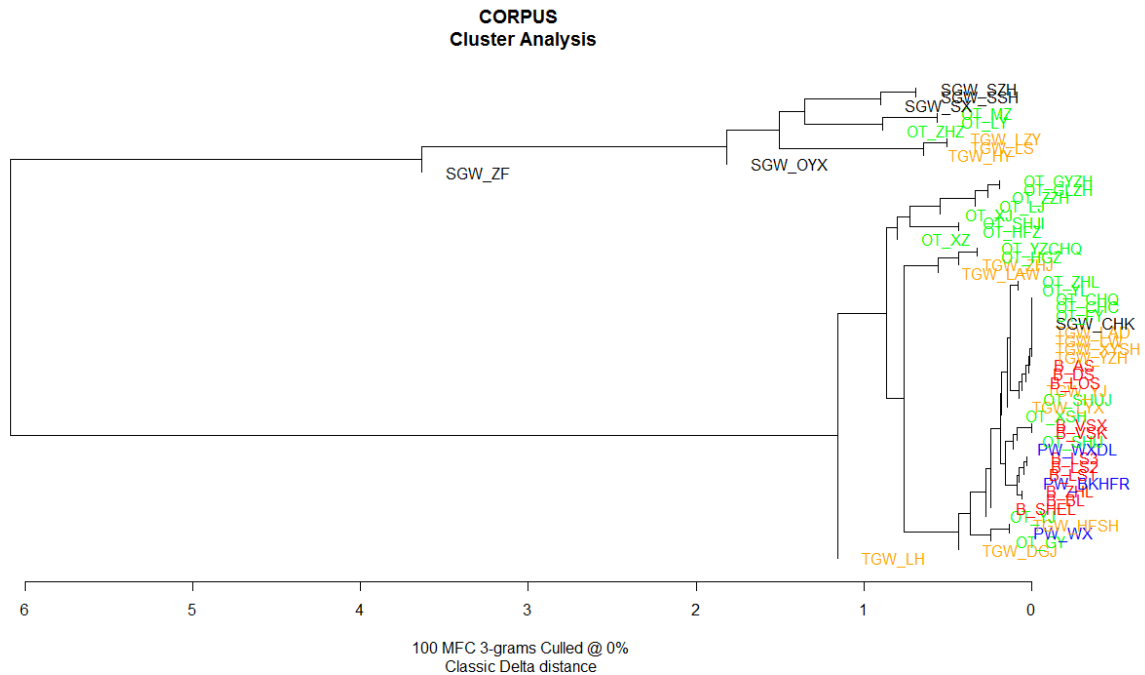
TABEL 5: TRIGRAMMENLIJST VAN HET TANG-SONG DEELCORPUS

7.4.1. Dendrogram

Om een goed inzicht te krijgen in hoe het Tang-Song deelcorpus zich verhoudt tot deze woordenlijst, laten we R eerst een dendrogram van dit deelcorpus genereren:

Het valt weer op dat het corpus in twee takken uiteen valt: de bovenste tak met wederom vrijwel alle Song-samples en de Tang-samples van Liu Zongyuan, Liang Su en Hanyu; en de onderste tak met de rest van de Tang-samples en de *Wen ze*. Toegepast op de rest van het corpus, geeft deze clusteranalyse onderstaand dendrogram:

Opnieuw is het resultaat opmerkelijk: dezelfde splitsing is merkbaar. In de bovenste tak zitten de meeste Song-samples, de Tang-samples van Liu Zongyuan, Han Yu en Liang Su en de oude teksten van de *Zhuangzi*, de *Lunyu* en de *Mengzi*. In de onderste tak zit de rest van het corpus. Die onderste tak is te duiden als volgt: de tokens uit de getrokken woordenlijst zijn niet erg aanwezig in dit deel van het corpus. De covariantie en de correlatie bevestigen dit beeld.

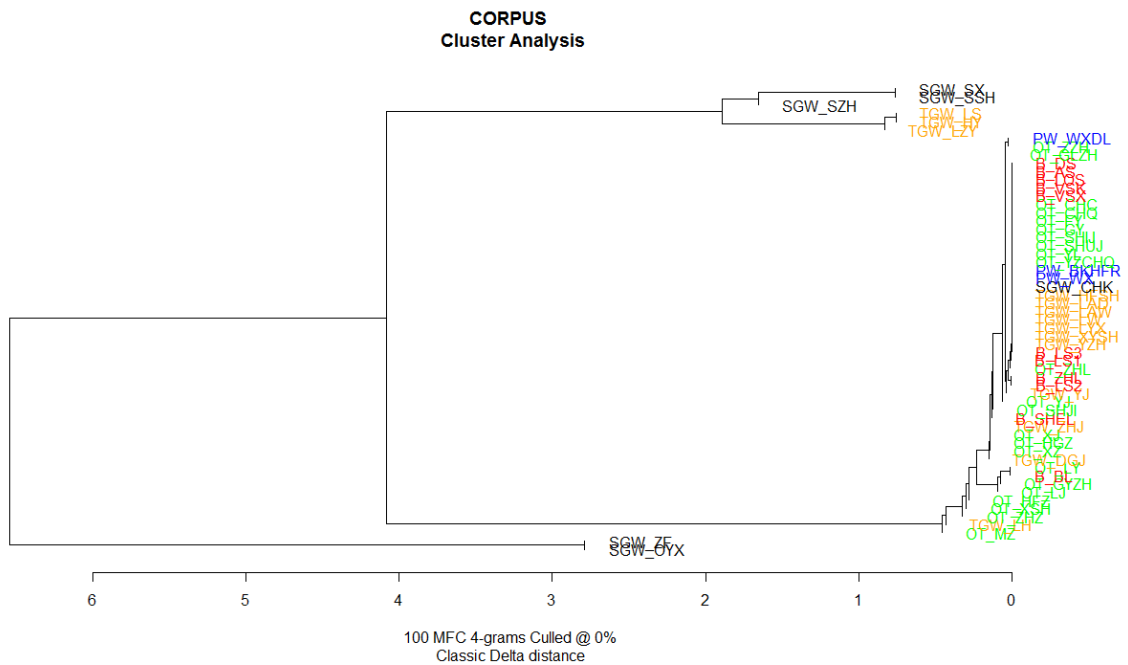
7.4.2. Covariantie

Wat betreft de mate van verscheidenheid tussen de verschillende teksten, ligt het merendeel van de samples alweer dicht bij elkaar. De covariantie van de trigramanalyse vertegenwoordigt in totaal 68,7% van de totale variantie. De uitlopers zijn Li Ao's *Li wengong ji*, Zhang Ji en Yuan Jie:

7.5. Tetragramanalyse

Men zou twee vragen kunnen stellen over de gehanteerde statistische methode: ten eerste of n wel groot genoeg is en ten tweede of de woordenlijst wel lang genoeg is. We beantwoorden ze kort een voor een.

De vraag of n in de n -gramanalyse wel groot genoeg is volgt uit de veronderstelling dat hoe groter de n , hoe nauwkeuriger de analyse. De gedachte achter deze bewering luidt immers: hoe vaker de tokens voorkomen in het corpus bij bepaalde samples, des te groter de kans dat er een verband is tussen de verschillende samples. Nochtans, soms is *trop* teveel en dreigt het merendeel van het corpus in dezelfde categorie te belanden, gewoon omdat de tokens vrijwel niet voorkomen in het corpus. Dat bevestigt op zijn beurt wel de relatie tussen de teksten die niet verdwijnen in deze categorie. Bij wijze van illustratie is hier het dendrogram van de clusteranalyse van de tetragrammen, genalyseerd op analoge wijze als de drie bovenstaande analyses:

Wederom is er een grote groep teksten (die verdwijnen in de categorie waarin de tokens vrijwel niet aanwezig zijn) en dan enkele teksten, dezelfde als degene die voortkwamen uit bovenstaande analyses,

die eruit springen. Parallele conclusies zijn dus te trekken uit de tetragramanalyse. Om die reden verhogen we n niet meer en houden we het bij deze analyses.

De tweede vraag betreft de opgelijste tokens uit het Tang-Song deelcorpus. Het aantal 100 lijkt willekeurig gekozen, en is dat in *se* ook. We hebben echter de woordenlijst ook verlengd tot 200 en dat leverde in alle gevallen gelijkaardige resultaten op. Daarom lijkt 100 geen slecht aantal.

Met de resultaten van bovenstaande analyses is het mogelijk om een tentatieve conclusie te formuleren en de gevonden antwoorden op de onderzoeksvragen te evalueren.

8. Een tentatieve conclusie

Bekijken we de onderzoeksvragen die dit onderzoek onderbouwden, dan luidt de eerste vraag of het mogelijk is een stilistisch referentiekader te creëren waaraan we *guwen* kunnen herkennen. De meeste geleerden, zowel in China als in het Westen, bieden een historisch overzicht met aandacht voor de evolutie van de gebruikte terminologie die bepaalde cultuurwaarden aanduidt. Ze letten daarbij op de ontleningen van bepaalde ideeën, maar ook de veranderingen die deze woorden ondergaan bij zulke ontleningen. Dit onderzoek wilde dergelijke studies aanvullen door op statistische wijze te kijken naar de teksten, ervan uitgaand dat wat kwantitatief frequenter voorkomt, ook een grotere rol speelt in het gedachtengoed van een bepaalde auteur. Met behulp van de statistische software R en het *package* Stylo analyseerden we een corpus van ongeveer vier en een half miljoen tekens.

De unigramanalyse toonde aan dat in de meeste teksten dezelfde karakters het vaakst voorkwamen, behalve in de boeddhistische teksten, die een heel ander taalgebruik kennen. Dat bleek ook uit de vergelijking van deze woordenlijst met het *Corpus Historical Chinese*.

De bigramanalyse en trigramanalyse genereerden ook een statistische woordenlijst die als referentiekader gebruikt kan worden in volgende onderzoeken, mocht er bijvoorbeeld een tekst ontdekt worden (zoals in Dunhuang), om die al dan niet in te delen bij *guwen*. Het referentiekader dat dit onderzoek creëerde is dus een belangrijke aanvulling op de traditionele studies om teksten in te delen in genres.

Ook de tweede onderzoeksvraag kreeg een antwoord. Met behulp van dezelfde statistische software konden we zien welke teksten dichter bij elkaar lagen en dus meer verwant zouden moeten zijn, maar ook welke verder van elkaar aflagen en minder verwant zouden moeten zijn. Wanneer daar de dimensie van de tijd aan wordt toegevoegd, bevestigt voornamelijk de trigramanalyse het beeld dat de meeste Song-teksten inderdaad teruggrepen naar de Tang-schrijvers HanYu en Liu Zongyuan, maar voegt ook Liang Su aan dat lijstje toe. Die bleken op hun beurt inspiratie opgedaan te hebben bij de *Lunyu* en de *Mengzi*, maar ook de *Zhuangzi*. De invloed van de *Lunyu* en de *Mengzi* past bij de stelling dat

(voornamelijk) Han Yu confucianistisch geïnspireerd was en kadert dus ook in de vroege totstandkoming van het neo-confucianisme. De invloed van de *Zhuangzi* kan misschien verklaard worden op grond van de affiniteit die de Tang-keizers voelden met het taoïsme en hun zogenaamde stichter Laozi.

De derde onderzoeksvraag wilde nagaan wat nu eigenlijk de vernieuwende waarde was van de *guwen yundong*: werd er een nieuw soort Chinees gecreëerd uit de as van een dood Klassiek Chinees, of bleef het enkel bij die as, zoals voor Latijn het geval was? Uit de bovenstaande analyses valt op te merken dat een groot deel van de Tang-schrijvers eigenlijk in hetzelfde discours schreven als hun voorgangers en tijdgenoten. Dat houdt in dat hun schrijftaal in se niet erg verschilde van de meeste oude teksten of *pianwen*, gebaseerd op de honderd tokens die we daarvoor gebruikten hierboven. Onze hypothese dat *pianwen* niet echt veel verschilde van *guwen*, ondanks het feit dat de auteurs dat zelf wel zo beweerden, werd dus deels bevestigd. Ze bleken echter ook niet veel te verschillen van de oude teksten, wat we niet verwacht hadden.

Net zoals Goh de vraag stelde over de Yongming-stijl (cf. 4), kunnen wij ons ook de vraag stellen over *guwen*: “The question facing us is not what the *guwen* style was, but what it was about” (naar Goh, p. 8). Het grootste deel van de samples valt in de hier net beschreven categorie en verdient misschien het etiket conservatief. De Tang-auteurs die erin voorkomen beweren immers dat ze tegen *pianwen* ingaan, terugkeren naar een juiste vroegere moraal en de *dao* in pacht hebben.

Daartegenover staat het kamp van de vernieuwers, de progressieven, geleid door Han Yu, Liu Zongyuan en Liang Su. Ondanks hun ambtelijke carrière (en hun verbanningen) weten zij door middel van hun nadruk op schrijfcultuur hun mening te uiten en zowel qua ideologie als stijl op te vallen en te vernieuwen. Het is mogelijk om daar twee principes aan te verbinden: *fugu* 复古 (de terugkeer naar verleden) en *shu er bu zuo* 述而不作 (doorgeven maar niet creëren).

In de Chinese geschiedenis zijn er verscheidene gevallen bekend waarin invloedrijke figuren willen terugkeren naar een vaak mythische periode in het verleden (*fugu*), waarin idealiter het rijk geordend was of het toch beter leek dan de eigen tijd. Voorbeelden zijn legio: Confucius wilde terugkeren naar

het begin van de Zhou; Han Yu wilde terugkeren naar de tijd van Confucius; de Ming-dynastie wilde terugkeren naar de typische Chinese rijken van de Han, de Tang en de Song; de *kaozheng* geleerden wilden terugkeren naar een neo-confucianisme gebaseerd op Zhu Xi en niet Wang Yangming en later zelfs naar nog originelere bronnen... Die 'terug naar het verleden' beweging is een echte constante in de Chinese geschiedenis en verklaart ook deels waarom zowel de conservatieven als de progressieven in wilden gaan tegen het parallelproza, want dat raakte pas in bloei na de val van de Han, een periode van unificatie en niet een van verdeeldheid. Het is dus die associatie met bepaalde aspecten van de samenleving of het gedachtengoed die ervoor zorgde dat bepaalde ideeën ingang vonden. Het gaat hem dus niet per se om wat iets op zich was, maar wel de associaties die een bepaald fenomeen oproep.

Dat beperkte zich niet enkel tot geschreven teksten: ook de schilderkunst kreeg ermee te maken. Bij wijze van voorbeeld halen we de dichotomie uit de Ming-dynastie aan tussen de literatenkunst van de Wu 吳 -school versus de professionele kunst van de Zhe 浙 -school. Beide tradities gingen terug op een periode uit het verleden (respectievelijk de Yuan en Zuidelijke Song); een associatie gemaakt op basis van een aantal vormelijke kenmerken en de waarden die bij desbetreffende periode hoorden (Vande Walle, 2012, pp. 71-76).

De tweede term 'shu er bu zuo' komt uit een passage in *Lunyu* 7.1, waarin Confucius zegt dat hij geen nieuwe termen scheidt, maar ze enkel doorgeeft vanuit de wijzen in de oudheid. Desondanks lijkt hij ze toch veranderd te hebben. En ook dit hangt samen met een typisch aspect van de Chinese meesters: de gewoonte om de terminologie voor bepaalde cultuurwaarden door te geven naar de volgende generaties. Omdat die terminologie zo krachtig is, kan ze bijna niet vermeden worden. De oplossing is dan vaak om de inhoud van de termen te veranderen. Dat gebeurt ook in de Tang en Song: omdat bepaalde cultuurwaarden veranderen, worden krachtige termen als *wen* 文 aangevuld tot *wenzhang* 文章, *wenxue* 文学 e.d. In dat proces verwerft *wen* dan ook die associaties³⁴.

Het zijn wellicht deze principes en het juiste socio-politieke en economische klimaat die het mogelijk maakten dat Han Yu, Liu Zongyuan en Liang Su aan de wieg stonden van een van de meer

³⁴ De filosoof Charles Stevenson noemde dat persuasieve definities: aan de kracht van een bepaalde term wordt niet geraakt, maar wel aan de inhoud. Dat kan dus door die term te nuanceren (Standaert & Defoort, pp. 7-8).

vernieuwende evoluties in het confucianisme. De *guwen yundong* valt ten slotte misschien wel adequaat te omschrijven als een beweging gewapend met oude terminologie met nieuwe invulling die de eigentijdse samenleving wilde hervormen door de idealen uit het verleden (*gu*) na te streven, vanwege hun associatie met een geordend rijk. De beweging ontstond in de marge bij enkele individuen, maar werd opgepikt in de Song-dynastie, waarna haar teksten gedurende de rest van het late keizerrijk bleven behoren tot het curriculum van lokale literati die zich voorbereidden op een ambtelijke carrière. Vanuit dat oogpunt kan ze dus wel geslaagd en vernieuwend genoemd worden, zowel op ideologisch als stilistisch vlak.

Bibliografie

“Alcuin”, (Wikipedia) [Laatst geraadpleegd op 31/05/2014, <http://en.wikipedia.org/wiki/Alcuin>]

Ausloos, Hans & B é n é d i c t e Lemmelijn, *De bijbel: Een (g)oude(n) gids: Bijbelse antwoorden op menselijke vragen*, Leuven/Den Haag: Acco, 2009³.

Bai lun 百論, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/百論>].

Bol, Peter K., “*This Culture of Ours*”: *Intellectual Transitions in T’ang and Sung China*, Stanford (Calif.): Stanford Univ. Press, 1992.

Bunkyo Hifuron 文鏡秘府論, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 27/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/文鏡秘府論>]

Cambridge History of China, The: Vol. 3: Sui and T’ang China 589-906, Denis Twitchett (ed.), Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1979.

Chandler, Daniel, “An Introduction to Genre Theory”, *The Media and Communications Studies Site*, 1997.

Changli xiansheng ji 昌黎先生集, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 16/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/昌黎先生集>]

CHANT, CHinese ANcient Texts, *Han da wenku* 漢達文庫, (Database), Hong Kong: *Zhong wen da xue Zhongguo wen hua yan jiu suo han da gu wen xian zi liao ku zhong xin* 中文大學中國文化研究所漢達古文獻資料庫中心, 1998- [Laatst geraadpleegd op 27/04/2014, <http://www.chant.org/>]

Chen, Yu-shih, *Images and Ideas in Chinese Classical Prose: Studies of Four Masters*, Stanford (California): Stanford Univ. Press, 1988.

Chinese Historical Corpus (CHC), CCL *yuliaoku* 语料库, *gudai hanyu yuliaoku* 古代汉语语料库 [Laatst geraadpleegd op 14/04/2014, http://ccl.pku.edu.cn:8080/ccl_corpus/]

Dacheng ru lengjia jing 大乘入楞伽經, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/大乘入楞伽經>]

Daelemans, Walter, “Explanation in Computational Stylometry”, in *Computational Linguistics and Intelligent Text Processing*, ed. Alexander Gelbukh, Berlin/Heidelberg: Springer, 2013, pp. 451-462.

Dafang guang fo hua yan jing 大方廣佛華嚴經, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/大方廣佛華嚴經>]

Davis, Ned, “Review of Peter K. Bol, “*This Culture of Ours*”: *Intellectual Transitions in T’ang and Sung China*, Stanford (Calif.): Stanford Univ. Press, 1992”, *Journal of the Economic and Social History of the Orient* 39:1 (1996), pp. 74-78.

Dazheng xinxiu da Zang jing 大正新脩大藏經 [Taishō Tripitaka], (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/大正新脩大藏經>]

DeBlasi, Anthony, “Striving for Completeness: Quan Deyu and the Evolution of the Tang Intellectual Mainstream”, *Harvard Journal of Asiatic Studies* 61:1 (2001), pp. 5-36.

Dongpo quanji 東坡全集, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <https://zh.wikisource.org/wiki/東坡全集>]

Eder, Maciej, Mike Kestemont & Jan Rybicki, “Stylometry with R: A Suite of Tools”, in *Digital Humanities 2013: Conference Abstracts*, Lincoln, Nebraska: Univ. of Nebraska, 2013, pp. 487-489.

Forsyth, Richard S., David I. Holmes & Emily K. Tse, “Cicero, Sigonio and Burrows: Investigating the Authenticity of the *Consolatio*”, *Literary & Linguistic Computing* 14:3 (1999), pp. 1-26.

Goh, Meow Hui, *Sound and Sight: Poetry and Courtier Culture in the Yongming Era (483-493)*, Stanford: Stanford Univ. Press, 2010.

Halperin, Mark, *Out of the Cloister: Literati Perspectives on Buddhism in Sung China, 960-1279*, (Harvard East Asian Monographs 272), Harvard: Harvard Univ. Asia Center, 2006.

Harbsmeier, Christoph, *Science and Civilisation in China: Vol. 7.1 Language and Logic*, Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1998.

He Qipeng 何奇澎, *Tang Song guwen de xin tan* 唐宋古文的新探 [Nieuwe inzichten in de klassieke prozabeweging van de Tang- en Song-dynastie ǎn], Beijing: Beijing daxue chubanshe, 2010.

Heirman, Ann, “Boeddhisme in China”, in *Chinese Religie*, Carine Defoort (ed.), cursus voor het vak “Chinese Religie”, Leuven: KU Leuven, 2010.

Heirman, Ann, Bart Dessen & Dominiek Delporte, *China: Een maatschappelijke en filosofische geschiedenis van de vroegste tijden tot de twintigste eeuw*, Gent: Academia Press, 2008 ?

Hightower, James R., “The *Wen Hsüan* and Genre Theory”, *Harvard Journal of Asiatic Studies* 20:3/4 (1957), pp. 512-533.

Holmes, David I., “The Evolution of Stylometry in Humanities Scholarship”, *Literary and Linguistic Computing* 13:3 (1998), pp. 111-117.

Hu, Shih, *The Development of the Logical Method in Ancient China*, New York: Paragon Book Reprint Corp, 1968 ?

Hung, Jen-Jou, Marcus Bingenheimer & Simon Wiles, “Quantitative Evidence for a Hypothesis Regarding the Attribution of Early Buddhist Translations”, *Literary and Linguistic Computing* 25:1 (2010), pp. 119-134.

Idema, Wilt & Lloyd Haft, *Chinese letterkunde: Een inleiding*, Amsterdam: Amsterdam Univ. Press, 1996.

Ji, Meng, “A Corpus-based Study of Lexical Periodization in Historical Chinese”, *Literary and Linguistic Computing* 25:2 (2010), pp. 199-213.

Jiang Shuge 姜书阁, *Pianwen shi lun* 骈文史论 [Discussies over de geschiedenis van het parallelproza], Beijing: Renmin daxue chubanshe, 2009.

Jin'gang jing 金剛經, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/金剛經>]

Kirkpatrick, Andy & Zhichang Xu, *Chinese Rhetoric and Writing: An Introduction for Language Teachers, (Perspectives on Writing)*, Susan H. Mcleod (ser. ed.), Fort Collins, Colorado/South Carolina: WAC Clearinghouse/Anderson, 2012.

Lengjia a ba duo luobao jing 楞伽阿跋多羅寶經, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/楞伽阿跋多羅寶經>]

Liang Su 梁肅, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 20/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/Author:梁肅>]

Liu Zongyuan 柳宗元, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 17/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/Author:柳宗元>]

Loewe, Michael, (ed.), *Early Chinese Texts: A Bibliographical Guide, (Early China Monograph Series 2)*, Berkeley: Univ. of California: Inst. of East Asian Studies, 1993.

Luan cheng ji 樂城集, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <https://zh.wikisource.org/wiki/樂城集>]

Miaofa lianhua jing 妙法蓮華經, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/妙法蓮華經>]

Ouyang Xiu, *Wenzhong ji* 文忠集 (*Guji*) [Laatst geraadpleegd op 24/4/2014, <http://guji.artx.cn/Article/20870.html#>]

R Core Team, “R: A Language and Environment for Statistical Computing”, *R Foundation for Statistical Computing*, Oostenrijk: Wenen, 2013. [Laatst geraadpleegd op 27/04/2014, <http://www.R-project.org/>]

“Sanlun”, (Wikipedia) [Laatst geraadpleegd op 27/04/2014, <http://en.wikipedia.org/wiki/Sanlun>]

Shen, Dan, “Stylistics in China in the New Century”, *Language and Literature* 21:93 (2012), pp. 93-105.

Shier men lun 十二門論, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/十二門論>]

Shuo wugoucheng jing 說無垢稱經, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/說無垢稱經>]

Siku Quanshu 四庫全書, (Wenyuange Edition 文淵閣電子版), (Online Subscription Services 網上版), (Database), Digital Heritage Publishing, 2007- [Laatst geraadpleegd op 27/04/2014, <http://www.sikuquanshu.com/>]

Stamatatos, Efstathios., Nikos Fakotakis & George Kokkinakis, “Text Genre Detection Using Common Word Frequencies”, in *Proceedings of the 18th Conference of Computational Linguistics: Vol 2*, Association for Computational Linguistics, 2000, pp. 808-814.

Standaert, Nicolas & Carine Defoort, “Introduction”, in *Chinese filosofie*, cursus voor het vak “Chinese Filosofie”, Leuven: KU Leuven, 2013.

Standaert, Nicolas & Carine Defoort, “Neo-Confucianism”, in *Chinese filosofie*, cursus voor het vak “Chinese Filosofie”, Leuven: KU Leuven, 2013.

Su Xun 蘇洵, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <https://zh.wikisource.org/wiki/Author:蘇洵>]

Ter Haar, Barend J., *Het hemels mandaat: De geschiedenis van het Chinese keizerrijk*, Leuven: Davidsfonds, 2009.

Vande Walle, Willy, *Een geschiedenis van het Chinese keizerrijk tot 1600: De duurzame zoektocht naar een imperium*, Leuven/Voorburg: Acco, 2007.

Vande Walle, Willy, *Inleiding tot de Oost-Aziatische kunst*, Leuven: Acco, 2012³.

Weimojie suoshuo jing 維摩詰所說經, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/維摩詰所說經>]

Wenxin Diaolong 文心雕龍, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 27/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/文心雕龍>]

Wenxuan 文選, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 27/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/文選>]

Wilkinson, Endymion, *Chinese History: A Manual: Revised and Enlarged*, (Harvard-Yenching Institute Monograph Series 52), Harvard: Harvard University Asia Center, 2000.

Wilkinson, Endymion, *Chinese History: A New Manual*, Harvard: Harvard University Asia Center, 2013.

Yan Fu 严复, “Pi Han” 辟韩 [Breken met Han Yu], *Zhi bao* 直報, 1895. [Laatst geraadpleegd op 28/04/2014, <http://www.jxteacher.com/zkjuwen/column14762/99e77be5-12fe-434b-af9f-08c0fa90d3ab.html>]

Zeng Fan 曾繁, *Longping ji* 隆平集, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <https://zh.wikisource.org/wiki/隆平集>]

Zhang, Weiwei, “Variation in Metonymy: A Corpus-based Cognitive Linguistic Approach”, (Ph.D. diss.), KU Leuven, Leuven, 2013.

Zhonglun 中論, (Wikisource) [Laatst geraadpleegd op 22/04/2014, <http://zh.wikisource.org/wiki/中論>]

Bijlage: overzicht opgenomen teksten in het corpus

Oude teksten

Naam	Codering	Opgenomen werken	Aantal tekens
Chunqiu	OT_CHQ	春秋	17 138
Chuci	OT_CHC	楚辞	15 211
Fayan	OT_FY	法言	14 633
Guliang zhuan	OT_GLZH	谷梁传	40 818
Gongyang zhuan	OT_GYZH	公羊传	43 617
Guoyu	OT_GY	国语	70 486
Hanfeizi	OT_HFZ	韩非子	105 909
Heguanzi	OT_HGZ	鹤冠子	15 870
Liji	OT_LJ	礼记	98 471
Lunyu	OT_LY	论语	15 978
Mengzi	OT_MZ	孟子	35 378
Shijing	OT_SHIJ	诗经	29 657
Shiji	OT_SHJI	史记	504 351
Shujing	OT_SHUJ	书经	25 934
Xinshu	OT_XSH	新书	55 744
Xiaojing	OT_XJ	孝经	1 792
Xunzi	OT_XZ	荀子	75 822
Yanzi chunqiu	OT_YZCHQ	晏子春秋	44 029
Yijing	OT_YJ	易经	21 015
Yili	OT_YL	仪礼	25 677
Zhouli	OT_ZHL	周礼	9 051
Zhuangzi	OT_ZHZ	庄子	68 266
Zuo zhuan	OT_ZZH	左传	177 986

Pianwen

Naam	Opgenomen werken		
Bunyou hifuron PW_BKHFR 38 346 tekens	文镜秘府论		
Wenxin diaolong PW_WXDL 51 023 tekens	文心雕龙		
Wenxuan PW_WX 438 608 tekens	枚叔 七发八首 曹子建 七启八首并序 张景阳 七命八首 汉武帝 诏 汉武帝 贤良诏 潘元茂 册魏公九锡文 任彦昇 宣德皇后令 傅季友 为宋公修张良庙教 傅季友 为宋公修楚元王墓教 王元长 永明九年策秀才文五首 王元长 永明十一年策秀才文五首 任彦昇 天监叁年策秀才文叁首 孔文举 荐禰衡表 诸葛亮 明出师表 曹子建 求自试表 曹子建 求通亲亲表 羊叔子 让开府表 李令伯 陈情事表 陆士衡 谢平原内史表 刘越石 劝进表 张士然 为吴令谢询求为诸孙置守冢人表 庾元规 让中书令表 桓元子 荐谯元彦表 殷仲文 解尚书表 傅季友 为宋公至洛阳谒五陵表 傅季友 为宋公求加赠刘前军表	李少卿 答苏武书 司马子长 报任少卿书 杨子幼 报孙会宗书 孔文举 论盛孝章书 朱叔元 为幽州牧与彭宠书 陈孔璋 为曹洪与魏文帝书 阮元瑜 为曹公作书与孙权 魏文帝 与朝歌令吴质书 魏文帝 与吴质书 魏文帝 与鍾大理书 曹子建 与杨德祖书 曹子建 与吴季重书 吴季重 答东阿王书 应休琰 与满公琰书 应休琰 与侍郎曹长思书 应休琰 与广川长岑文瑜书 应休琰 与从弟君苗君胄书 嵇叔夜 与山巨源绝交书 孙子荆 为石仲容与孙皓书 赵景真 与嵇茂齐书 丘希範 与陈伯之书 刘孝标 重答刘秣陵沼书 刘子骏 移书让太常博士并序 孔德璋 北山移文 司马长卿 喻巴蜀檄 陈孔璋 为袁绍檄豫州	班孟坚 公孙弘传赞 干令升 晋纪·论晋武帝革命 干令升 晋纪·总论 范蔚宗 後汉书皇后纪论 范蔚宗 後汉书二十八将传论 范蔚宗 宦者传论 范蔚宗 逸民传论 沈休文 宋书谢灵运传论 沈休文 恩倖传论 班孟坚 史述赞叁首 范蔚宗 後汉书光武纪赞 贾谊 过秦论 东方曼倩 非有先生论 王子渊 四子讲德论并序 班叔皮 王命论 魏文帝 典论·论文 曹元首 六代论 韦弘嗣 博弈论 嵇叔夜 养生论 李萧远 运命论 陆士衡 辩亡论上下二首 陆士衡 五等论 刘孝标 辩命论 刘孝标 广绝交论 陆士衡 演连珠五十首 张茂先 女史箴

任彦昇 为齐明帝让宣城郡公第一表 任彦昇 为范尚书让吏部封侯第一表 任彦昇 为萧扬州荐士表 任彦昇 为褚谘议纂让代兄袭封表 任彦昇 为范始兴作求立太宰碑表 李斯 上书秦始皇 邹阳 上书吴王 邹阳 狱中上书自明 司马长卿 上书谏猎 枚叔 上书谏吴王 枚叔 上书重谏吴王 江文 通诣建平王上书 任彦昇 奉答敕示七夕诗启 任彦昇 为卞彬谢脩卞忠贞墓启 任彦昇 启萧太傅固辞夺礼 任彦昇 奏弹曹景宗 任彦昇 奏弹刘整 沈休文 奏弹王源 杨德祖 答临淄侯牋 繁休伯 与魏文帝牋 陈孔璋 答东阿王牋 吴季重 答东阿王牋 吴季重 在元城与魏太子牋 阮嗣宗 为郑冲劝晋王牋 谢玄晖 拜中军记室辞隋王牋 任彦昇 到大司马记室牋 任彦昇 百辟劝进今上牋 阮嗣宗 诣蒋公	陈孔璋 檄吴将校部曲文 锺士季 檄蜀文 司马长卿 难蜀父老 宋玉 对楚王问 东方曼 倩答客难 杨子云 解嘲并序 班孟坚 答宾戏并序 汉武帝 秋风辞并序 陶渊明 归去来并序 卜子夏 毛诗序 孔安国 尚书序 杜预 春秋左氏传序 皇甫士安 叁都赋序 石季伦 思归引序 陆士衡 豪士赋序 颜延年 叁月叁日曲水诗序 王元长 叁月叁日曲水诗序 任彦昇 王文宪集序 王子渊 圣主得贤臣颂 杨子云 赵充国颂 史孝山 出师颂 刘伯伦 酒德颂 陆士衡 汉高祖功臣颂 夏侯孝若 东方朔画赞并序 袁彦伯 叁国名臣序赞 司马长卿 封禅文 杨子云 剧秦美新 班孟坚 典引一首	班孟坚 封燕然山铭并序 崔子玉 座右铭 张孟阳 剑阁铭 陆佐公 石阙铭 陆佐公 新刻漏铭并序 曹子建 王仲宣诔并序 潘安仁 杨荆州诔并序 潘安仁 杨仲武诔并序 潘安仁 夏侯常侍诔并序 潘安仁 马汧督诔并序 颜延年 阳给事诔并序 颜延年 陶徵士诔并序 谢希逸 宋孝武宣贵妃诔并序 潘安仁 哀永逝文 颜延年 宋文皇帝元皇后哀策文 谢玄晖 齐敬皇后哀策文 蔡伯喈 郭有道碑文并序 蔡伯喈 陈太丘碑文并序 王仲宝 褚渊碑文并序 王简栖 头陀寺碑文 沈休文 齐故安陆昭王碑文 任彦昇 刘先生夫人墓誌 任彦昇 齐竟陵文宣王行状 贾谊 弔屈原文并序 陆士衡 弔魏武帝文并序 谢惠连 祭古冢文并序 颜延年 祭屈原文 王僧达 祭颜光禄文
---	--	--

Tang guwen

Naam	Opgenomen werken		
Dugu Jin TGW_DGJ 70 431 tekens	代文武百官贺芝草表 九葩之盖煌煌叁秀之质盖表陛下之钦明 光宅 贺擒周智光表 贺袁修破贼表	唐故正义大夫右散骑常侍赠礼部尚书李公墓誌铭并序 唐故秘书监赠礼部尚书姚公墓誌铭并序 唐故特进太子少保郑国李公墓誌铭并序 唐故朝散大夫中书舍人秘书少监丘李公	送洪州李别驾还任序 送韦司直还福州序 送颍州李使君赴任序 送屯田李员外充宣慰判官赴河北序 送归中丞使新罗弔祭册立序

	<p>请降诞日置天兴节表 贺栎阳县醴泉表 贺太阳当亏不亏表 贺潞州芝草嘉禾表 谏表 为李给事让起复尚书左丞兼御史大夫第二表 第叁表 第四表 第五表 第六表 第七表 为谯郡唐太守贺赦表 为张濠州谢上表 为江淮都统贺田神功平刘展表 为杭州李使君论李藏用守杭州功表 为江淮都统使奏破刘展兵捷书表 为江东节度使奏破馀姚草贼龚厉捷书表 为张洪州谢上表 为独孤中丞天长节进镜表 为独孤中丞让官爵表 为独孤中丞谢赐紫衣银盘碗等表 谢濠州刺史表 谢舒州刺史兼加朝散大夫表 谢加司封郎中赐紫金鱼袋表 谢常州刺史表 常州奏甘露降松树表 景皇帝配昊天上帝议 故太保赠太师韩国苗公諡议 故御史中丞卢奕諡议 故左武卫大将军持节陇右节度经畧大使兼鸿臚卿御史中丞赠凉州都督太原郡开国公郭知运諡议 故江陵尹兼御史大夫吕譔諡议 仙掌铭并序 古函谷关铭并序</p>	<p>墓誌 唐故给事中赠吏部侍郎萧公墓誌铭并序 唐故银青光禄大夫太子左庶子严公墓誌铭并序 唐故尚书库部郎中荥阳郑公墓誌铭并序 唐故吏部郎中赠给事中韦公墓誌铭并序 唐故河南府法曹参军张公墓表 唐故右金吾卫将军河南阎公墓誌铭并序 唐故范阳郡仓曹参军京兆韦公墓誌铭并序 唐故商州録事参军郑府君墓誌铭并序 唐故虢州弘农县令天水赵府君墓誌 唐故衢州司士参军李府君墓誌铭并序 唐太府少卿兼万州刺史贺若公故夫人河南郡君元氏墓誌铭并序 唐新平长公主故季女姜氏墓誌铭并序 唐前楚州司马河南独孤公故夫人博陵崔氏墓誌铭并序 唐司直博陵崔氏故夫人赵郡李氏墓誌铭并序 唐万年县尉崔肃洌故妻李氏墓誌铭并序 唐故天水赵琚墓誌铭并序 捡校尚书吏部员外郎赵郡李公中集序 唐故左补阙安定皇甫公集序 唐故殿中侍御史赠考功郎中萧府君文章集録序 苏州刺史兼御史大夫襄武李公写真图讚 尚书右丞徐公写真图讚并序 杨起居画古松树讚 张侍御写真图讚 佛顶尊胜陀罗尼幢讚并序 观世音菩萨等身绣像讚并序 送张徵君寅遊江南序 送李白之曹南序 送张处士申还旧居序 宋州送姚旷之江东刘冉之河北序</p>	<p>送渭南刘少府执经赴东都覲省序 送余杭薛郡守入朝序 崔中丞城南池送徐侍郎还京序 送蒋負外奏事毕还扬州序 扬州崔行军水亭泛舟望月醺集赋诗序 送武康顔明府之鄂州序 送六合林明府赴选序 送崔詹事中丞赴上都序 送李副使贺正使赴上都序 送孟评事赴上都序 送柳負外赴上都序 送崔負外还鄂州序 送朱侍御赴上都序 送少微上人之天台国清寺序 送陈赞府兼应辟赴京序 送司华自陈留移华陰赴任序 风后八阵图记 上元二年豫章冠盖盛集记 江州刺史廳壁记 吏部郎中廳壁记 太常少卿廳壁记 金刚经报应述并序 瑯琊溪述并序 卢郎中寻阳竹亭序 马退山茅亭记 抚州南城县客馆新亭记 郑驸马孝行记 慧山寺新泉记 对诏策 勅与吐蕃贊普书永泰二年 答杨贲处士书 策秀才文叁道 弔道殣文并序 祭土龙文 祭蠹文 祭岷山文一作皖山祈雨</p>
--	--	--	---

	<p>洪州大云寺铜钟铭 庆鸿名颂并序 陈留郡文宣王庙堂碑铭并序 阮公啸臺颂并序 吴季子札论 唐故太子賓客兼御史大夫洪州刺史洪吉八州都防禦观察处置使平原郡开国公张公遗爱碑颂并序 唐故开府仪同叁司试太常卿懷州刺史赠太子少傅杨公遗爱碑颂有序 唐故睢阳郡太守赠秘书监李公神道碑铭并序 唐故朝议大夫申王府司马上柱国赠太常卿韦公神道碑铭并序 唐故朝议大夫高平郡别驾权公神道碑铭并序 唐故扬州庆云寺律师一公塔铭并序 福州都督府新学碑铭并序 舒州山谷寺觉寂塔隋故镜智禅师碑铭并序 文附錄 唐故朝散大夫穎川郡长史赠祕书监河南独孤公灵表 唐故穎川郡长史赠祕书监独孤公第叁子愷墓誌 唐故浙江东道节度掌书记越州剡县主簿独孤丕墓誌 唐故穎川郡长史赠祕书监独孤公第六子万墓誌 前左骁卫兵曹叁军河南独孤公故夫</p>	<p>送张泳赴举入关序 送史处士归滏阳别业序 送开封李少府勉自江南还赴京序 送陈留张少府郎东京赴选序 送弟恂之京序 送韦评事赴河南召募毕还京序 奉送元城主簿兄赴任序 送广陵许户曹充召募判官赴淮南序 仲春裴胄先宅宴集聯句赋诗序 郑县刘少府兄宅月夜登臺宴集序 华山黄神谷醮临汝裴明府序按图经仙人黄卢子得道昇仙之所 建丑月十五日虎丘山夜宴序 冬夜裴员外薛侍御置酒讌集序 送宇文协律赴西江序 送贺若员外巡按毕归朝序 送长洲刘少府贬南巴使牒留洪州序 唐故亳州刺史郑公故夫人河南独孤氏墓板文 唐故大理少卿兼侍御史河南独孤府君墓誌铭并序</p>	<p>祭吴塘神文祈雨 为吏部李侍郎祭李中丞文 为元相祭严尚书文 为杨右丞祭李相公文 为吏部杨侍郎祭李常侍文 为明州独孤使君祭员郎中文 祭衢州李司士文 为华陰李太守祭裴尚书文 祭吏部元郎中文 祭壽州张使君文 祭扬州韦大夫文 为扬右相祭西嶽文 祭韦炎端公文 祭贾尚书文 祭相里造文 祭滁州李庶子文 祭亡妻博陵郡君文 送王判官赴福州序 送薛处士业遊庐山序 送韦员外充副元帅判官之东都序 送孙侍御赴鳳翔幕府序 清明日司封元员外宅登臺讌集序 送泽州李使君兼侍御史充泽潞陈郑节度副使赴本道序 送梁郎中奏事毕归幕府序 送成都成少尹赴蜀序 送吏部杜郎中兵部杨郎中入蜀序 送商州郑司马之任序 人京兆韦氏墓誌 殇子韦八墓誌</p>
<p>Han Yu TGW_HY 135 285 tekens</p>	<p>原道 原性 原毀 原人 原鬼</p>	<p>送牛堪序 送董邵南序 赠崔复州序 赠张童子序 送浮屠文畅师序</p>	<p>平淮西碑 南海神庙碑 处州孔子庙碑 柳州罗池庙碑 黄陵庙碑</p>

	<p>行难 对禹问 杂说四首 读荀 读鹞冠子 读仪礼 读墨子 获麟解 师说 进学解 本政 守戒 圻者王承福传 五箴五首</p> <p>後汉叁贤赞叁首 诤辩 讼风伯 伯夷颂 子产不毁乡校颂 释言 爱直赠李君房别 张中丞传後叙 河中府连理木颂 汴州东西水门记 燕喜亭记 徐泗豪叁州节度掌书记厅石记 画记 蓝田县丞厅壁记 新修滕王阁记 科斗书後记 郢州溪堂诗 猫相乳 进士策问十叁首 争臣论 改葬服议</p>	<p>送杨支使序 送何坚序 送廖道士序 送王秀才序 送孟秀才序 送陈秀才彤序 送王秀才序 荆潭唱和诗序 送幽州李端公序 送区册序 送张道士序 送高闲上人序 送殷员外序 送杨少尹序 送权秀才序 送湖南李正字序 送石处士序 送温处士赴河阳军序 送郑尚书序 送水陆运使韩侍禦归所治序 送郑十校理序 韦侍讲盛山十二诗序 石鼎联句诗序 祭田横墓文 欧阳生哀辞 题哀辞後 独孤申叔哀辞 祭穆员外文 祭郴州李使君文 祭薛助教文 祭虞部张员外文 祭河南张员外文 祭左司李员外太夫人文 祭薛中丞文 祭裴太常文 潮州祭神文五首</p>	<p>唐故江南西道观察使中大夫洪州刺史兼 禦史中丞上柱国赐紫金鱼袋赠左散骑常 侍太原王公神道碑铭 司徒兼侍中中书令赠太尉许国公神道碑 铭 柳子厚墓誌铭 唐故昭武校尉守左金吾卫将军李公墓誌 铭 唐故朝散大夫尚书库部郎中郑君墓誌铭 唐故朝散大夫越州刺史薛公墓誌铭 楚国夫人墓誌铭 唐故国子司业竇公墓誌铭 唐正议大夫尚书左丞孔公墓誌铭 故江南西道观察使赠左散骑常侍太原王 公墓誌铭 殿中少监马君墓誌 南阳樊绍述墓誌铭 中大夫陝府左司马李公墓誌铭 故幽州节度判官赠给事中清河张君墓誌 铭 河南府法曹参军卢府君夫人苗氏墓誌铭 故贝州司法参军李君墓誌铭 处士卢君墓誌铭 故太学博士李君墓誌铭 卢浑墓誌铭 虢州司户韩府君墓誌 四门博士周况妻韩氏墓誌铭 韩滂墓誌铭 女挈圻铭 河南缙氏主簿唐充妻卢氏墓誌铭 乳母墓铭 瘞砚铭 毛颖传 送穷文 鳄鱼文 故金紫光禄大夫检校尚书左仆射同中书</p>
--	---	---	---

	<p>省试学生代斋郎议 褻裕议 省试颜子不贰过论 与李秘书论小功不税书 太学生何蕃传 答张籍书 重答张籍书 与孟东野书 答窦秀才书 上李尚书书 贺徐州张仆射白兔书 上兵部李侍郎书 答尉迟生书 答杨子书 上襄阳於相公书 上郑尚书相公启 上留守郑相公启 上宰相书 後十九日复上书 後二十九日复上书 答侯继书 答崔立之书 答李翊书 重答翊书 代张籍与李浙东书 答李秀才书 答陈生书 与李翱书 上张仆射书 答胡生书 与於襄阳书 与崔群书 与陈给事书 答冯宿书 与卫中行书 上张仆射第二书</p>	<p>袁州祭神文叁首 祭柳子厚文 祭湘君夫人文 祭窦司业文 祭侯主簿文 祭竹林神文 曲江祭龙文 祭马仆射文 吊武侍禦所画佛文 祭故陕府李司马文 祭十二兄文 祭郑夫人文 祭十二郎文 祭周氏侄女文 祭滂文 祭李氏二十九娘子文 祭张给事文 祭女挈女文 李元宾墓铭 崔评事墓铭 施先生墓铭 考功员外卢君墓铭 施州房使君郑夫人殡表 清边郡王杨燕奇碑文 河南少尹裴君墓誌铭 国子助教河东薛君墓誌铭 监察禦史元君妻京兆韦氏夫人墓誌铭 登封县尉卢殷墓誌 兴元少尹房君墓誌 河南少尹李公墓誌铭 集贤院校理石君墓誌铭 唐故江西观察使韦公墓誌铭 唐故河南府王屋县尉毕君墓誌铭 试大理评事胡君墓铭 襄阳卢丞墓誌铭 唐河中府法曹张君墓碣铭</p>	<p>门下平章事兼汴州刺史充宣武军节度副 大使知节度事管内支度营田汴宋亳穎等 州观察处置等使上柱国陇西郡开国公贈 太傅董公行状 与汝州卢郎中论荐侯喜状 论今年权停举选状 禦史臺上论天旱人饑状 请复国子监生徒状 唐故贈絳州刺史马府君行状 复仇状 钱重物轻状 为韦相公让官表 为宰相贺雪表 进顺宗皇帝实录表状 为裴相公让官表 为宰相贺白龟状 冬荐官殷侑状 进王用碑文状 谢许受王用男人事物状 荐樊宗师状 举钱徽自代状 进撰平淮西碑文表 奏韩弘人事物表 谢许受韩弘物状 论捕贼行赏表 论佛骨表 潮州刺史谢上表 贺册尊号表 袁州刺史谢上表 贺皇帝即位表 贺赦表 贺册皇太後表 贺庆云表 举张惟素自代状国子监 举韩泰自代状袁州 慰国哀表</p>
--	--	---	--

	<p>与冯宿论文书 与祠部陆员外书 与凤翔邢尚书书 为人求荐书 应科目时与人书 答刘正夫书 答殷侍禦书 答陈商书 与孟尚书书(殿巫) 山人书 答渝州李使君书 答元侍禦书 与郑相公书 与袁相公书 与鄂州柳中丞书 又一首 答魏博田仆射书 与华州李尚书书 京尹不臺参答友人书 送陆歙州诗序 送孟东野序 送许郢州序 送窦从事序 上巳日燕太学听弹琴诗序 送齐皞下第序 送陈密序 送李愿归盘谷序 祭董相公文 雷塘祷雨文 祭石君文 祭房君文 高君仙砚铭 高君画赞 潮州请置乡校牒</p>	<p>太原府参军苗君墓誌铭 唐朝散大夫赠司勋员外郎 故中散大夫河南尹杜君墓誌铭 唐银青光禄大夫守左散骑常侍致仕上柱 国襄阳郡王平阳路公神道碑铭 乌氏庙碑铭 唐故河东节度观察使荥阳郑公神道碑文 魏博节度观察使沂国公先庙碑铭 刘统军碑 衢州徐偃王庙碑 袁氏先庙碑 清河郡公房公墓碣铭 唐故银青光禄大夫检校左散骑常侍兼右 金吾卫大将军赠工部尚书太原郡公神道 碑文 曹成王碑 息国夫人墓誌铭 试大理评事王君墓誌铭 扶风郡夫人墓誌铭 殿中侍禦史李君墓誌铭 唐故朝散大夫商州刺史除名徙封州董府 君墓誌铭 贞曜先生墓誌铭 唐故秘书少监赠绛州刺史独孤府君墓誌 铭 唐故虞部员外郎张府君墓誌铭 唐故检校尚书左仆射右龙武军统军刘公 墓誌铭 唐故监察禦史卫府君墓誌铭 唐故河南令张君墓誌铭 凤翔陇州节度使李公墓誌铭 直谏表</p>	<p>举荐张籍状 请上尊号表 举韦顓自代状尚书兵部 论孔戣致仕状 举马摠自代状京兆府 贺雨表 贺太阳不亏状 举张正甫自代状尚书兵部 袁州申使状 国子监论新註学官牒 黄家贼事宜状 应所在典帖良人男女等状 论淮西事宜状 论变盐法事宜状 上贾滑州书 上考功崔虞部书 与张徐州荐薛公达书 与少室李拾遗书 答刘秀才论史书 与大颠师书 送汴州监军俱文珍序并诗 送浮屠令纵西遊序 通解 择言解 鄂人对 河南府同官记 记宣城驿 题李生壁 除崔群户部侍郎制 唐故中散大夫少府监胡良公墓神道碑 唐故相权公墓碑</p>
Huangfu Shi	明分	送简师序	枝江县南亭记

<p>TGW_HFS 20 214 tekens</p>	<p>公是 谕业 出世 春心 壽顏子辯 悲汝南子桑 夷惠清和论 编年纪传论 东晋元魏正闰论 孟子荀子言性论 送丘儒序</p>	<p>送孙生序 送王胶序 唐故著作佐郎顾况集序 制策一道 上江西李大夫书 论进奉书 答李生第一书 答李生第二书 答李生第叁书 答刘敦质书 朝阳楼记</p>	<p>吉州庐陵县令廳壁记 吉州刺史廳壁记 睦州録事余军廳壁记 荆南节度判官廳壁记 韩文公神道碑 韩文公墓誌铭并序 庐陵香城寺碣 护国寺威师碣 祭柳子厚文 狠石铭 让风</p>
<p>Li Ao Diaoyiji TGW_LAD 2 529 tekens</p>	<p>叙封禅併两朝 两即帝位 平贼同日 叁圣子皆登帝位 相有二亲 叁代为相 叁拜中书 叁十二年居相位 二十七年背相印</p>	<p>代妻父为节度 与妻父同时为相 与使主同时为相 叁拜左僕射 父子同时为节度使 兄弟叁人为礼部侍郎 子弟四人皆任节度 兄弟四人皆任掌记 四代掌纶诰</p>	<p>座主见门生知举 起家二年为丞相 与同列子弟为丞相 父子皆自扬州再入为相 文士为文元功六拜正司徒兼侍中中书令 晋国 裴度 门生先为座主佩金紫 门生为翰林学士撰座主白麻 叁代自中书舍人拜侍郎</p>
<p>Li Ao Liwengongji TGW_LAW 51 807</p>	<p>复性书上 复性书中 复性书下 平赋书并序 进士策问第一道 又第二道 従道论 去佛斋并序 解惑 命解 帝王所尚问 正位 学可进 知凤</p>	<p>贺行军陆大夫书 劝河南尹复故事书 寄従弟正辞书 与翰林李舍人书 论事疏表 疏用忠正 疏屏姦佞 疏改税法 疏絶进献 疏厚边兵 百官行状奏 陵庙日时朔祭议 与本使李中丞论陆巡官状 与本使杨尚书请停修寺观钱状</p>	<p>故河南府司録余军卢君墓誌铭 故懷州録事余军武氏妻傅氏墓誌 故朔方节度掌书记殿中侍御史昌黎韩君 夫人京兆韦氏墓誌铭 祭吏部韩侍郎文 祭故福建独孤中丞文 祭中书韦相公文 祭故东川卢大夫文 祭杨僕射文 祭李寘客文 祭硤州李使君文 祭従祖弟秘书少监文 祭刘巡官文 祭钱巡官文</p>

	<p>国马说 截冠雄鸡志 题燕太子丹传後 拜禹言 送冯定序 杂说 又 答韩侍郎书 答独孤舍人书 答皇甫湜书 答朱载言书一本作梁载言 论事於宰相书 劝裴相不自出征书 荐士於中书舍人书 谢杨郎中书 与陆修书 答侯高第二书 荐所知於徐州张僕射书 与淮南节度使书 誌铭 故捡校工部员外郎任君墓誌铭 故处士侯君墓誌</p>	<p>再请停率修寺观钱状 论故度支李尚书事状 故正义大夫行尚书吏部侍郎上柱国赐紫金鱼袋赠礼部尚书韩公行状 食邑二千户徐公行状 皇祖实録 高愍女碑 杨烈妇传 故东川节度使卢公传 唐故特进左领军卫上将军兼御史大夫平原郡王赠司空柏公神道碑 唐故横海军节度齐棣沧景等州观察处置等使金紫光禄大夫捡校兵部尚书使持节齐州诸军事兼齐州刺史御史大夫上柱国贝郡开国公食邑二千户赠左僕射傅公神道碑 陆歙州述 唐故金紫光禄大夫尚书右僕射致仕上柱国弘农郡开国公食邑二千户赠司空杨公墓誌铭 唐故福建等州都团练观察处置等使兼御史中丞赠右散骑常侍独孤公</p>	<p>淮制祭伏波神文 祭中天王文代河南郑尹作 别灊山神文 於湖州别女足墓文 行已箴 陆修檻铭 舒州新堂铭 泗州开元寺钟铭并序 江州南湖堤铭并序 赵州石桥铭 解江灵 数奇篇 来南録 题桃榔亭 题峡山寺 题灵鷲寺 五木经元革註 韦氏月録序 何首乌録 兵部侍郎赠工部尚书武公墓誌铭 故歙州长史陇西李府君墓誌铭 叔氏墓誌铭</p>
<p>Li Hua TGW_LH 49 332</p>	<p>赠礼部尚书孝公崔沔集序 扬州功曹萧颖士文集序 杨骑曹集序 云母泉诗序 登头陀寺东楼诗序 江州卧疾送李侍御序 送十叁舅适越序 送薛九遠遊序 送房七西遊梁宋序 送薄九自牧往义兴序 送张十五往吴中序 送观往吴中序 送何苕序</p>	<p>管幼安 留侯 皇甫义真 先贤讚六首管敬仲 随武子 东里子産 鷗夷子皮 乐生 谢文靖 二孝讚并序 叁贤论元鲁山萧颖士刘迅 正交论 质文论</p>	<p>安阳县令廳壁记 临湍县令廳壁记 故中岳越禅师塔记 卢郎中斋居记 贺遂员外药园小山池记 鸚执狐记 厨院新池记 太子少师崔公墓誌铭 扬州司马李公墓誌铭 著作郎赠秘书少监权君墓表 元鲁山墓碣铭并序 祭刘评事兄文 祭刘左丞文</p>

	<p>卧疾舟中相里范二侍御先行赠别序 与表弟卢复书 与弟莒书 与外孙崔氏二孩书 无疆颂八首 高祖元颂一 太宗烈颂二 高宗康颂叁 中宗兴颂四 睿宗德颂五 玄宗文颂六 肃宗孝颂七 今上昭颂八 平原公遗德颂 润州丹阳县复练塘颂并序 四皓後讚 隐者讚七首 严君平 严子陵 申屠子龙 陈留老父</p>	<p>卜论 唐丞相太尉房公德铭一首 四皓铭一首 故相国兵部尚书梁国公李岷传 李夫人传 唐赠太子太师崔公神道碑 庆王府司马徐府君碑 东都圣禅寺无畏叁藏碑 故左谿大师碑铭并序 润州天乡寺故大德云禅师碑 扬州隆兴寺经律院和尚碑 润州鹤林寺故径山大师碑铭 淮南节度使尚书左僕射崔公颂德碑铭 中书政事堂记 御史大夫壁记 御史中丞壁记 著作郎壁记 寿州刺史壁记 京兆府员外参军壁记 河南府参军壁记</p>	<p>祭亡友扬州功曹萧公文 祭亡友张五兄文 德先生诔 弔古战场文 贤之用舍 君之牧人 国之兴亡解 材之小大 韩公庙碑铭并序 唐故东光县主神道碑铭并序 台州乾元国清寺碑 杭州开元寺新塔碑 杭州余杭县龙泉寺故大律师碑 衢州龙兴寺故律师体公碑 荆州南泉大云寺故兰若和尚碑 杭州刺史廳壁记 衢州刺史廳壁记 常州刺史廳壁记 唐丞相故太保赠太师韩国公苗公墓誌铭并序 仙遊寺有龙潭穴弄玉祠</p>
<p>Liang Su TGW_LS 39 720 tekens</p>	<p>代太常答苏端驳杨绾諡议 西伯受命称王议 天台法门议 止观统例议 丞相邳侯李泌文集序 秘书监包府君集序 常州刺史独孤及集後序 补阙李君前集序 中和节奉陪杜尚书宴集序 晚春崔中丞林亭会集诗序 贺苏常二孙使君邻郡诗序 周公瑾墓下诗序 遊云门寺诗序 送谢舍人赴朝廷序</p>	<p>陪独孤常州观讲论语序 导引图序 观石山人弹琴序 河南府仓曹参军厅壁记 吴县令厅壁记 郑县尉厅壁记 通爱敬陂水门记 昆山县学记 常州建安寺止观院记 李晋陵茅亭记 京兆府司录西厅卢氏世官记 盐池记 神仙传论 涅槃经疏释文</p>	<p>梁高士碣 台州隋故智者大师修禅道场碑铭并序 越州开元寺律和尚塔碑铭并序 睦王墓誌铭 侍御史摄御史中丞赠尚书户部侍郎李公墓誌铭 给事中刘公墓誌铭 房正字墓誌铭 明州刺史李公墓誌铭 处州刺史李公墓誌铭 越州长史李公墓誌铭 冠军大将军检校左卫将军开国男安定梁公墓誌铭并序 舒州望江县丞卢公墓誌铭</p>

	<p>奉送泉州席使君赴任序 送李补阙归少室养疾序 送耿拾遗归朝廷序 送朱拾遗赴朝廷序 送窦拾遗赴朝廷序 送韦拾遗归嵩阳旧居序 奉送刘侍御赴上都序 送周司直赴太原序 送前长水一作安裴少府归海陵序 送皇甫七赴广州序 送张叁十昆季西上序 送郑子华之东阳序 送灵沼上人遊寿阳序 送沙门鉴虚上人归越序 送皇甫尊师归吴兴卞山序 送韦十六进士及第後东归序 送元锡赴举序 维摩经略疏序 为杜东都祭窆庐州文 为人祭柳侍御史文</p>	<p>叁如来画像讚并序 金刚般若波罗密经石幢讚并序 药师琉璃光如来画像讚并序 绣观世音菩萨像讚并序 地藏菩萨讚并序 药师琉璃光如来绣像讚并序 壁画二像讚并序 千手千眼观世音菩萨像讚 大罗天尊画像讚并序 药师琉璃光如来画像讚并序 绣西方像讚并序 释迦牟尼如来像讚 四皓讚 兵箴 心印铭 礪溪铭并序圮桥石表铭并序 祇园国寺净土院誌 汉高土严君钧台碑 为杜尚书祭侍禦史文 祭李处州文</p>	<p>郑州新郑县尉安定皇甫君墓誌铭 恒州真定县尉独孤君墓誌铭 陇西李君墓誌 郑州原武县丞崔君夫人源氏墓誌铭 衢州司士参军李君夫人河南独孤氏墓誌铭 杭州临安县令裴君夫人常山阎氏墓誌铭 外王父赠秘书少监东平吕公神道表铭 朝散大夫使持节常州诸军事守常州刺史 赐紫金鱼袋独孤公行状 为常州独孤使君祭李员外文 为独孤常州祭福建李大夫文 为独孤郎中祭皇甫大夫文 祭独孤常州文 祭李祭酒文 为雷使君祭孟尚书文 为杜尚书祭歿将文</p>
<p>Liu Yuxi TGW_LYX 58 415 tekens</p>	<p>代郡开国公王氏先庙碑 彭阳侯令狐氏先庙碑 高陵令刘君遗爱碑 唐故朝议郎守尚书吏部侍郎上柱国赐紫金鱼袋赠司空奚公神道碑 唐故福建等州都团练观察处置使福州刺史兼御史中丞赠左散骑常侍薛公神道碑 许州文宣王新庙碑 唐故朝散大夫检校尚书吏部郎中兼御史中丞赐紫金鱼袋清河县开国男赠太师崔公神道碑 唐故宣歙池等州都团练观察处置使宣州刺史兼御史中丞赠左散骑常侍王公神道碑 唐故邠宁庆等州节度观察处置使朝散大</p>	<p>洗心亭记 复荆门县记 武陵北亭记 上杜司徒书时元和元年 献权舍人书 为京兆李尹荅于襄州第一书 第二书 荅饶州元使君书 荅容州窦中丞书 荅柳子厚书 与柳子厚书 荅道州薛侍郎论方书书 与刑部韩侍郎书 荅连州薛郎中论书仪书 让同平章事表</p>	<p>为裴相公进东封图状 举崔监察羣自代状 举开州柳使君公绰自代状 举姜补阙伦自代状 苏州举韦中丞自代状 苏州上後谢宰相状 苏州加章服谢宰相状 汝州上後谢宰相状 汝州举裴大夫自代状 汝州进鷹状 同州举萧谏议自代状 上宰相贺德音状 上宰相贺改元赦书状 荐处士严懿状 荐处士王 状</p>

夫检校户部尚书兼御史大夫赐紫金鱼袋 赠右僕射史公神道碑 大唐曹溪第六祖大鉴禅师第二碑 佛衣铭并引 唐故衡嶽大师湘潭唐兴寺俨公碑 牛头山第一祖融太师新塔记 袁州萍乡县杨岐山故广禅师碑 夔州始兴寺移铁像记 毗卢遮那佛华藏世界图讚 成都府新修福成寺记 辩迹论 明贄论 华佗论 附柳宗元天説 天论上 天论中 天论下 因论七篇 鉴药 讯毗 歎牛 傲舟 原力 説驥 述病 辩易九六论 右揲著数 右六九之数 右大衍论 天平军节度使廳壁记 汴州刺史廳壁记 国学新修五经壁记 汴州郑门新亭记 郑州刺史东廳壁记 管城新驿记 和州刺史廳壁记	谢平章事表 谢手诏表诏後批云朕自书 谢贷钱物表 请赴行营表 谢兵马使朱郑等官表初除侍御史续除中 丞异姓王 贺复吳少诚官爵表 贺徐虔王等表 慰义阳公主薨表 慰王太尉薨表 第二表并批荅 第叁表并批荅 苏州谢上表 苏州谢賑赐表 苏州贺册皇太子表 苏州贺册皇太子牋 苏州谢恩赐加章服表 苏州贺皇帝疾愈表 汝州谢上表 同州谢上表 贺泉斩郑注表 贺德音表 贺赦表 谢恩赐粟麦表 慰淄王薨表 谢恩放先贷斛斗表 谢分司表 为淮南杜相公论新罗请广利方状 为京兆韦尹降诞日进衣状 为京兆李尹降诞日进衣状 为京兆韦尹进野猪状 酒食状 为杜相公谢就宅赐食状 为东都韦留守谢赐食状 山南西道节度使廳壁记 山南西道新修驿路记	上杜司徒启时谪朗州 上淮南李相公启 上门下武相公启 上中书李相公启 谢门下武相公启 谢中书张相公启 贺门下裴相公启 上门下裴相公启 贺门下李相公启自西川入为大夫拜相 上僕射李相公启 谢裴相公启 谢竇相公启 唐故相国李公集纪 唐故中书侍郎平章事韦公集纪 唐故相国赠司空令狐公集纪 唐故尚书主客员外郎卢公集纪 唐故衡州刺史吕君集纪 唐故尚书礼部员外郎柳君集纪 董氏武陵集纪 澈上人文集纪 伤我马词 口兵戒 犹子蔚适越戒 观博 观市 论书 刘氏集畧説 名子説 奏记丞相府论学事 泽宫诗 魏生兵要述 救沈志 夔州刺史廳壁记 连州刺史廳壁记 机汲记
--	---	---

<p>Liu Zongyuan</p> <p>TGW_LZY</p> <p>172 483 tekens</p>	<p>礼部为百官上尊号第一表 礼部为百官上尊号第二表 礼部贺册尊号表 为京兆府请複尊号第一表 为京兆府请複尊号第二表 为京兆府请複尊号第叁表 代京兆府耆老请複尊号表 礼部为文武百寮请听政第一表 礼部为文武百寮请听政第二表 礼部为文武百寮请听政第叁表 贺践祚表 礼部贺改永贞元年表 礼部太上皇诰宜令皇帝即位贺表 礼部贺立皇太子表 礼部贺皇太子册礼华德音表 为王京兆皇帝即位礼毕贺表 代韦中丞贺元和大赦表 礼部贺册太上皇後及德妃表臣某等言伏 奉今日日诰良娣王氏册太上皇 礼部贺太上皇後册毕贺表臣某等言今日 日太上皇後册礼云毕率士臣妾 禦史台贺嘉禾表 礼部贺嘉禾及芝草表臣某等言伏见今日 某日内出剑南所进嘉禾图及 京兆府贺嘉瓜白兔连理棠树等表臣某言 今日日中使王自宁出徐州刺史 礼部贺甘露表臣某言中使王自宁至伏奉 宣圣旨出延和殿前丁香树甘 礼部贺白龙并青莲花合戏莲子黄瓜等表 礼部贺白鹤表 礼部贺嘉瓜表 为王京兆贺嘉莲表 为王京兆贺雨表一 为王京兆贺雨表二 为王京兆贺雨表叁</p>	<p>上西川武元衡相公谢抚问启 谢襄阳李夷简尚书委曲抚问启 贺赵江陵宗儒辟符载启 与邕州李域中丞论陆卓启 谢李中丞安抚崔简戚属启 上湖南李中丞幹廩食启 上桂州李中丞荐卢遵启 为裴中丞伐黄贼转牒 裴瑾宗丰二陵集礼後序 柳宗直西汉文类序 大理评事杨君文集後序 濮阳吴君文集序 王氏伯仲唱和诗序 送杨凝郎中使还汴宋诗後序 送崔群序 送邠宁独孤书记赴辟命序 同吴武陵送前桂州杜留後诗序 送宁国範明府诗序 送幸南容归使联句诗序 送李判官往桂州序 送苑论登第後归覲诗序 送萧炼登第後南归序 送班孝廉擢第归东川覲省序 送独孤申叔侍亲往河东序 送豆卢膺秀才南遊诗序 送赵大秀才往江陵谒赵尚书序 同吴武陵赠李睦州诗序 送南涪州量移澧州序 送薛存义之任序 送薛判官量移序 送李渭赴京师序 送严公颉下第归兴元覲省诗序 送元秀才下第东归序 送辛旼庶下第遊南郑序 送崔子符罢举诗序</p>	<p>谪龙说 複吴子松说 黑说 观八骏图说 桐叶封弟辩 辩列子 辩文子 论语辩二篇△上篇 辩鬼穀子 辩晏子春秋 辩亢仓子 辩鷓冠子 敌戒 叁戒并序 设渔者对智伯 愚溪对 对贺者 杜兼对 天对 晋问 答问 起废答 读韩愈所著毛颖传後题 舜禹之事 谤誉 鹹宜 鞭贾 吏商 东海若 吾子 箕子碑并序 道州文宣王庙碑 柳州新修文宣王庙碑 终南山祠堂碑并序 湘源二妃庙碑并序</p>
--	--	---	--

	<p>为王京兆贺雨表四 贺亲自祈雨有应表 为裴中丞贺克东平赦表 柳州贺破东平表 代表中丞贺分淄青为叁道节度表 为韦侍郎贺布衣窦群除左拾遗表 为樊左丞让官表 为王户部荐李谅表 为户部王叔文陈情表 代表中丞谢讨黄少卿贼表 为裴中丞举人自代伐黄贼表 为崔中丞请朝观表 代柳公绰谢上任表 代李襄州谢上任表 代节使谢迁镇表 为刘同州谢上表 代裴行立谢移镇表 代韦永州谢上表 谢除柳州刺史表 柳州谢上表 代广南节度使举裴中丞自代表 奏荐从事表 代广南节度使谢出镇表 为杨湖南谢赐设表 为武中丞谢赐樱桃表 谢赐时服表 谢赐端午绶帛衣服表 及大会议户部尚书班宏又请改所上尊号 加奉道字故其文如後表 及大会议国子祭酒韩洄请曆数近日征应 祥瑞故又改其文如後表 为崔中丞贺平李怀光表 为武中丞谢赐新茶表 为裴中丞贺破东平表 奉平淮夷雅表 上饶歌鼓吹曲表</p>	<p>送蔡秀才下第归颿序 送韦七秀才下第求益友序 送辛生下第序略 送从兄偁罢选归江淮诗序 送从弟谋归江陵序 送灊序 送内弟卢遵遊桂州序 送表弟吕让将仕进序 陪永州崔使君遊宴南池序 愚溪诗序 娄二十四秀才花下对酒唱和诗序 法华寺西亭夜饮赋诗序 凌助教蓬屋题诗序 送韩丰群公诗後序 送娄图南秀才遊淮将入道序 送易师杨君序 送徐从事北遊序 送诗人廖有方序 送元十八山人南遊序 送贾山人南遊序 送方及师序 送文畅上人登五台遂遊河朔序 送巽上人赴中丞叔父召序 送僧浩初序 送元嵩师序 送琛上人南遊序 送文鬱师序 送元举归幽泉寺序 送浚上人归淮南覲省序 序饮 监察使壁记 四门助教厅壁记 武功县丞厅壁记 鳌屋县新食堂记 诸使兼禦史中丞厅壁记 馆驿使壁记</p>	<p>太白山祠堂碑 饶娥碑并序 唐故特进赠开府仪同叁司扬州大都督南 府君睢阳庙碑并序 曹溪第六祖赐諡大鉴禅师碑并序 南嶽弥陀和尚碑并序 南嶽云峰寺和尚碑 南嶽般舟和尚第二碑并序 南嶽大明寺律和尚碑并序 龙安海禅师碑并序 嶽州圣安寺无姓和尚碑铭并序 唐相国房公德铭之阴 故禦史周君碣 国子司业阳城遗爱碣并序 唐故给事中皇太子侍读陆文通先生墓表 先侍禦史府君神道表 先君石表阴先友记 故殿中侍禦史柳公墓表 故宏农令柳府君坟前石表辞 亡友故秘书省校书郎独孤君墓碣 唐故万年令裴府君墓碣 唐故兵部郎中杨君墓碣 尚书户部侍郎王君先太夫人河间刘氏誌 文 朗州员外司户薛君妻崔氏墓誌 髭峨峨筴豆惟嘉蒸嗜宾燕其羞孔多有有 严神飡斯何奚仲仲虺胡祐不遐高曾祖考 胡嘏之讹淑人不居谁任於家书铭告哀以 真岩阿 马氏女雷五葬誌 唐故尚书户部郎中魏府君墓誌 唐故朝散大夫永州刺史崔公墓誌 故永州刺史崔君流配州权厝誌 招讨处置等使上柱国武城县开国男食邑 叁百户张公墓誌铭并序 唐故邕管经略招讨等使朝散大夫持节都</p>
--	--	---	---

	<p>贺赦表 为广南郑相公奏百姓产叁男状 为薛中丞浙东奏五色云状 为裴中丞奏邕管黄家贼事宜状 让监察禦史状 为京兆府昭应等九县诉夏苗旱损状 为南承嗣请从军状故某官赠某官南霁云男某承嗣 进农书状农书叁卷 代人进瓷器状 柳州举监察禦史柳汉自代状 贺诛淄青逆贼李师道状 贺平淄青後肆赦状 贺分淄青诸州为叁道节度状 代裴中丞上裴相贺破东平状 上户部状 柳州上本府状 为裴中丞上裴相乞讨黄贼状 为桂州崔中丞上中书门下乞朝覲状 为南承嗣上中书门下乞两河效用状 柳州上中书门下举柳汉自代状 为长安等县耆寿诣相府乞奏複尊号状 为京畿父老上府尹乞奏複尊号状 晋文公问守原议 驳複仇议 諡议 与太学诸生喜诣阙留阳城司业书 寄许京兆孟容书 与杨京兆凭书 与裴嵬书 与萧翰林俛书 与李翰林建书 与顾十郎书 与韩愈论史官书 与史官韩愈致段秀实太尉逸事书 与吕恭论墓中石书</p>	<p>岭南节度飡军堂记 邠宁进奏院记 兴州江运记 全义县複北门记 潭州杨中丞作东池戴氏堂记 桂州裴中丞作訾家洲亭记 邕州柳中丞作马退山茅亭记 永州韦使君新堂记 永州崔中丞万石亭记 零陵叁亭记 连山郡複乳穴记 道州毁鼻亭神记 永州龙兴寺息壤记 永州龙兴寺东丘记 永州法华寺新作西亭记 永州龙兴寺西轩记 柳州複大云寺记 永州龙兴寺修净土院记 永州铁炉步誌 遊黄溪记 始得西山宴遊记 钴鉷潭记 钴鉷潭西小丘记 小石潭记 袁家渴记 石渠记 石涧记 小石城山记 柳州东亭记 柳州山水近治可遊者记 韦夫人坟记 下殇女子墓砖记 小侄女墓砖记 维论 天爵论 守道论</p>	<p>督邕州诸军事守邕州刺史兼禦史中丞赐紫金鱼袋李公墓誌铭并序 唐放邕管招讨副使试大理司直兼贵州刺史邓君墓誌铭并序 吕侍禦恭墓铭并序 唐故岭南经略副使禦史马君墓誌 唐故安州刺史兼侍禦史贬柳州司马孟公墓誌铭 故连州员外司马凌君权厝誌 故连州员外司马凌君墓後誌 万年县丞柳君墓誌 处士段宏古墓誌 潞州兵马曹柳君墓誌 永州司功参军谭随亡母毛氏誌文 笋郭师墓誌 赵秀才群墓誌 太府李卿外妇马淑誌 故岭南盐铁院李侍禦墓誌 故试大理评事裴君墓誌 故大理评事柳君墓誌 故秘书郎薑君墓誌 故襄阳丞赵君墓誌 故温县主簿韩君墓誌 东明张先生墓誌 故处士裴君墓誌 覃季子墓铭并序 续荥泽尉崔君墓誌 先太夫人河东县太君归祔誌 伯祖妣赵郡李夫人墓誌铭 叔妣吴郡陆氏夫人誌文 亡姑渭南尉陈君夫人权厝誌 亡姊前京兆府参军裴君夫人墓誌 亡妻宏农杨氏誌 亡姊崔氏夫人墓誌盖石文 故叔父殿中侍禦史府君墓版文 誌从父弟宗直殯</p>
--	--	---	---

	<p>答刘禹锡天论书 与刘禹锡论周易九六说书 答元饶州论春秋书 答吴武陵论非国语书 与吕道州温论非国语书 与友人论为文书 答元饶州论政理书 与崔连州论石鍾乳书 答周君巢饵药久寿书 与李睦州论服气书 与杨海之再说车敦勉用和书 与杨海之疏解车义第二书 答贡士沈起书 贺进士王参元失火书 答韦中立论师道书 答贡士元公瑾论仕进书 心誌既通而名 誉不闻友之过也盖举知扬善圣人不非况 足下有文行唱之者有其人矣继其声者吾 敢阙焉其馀去就之说则足下观时而己不 悉宗元白 答严厚輿论师道书 报袁君陈秀才避师名书 答韦珩示韩愈相推以文墨事书 答贡士廖有方论文书 答贡士萧纂求为师书 报崔黯秀才论为文书 答吴秀才谢示新文书 複杜温夫书 上门下李夷简相公陈情书 讚皇太子笺 贺皇太子笺 上权德輿补阙温卷决进退启 上大理崔大卿应制举不敏启 上裴晋公度献唐雅诗启 上襄阳李仆射献唐雅诗启 上扬州李吉甫相公献所著文启</p>	<p>时令论上 时令论下 断刑论下 辨侵伐论 六逆论 乞巧文 骂屍蟲文并序 斩曲几文 宥鸡蛇文并序 憎王孙文并序 逐毕方文并序 辩伏神文并序 螭文并序 哀溺文并序 招海贾文 梁邱据讚 霹雳琴讚并序 尊胜幢讚并序 龙马图讚并序 伊尹五就桀赞并序 诫惧箴 忧箴 师友箴并序 永字八法颂 沛国汉原庙铭并序 塗山铭并序 剑门铭并序 寿州安丰县孝门铭并序 武冈铭并序 井铭并序 天说 鹞说 朝日说 捕蛇者说 禘 昔说 乘桴说</p>	<p>南嶽云峰和尚塔铭并序 衡山中院大律师塔铭并序 段太尉逸事状 太尉逸事如石 银青光祿大夫右散骑常侍轻车都尉宣城 县开国伯柳公行状曾祖善才皇荆王侍读 祖尚素皇润州曲阿县令父庆休皇渤海郡 县丞贈蔡州刺史工部尚书 唐故秘书少监陈公行状五代祖某陈宜都 王曾祖某皇会稽郡司马祖某皇晋陵郡司 功参军 刘叟传 宋清传 种树郭橐驼传 童区寄传 梓人传 李赤传 蝥蝻传 虞鸣鹤誄并序 衡州刺史东平吕君誄 吊苾宏文 吊屈原文 吊乐毅文 舜庙祈晴文 雷塘祈雨文 禡牙文 祭蠹文 祭井文 祭门文 祭六伯母文 祭独孤氏丈母文 祭从兄文 祭弟宗直文 祭姊夫崔使君简文 又祭崔简旅榦归上都文 祭崔氏外甥文</p>
--	--	--	--

	<p>谢李吉甫相公示手劄启 上江陵赵相公寄所著文启 上严东川寄剑门铭启 上江陵严司空献所著文启 上岭南郑相公献所著文启 上李中丞献所著文启 上裴行立中丞撰警家洲记启 上河阳乌尚书重允欲献文启 贺裴桂州启 与卫淮南石琴荐启</p>	<p>说车赠杨诲之 为韦京兆祭太常崔少卿文 为李京兆祭杨凝郎中文 为安南杨侍禦祭张都护文 祭万年裴令文 祭吕敬叔文 祭崔君敏文 祭段宏古文 祭李中明文 哭张後徐辞并序 杨氏子承之哀辞并序</p>	<p>祭崔氏外甥女文 祭外甥崔骈文 祭杨凭詹事文 祭穆质给事文 祭吕衡州温文 祭李中丞文 为韦京兆祭杜河中文 答郑员外贺启 答诸州贺启 上广州赵宗儒尚书陈情启</p>
<p>Lü Wen TGW_LW 35 893 tekens</p>	<p>与族兄皋请学春秋书 上族叔齐河南书 代李侍郎与山南严僕射书 代李侍郎与宣武韩司空书 代李侍郎与徐州张尚书书 代辛将军与普润刘尚书书 代襄中丞与襄阳于相公书 地志图序 送友人遊蜀序 送琴客摇兼济东归便道谒王虢州序 聯句诗序 送薛大信归临晋序 道州律令要录序 裴氏海昏集序 代论伐剑南更发兵表元和元年 代李侍郎贺德政表 代国子陆博士进集註春秋表 代齐贾二相贺迁二祖表 谢拾遗表贞元十九年 御答 谢章服表 代孔侍 蕃中贺顺宗登极表 代文武百寮上尊号第叁表 代文武百寮谢宣示元和观象厯表</p>	<p>代武相公谢枪旗器甲鞍马表 代武相公谢借飞龙马表 代张侍郎起居表 代伊僕射谢男宥授安州刺史表 道州刺史谢上表 贺册皇太子表 衡州刺史谢上表 代郑南海谢上表 代都监使奏吐蕃事宜状 代伊僕射奏请女正度状 代郑相公谢赐戟状 代郑相公请删定施行六典开元礼状 故博陵崔公行状 叁受降城碑铭并序 故太子少保赠尚书左僕射京兆韦府君神道碑 刘公神道碑 南嶽大师遠公塔铭记 陈先生墓表 傅巖铭并序 望思臺铭并序 古东周城铭并序 成臯铭 谒舜庙文 华山下酹王景畧文</p>	<p>魏郑公徵 长孙赵公无忌 唐莒公俭 刘渝公政會 李卫公靖 李英公勣 刘夔公弘基 长孙邳公顺德 虞永兴公世南 尉迟鄂公敬德 萧宋公瑀 张郑公公谨 屈突蒋公通 高申公士廉 殷郎公开山 秦胡公叔寶 程卢公知节 段褒公志玄 许谯公绍 皇帝亲庶政颂并序 狄梁公立庐陵王传讚并序 张荆州画讚并序 续羊叔子传讚 药师如来绣像讚并序</p>

	代文武百寮贺放浙西租赋表 代文武百寮谢许遊宴表 代文武百寮进农书表 代杜司徒谢上表 代杜司徒贺赦表 代李侍郎贺收西川表 代李侍郎谢内库钱充军资表 代贺瑞雪表 代贺生擒李錡表	代齐常侍祭樊襄阳文 代宰相祭故齐相公文 祭陆给事文 道州祭百姓邓助费念文 祭候官十七房叔文 衡州祭柘里渡溺死百姓文 凌烟阁勳臣颂并序 河间王孝恭 房梁公玄龄 杜莱公如晦	功臣怨死议 复汉以粟为赏罚议 人文化成论 叁不欺先後论 虢州叁堂记 诸葛武侯庙记 刺史河南元结字次山撰 道州刺史廳後记 湖南都团练副使廳记
Xiao Yingshi TGW_XYS 12 295 tekens	为扬州李长史作千秋节进毛表 为李北海作进芝草表 为李中丞贺赦表 为陈正卿进续尚书表 为从叔鸿胪少卿论早请掩骼埋胔表 为南阳尉六舅上邓州赵王牋	陪李采访泛舟蓬池宴李文部序 送刘太真诗序 蓬池禊饮序 清明日南皮泛舟序 送族弟旭帖经下第东归序	与从弟评事书 为李中丞作与虢王书 为邵翼作上张兵部书 赠韦司业书 重答李清河书
Yuan Jie TGW_YJ 29 610 tekens	二风诗论 元谟 演谟 系谟 説楚何荒王赋上 説楚何惑王赋中 説楚何愾王赋下 别孟校书 别何员外 七不如七篇有序 第一 第二 第叁 第四 第五 第六 第七 订古五篇有序 第一	漫泉铭 东泉铭 寒泉铭并序 阳华岩铭并序 窠樽铭 丹崖翁宅铭并序 朝阳岩铭并序 浯溪铭有序 与韦尚书书乾元二年韦陟为礼部尚书东都留守 与李相公书乾元二年李揆为中书侍郎平章事 与韦洪州书上元二年韦为洪州刺史任西观察使 与吕相公书 与何员外书永泰中何昌裕为户部员外 篋中集序 别韩方源序 别王佐卿序	崔潭州表 张处士表 菊圃记 广宴亭记 殊亭记 右溪记 刺史廳记 茅阁记 九疑图记 寒亭记在江华县 为董江夏自陈表 辞监察御史表上元元年进 为吕荆南谢病表 请节度使表宝应元年进 乞免官归养表 谢上表广德二年道州进 再谢上表永泰二年进 广德二年贺赦表 永泰元年贺赦表

	<p>第二 第叁 第四 第五 自述叁篇有序 述时 述命 述居 自箴 大唐中兴颂有序为颂曰 虎蛇颂有序 虎颂 蛇颂 灋溪铭有序 异泉铭并序 杯薄侯反樽铭并序 退谷铭并序 杯湖铭并序 五如石铭并序 七泉铭并序 灋泉铭 汾泉铭 洹泉铭 忠泉铭 浚泉铭 水乐铭有序 文编序 送张玄武序</p>	<p>刘侍御月夜讌會序 送孟校书往南海序 送谭山人归云阳序 别崔曼序 送王及之容州序 问进士永泰二年通州问第一 第二 第叁 第四 第五 时议叁篇有序 时议上篇 时议中篇 时议下篇 管仲论 竊五计反论 巧论 漫论并序 化虎论 辩惑二篇有序 上篇下篇 喻友 元鲁县墓表 哀丘表 左黄州表 吕公表 惠公禅居表 夏侯岳州表 舜祠表</p>	<p>请省官状乾元叁年上来大夫唐邓等州县官 请给将士父母粮状上元元年上来大夫 请收养孤弱状上元元年上来大夫 举吕著作状寶应元年奏 右见任秘书省著作郎 奏免科率状广德二年奏勅依 叁千九百七贯九百足贼退後徵率 奏免科率等状永泰二年奏勅依 九万一千六百六贯五百四十六文配率请 放免 论舜庙状永泰二年奏勅依 举处士张季秀状永泰二年奏勅依 县令箴 出规处规戏规心规时规 恶圆 恶曲 水乐说 订司乐氏 浪翁观化并序有无相化有化无无化有化 相化时化世化 唐亭铭有序 岵臺铭有序湘渊清深岵臺隋陵登临长望 无远不尽谁厌朝士羈牵局促借君此臺一 纵心目阳崖砉琢如瑾如珉作铭刻之彰示 後人东崖铭有序 让容州表</p>
<p>Yuan Zhen TGW_YZH 57 978 tekens</p>	<p>才识兼茂明於体用策一道 论教本书 与史馆韩侍郎书 叙诗寄乐天书 诲姪等书 代谕淮西书</p>	<p>为萧相国谢太夫人国号诰身状 为令狐相国谢回一子官与弟状 贺降诞日德音状 中书省议赋税及铸钱等状 中书省议举县令状 弹奏劔南东川节度使状</p>	<p>授刘总守司徒兼侍中天平军节度使制 许刘总出家制 加乌重胤检校司徒制 加陈楚检校左僕射制 起复田布魏博节度等使制 白氏长庆集序</p>

	<p> 上门下裴相公书 表奏有序 献事表 论追制表 论谏职表 论讨贼表 论西戎表 同州刺史谢上表 贺汴州诛李芥表 贺圣体平复御紫宸殿受朝贺表 代李中丞谢官表 为严司空谢招讨使表 贺诛吴元济表 为萧相让官表 为萧相谢追赠祖父祖妣亡父表 迁庙议状 钱货议状 两省供奉官谏驾幸温汤状 辨日旁瑞气状 谢准朱书撰田弘正碑文状 谢恩赐告身衣服并借马状 谢赐设状 谢御札状 进田弘正碑文状 进诗状 进西北边图经状 进西北边图状 进双鸡等状 进马状 为萧相谢告身状 为令狐相国谢赐金石凌红雪状 报叁阳神文 祈雨九龙神文 报雨九龙神文 祭淮渎文 </p>	<p> 遂州刺史柳蒙 绵州刺史陶鎰 剑州刺史崔实成 合州刺史张平 荣州刺史陈当 渝州刺史邵膺 泸州刺史兼御史刘文翼 利州一万一千四百七十七围 论浙西观察使封杖决杀县令事 论传牒事 为河南府百姓诉车 同州奏均田 论当州朝邑等叁县代纳夏阳韩城两县率 钱状 当州税麻 当州所徵斛斗草及地头等钱畸零分数 浙东论罢进海味状 当道每年供进淡菜一石五斗海蚶一石五 斗 制造有序 册文武孝德皇帝赦文按唐书长庆元年作 处分幽州德音 戒励风俗德音 批宰臣请上尊号第二表 批宰臣请上尊号第叁表 批宰臣请上尊号第四表 批刘悟谢上表 批王播谢官表 幽州平告太庙祝文 秋分日祭百神文 授王播中书侍郎同平章事使职如故制 加裴度幽镇两道招抚使制 加裴度镇州四面招讨使制时长庆元年十 月 </p>	<p> 永福寺石壁法华经记 翰林承旨学士记 沂国公魏博德政碑 唐故开府仪同叁司检校兵部尚书兼左骁 卫上将军充大内皇城留守御史大夫上柱 国南阳郡王赠某官碑文铭 唐故越州刺史兼御史中丞浙江东道观察 等使赠左散骑常侍河东薛公神道碑文铭 故中书令赠太尉沂国公墓誌铭 唐故京兆府盩厔县尉元君墓誌铭 有唐赠太子少保崔公墓誌铭 唐故中大夫尚书刑部侍郎上柱国陇西县 开国男赠工部尚书李公墓誌铭 唐故福建等州都团练观察处置等使中大 夫使持节都督福州诸军事守福州刺史兼 御史中丞上柱国赐紫金鱼袋赠左散骑常 侍裴公墓誌铭 故金紫光禄大夫检校司徒兼太子少傅赠 太保郑国公食邑叁千户严公行状 唐故使持节万州诸军事万州刺史赐绯鱼 袋刘君墓誌铭 唐故工部员外郎杜君墓係铭并序 唐故朝议郎侍御史内供奉盐铁转运河陰 留後河南元君墓誌铭 唐故建州蒲城县尉元君墓誌铭 夏阳县令陆翰妻河南元氏墓誌铭 唐左千牛韦珮母段氏墓誌铭 葬安氏誌 告赠皇考皇妣文 告赠皇祖祖妣文 告祀曾祖文 告畚叁阳神文 告畚竹山神文 祭亡友文 祭亡妻韦氏文 </p>
--	--	--	--

	祭翰林白学士太夫人文 祭礼部庾侍郎太夫人文		
Zhang Ji TGW_ZHJ 1 329 tekens	与韩愈书 重与韩退之书		

Song guwen

Naam	Opgenomen werken			
Chen Kui SGW_CHK 21 687 tekens	文则			
Ouyang Xiu SGW_OYX 318 336 tekens	正统论序 正统论上 正统论下 或问 纵囚论 本论中 本论下 为君难论上 朋党论 易或问三首 明用 春秋论上 春秋论中 春秋论下 春秋或问 泰誓论 怪竹辩 请皇太后权同听政诏 皇太后还政议合行典礼诏 赐太宗正司诏 赐夏国诏书 尊皇太后册文 英宗遗制	梅圣俞墓志铭 江邻几墓志铭 尚书工部郎中欧阳公墓志铭 徂徕石先生墓志铭 尚书驾部员外郎致仕薛君墓志铭 国子博士薛君墓志铭 故霸州文安县主簿苏君墓志铭 赠太子太傅胡公墓志铭 端明殿学士蔡公墓志铭 集贤院学士刘公墓志铭 万寿县君徐氏墓志铭 长寿县太君李氏墓志铭 广平郡太君张氏墓志铭 渤海县太君高氏墓碣 北海郡君王氏墓志铭 长安郡太君卢氏墓志铭 皇从侄卫州防御使遂国公墓志铭 皇从侄筠州团练使安陆侯墓志铭 皇从孙右领军卫大将军博平	答吴充秀才书 与曾巩论氏族书庆历六年书 答宋咸书 祭桓侯文 求雨祭文 求雨祭汉景帝文 北岳庙赛雨祭文 修城祈晴祭五龙文 祈晴祭城隍神文 又祭城隍神文 祈雨祭汉高皇帝文 汉高祖庙赛雨文 又祭汉高祖文 祈雨祭张龙公文 青州求晴祭文 祭薛尚书文宝元元年 祭谢希深文 祭资政范公文 祭程相公文 祭杜祁公文 祭吴尚书文 祭吴大资文 祭梅圣俞文	读裴寂传尚书 跋晏元献公书至和□年 跋李西台书嘉祐三年书 跋李翰林昌武书 记旧本韩文 题薛公期画 跋杜祁公书 跋永城县学记 书荔枝谱后士兵部尚书 赐翰林学士尚书 赐外任臣寮进奉乾元节功德疏诏敕 赐新授四方馆使依旧英州刺 赐新除资政殿大学士知青州 孙沔告敕 赐翰林学士尚书左司郎中知制诰 皇帝回契丹皇帝贺乾元节书 内中福宁殿开启天祺节道场 青词三月二十日皇帝册文 赐西南蕃蛮人张光现等敕书

<p>金部郎中贈兵部侍郎閻公神道碑銘 太子太師致仕贈司空兼侍中文惠陳公神道碑銘 尚書戶部郎中贈右諫議大夫曾公神道碑銘 資政殿學士戶部侍郎文正范公神道碑銘 尚書度支郎中天章閣待制王公神道碑銘 袁州宜春縣令贈太師中書令兼尚書令冀國公程公神道碑銘 太尉文正王公神道碑銘 觀文殿大學士行兵部尚書西京留守贈司空兼侍中晏公神道碑銘 忠武軍節度使同中書門下平章事武恭王公神道碑銘 鎮安軍節度使同中書門下平章事贈太師中書令程公神道碑銘 贈刑部尚書余襄公神道碑銘 永春縣令歐君墓表 尚書屯田員外郎李君墓表 石曼卿墓表 連處士墓表 太常博士周君墓表 龍武將軍薛君墓表 尚書屯田員外郎張君墓表 尚書屯田外郎贈兵部員外郎錢君墓表 河南府司錄張君墓表 右班殿直贈右羽林軍將軍唐君墓表 集賢校理丁君墓表</p>	<p>侯墓志銘 皇從侄康州刺史高密侯墓志銘 皇從侄右監門衛將軍廣平侯墓志銘 皇從孫右監門衛將軍墓志銘 皇從孫右屯衛大將軍武當侯墓志銘 安陸侯夫人長樂郡君賈氏墓志銘 雍國太夫人馮氏墓志銘 東萊侯夫人平原郡夫人米氏墓志銘 韓國公夫人太寧郡君慕容氏墓志銘 右監門衛將軍夫人李氏墓志銘 右監門衛將軍夫人金堂縣君錢氏墓志銘 右監門衛將軍夫人武昌縣君郭氏墓志銘 右監門衛將軍夫人東陽縣君鄭氏墓志銘 右屯衛將軍夫人永安縣君慕容氏墓志銘 右監門衛將軍夫人周氏墓志銘 尚書戶部侍郎贈兵部尚書蔡公行狀 司封員外郎許公行狀 泗州先春亭記 夷陵縣至喜堂記 峽州至喜亭記 襄州谷城縣夫子廟碑記 御書閣記 畫舫齋記</p>	<p>曾祖曾祖母祖祖母焚黃祭文 皇考太師祭文 都官郎中王公墓志銘 檢校司農少卿致仕張公墓志銘 河南府司錄張君墓志銘 尚書職方郎中分司南京歐陽公墓志銘 諫議大夫楊公墓志銘 太子賓客分司西京謝公墓志銘 漳南縣君張氏墓志銘 左班殿直胥君墓志銘 內殿崇班薛君墓志銘 母鄭夫人石椁銘 胥氏夫人墓志銘 河南府重修淨垢院記 李秀才東園亭記明道二年廊記 月石硯屏歌序 仁宗御集序 序十二首序 送方希則序 送陳經秀才序 送梅聖俞歸河陽序“ 送楊子聰戶曹序 送廖倚歸衡山序 上范司諫書 與郭秀才書明道二年一書 與張秀才 第一書明道二年祐 與張秀才第二書 答西京王相公書 投時相書 代人上王樞密求先集序書 代楊推官泊上呂相公求見書</p>	<p>謝宣召入翰林狀至和元年州第六狀 乞洪州札子今日二十三日奉被詔書 辭特轉吏部侍郎表治平元年閏五月第四札子 再辭轉官第三札子第二札子乞罷政事第一表 乞罷政事第二表 乞罷政事第三表治平四年政事第一表 辭免青州第二札子熙寧元年八月二十八日謝上表 上胥學士偃啟天聖六年學士偃啟 附胥學士答啟舍人堯臣啟 與晏相公殊書 又回富相公謝書 一慶歷二年十二 四慶歷六年十三 五慶歷六年十五 九皇祐二年十六 十自承遂解政 二皇祐六年 與杜正獻公世昌七通 三慶歷口年 四慶歷口年 五皇祐元年 六皇祐元年一 一至和三年 三嘉祐四年 五嘉祐四年二 六專人至辱手書 八熙寧三年 一慶歷八年 三嘉祐四年</p>
---	---	--	--

<p> 泷冈阡表 尚书虞部员外郎尹公墓志铭 资政殿学士尚书户部侍郎简肃薛公墓志铭 薛质夫墓志铭 尚书兵部员外郎知制诰谢公墓志铭 张子野墓志铭 太子中舍王君墓志铭 学士给事中梅公墓志铭 蔡君山墓志铭 黄梦升墓志铭 尚书都官员外郎欧阳公墓志铭 江宁府句容县令赠尚书兵部员外郎王公代恕墓志铭 永州军事判官郑君墓志铭 大理寺丞狄君墓志铭 陇城县令赠太常博士吕君墓志铭 太子中舍梅君墓志铭 尚书主客郎中刘君墓志铭 翰林侍读学士右谏议大夫杨公墓志铭 供备库副使杨君墓志铭 翰林侍读学士右谏议大夫赠工部侍郎张公墓志铭 兵部员外郎天章阁待制杜公墓志铭 太常博士尹君墓志铭 尚书比部员外郎陈君墓志铭 湖州长史苏君墓志铭 孙明复先生墓志铭 少府监分司西京裴公墓志铭 镇安军节度使同中书门下平章事赠中书令谥文简程公墓 </p>	<p> 王彦章画像记 吉州学记 丰乐亭记 醉翁亭记 菱溪石记 海陵许氏南园记 真州东园记 浮槎山水记 有美堂记 相州昼锦堂记 仁宗御飞白记 岷山亭记 外制集序 礼部唱和诗序 内制集序 集古录目序 思颖诗后序 归田录序 诗谱补亡后序 续思颖诗序 谢氏诗序 释惟俨文集序 释秘演诗集序 梅圣俞诗集序 苏氏文集序 廖氏文集序 仲氏文集序 江邻几文集序 薛简肃公文集序 章望之字序 送田画秀才宁亲万州序 送曾巩秀才序 送张唐民归青州序 送杨序 太子太师致仕杜祁公墓志铭 翰林侍读侍讲学士王公墓志 </p>	<p> 与高司谏书 与石推官第一书 与石推官第二书 答孙正之侔第一书 回丁判官书手作书 与尹师鲁第一书 与尹师鲁第二书景祐三年书 与尹师鲁第三书庆历四年书 与尹师鲁第五书庆历五年夏书 与谢景山书 答李淑内翰书 与王源叔问古碑字书 答孙正之侔第二书 答徐无党第一书书 答徐无党第二书 与田元均论财计书 答陈知明书 又答宋咸书 答李大临学士书 南省试策五道广牙之制掌问管夷吾之书 祭沙山太守祈晴文 祭金城夫人文 祭王深甫文 祭东岳文 论尹师鲁墓志 书冲厚居士墓铭后晴文 书梅圣俞稿后 送秘书丞宋君归太学序 送徐无党南归序 准诏言事上书策 上杜中丞论举官书 今世之官兼御史者例不与台事故敢布狂言窃献门下伏惟幸察焉书 </p>	<p> 四熙宁元年 八熙宁三年 一嘉祐二年七 二嘉祐二年十七 六嘉祐四年内翰文通一通 七嘉祐四年 八嘉祐四年 九嘉祐四年 十嘉祐四年 与梅圣俞四十六通十一 一明道元年 二明道元年六 三首启前谢监簿行附书 五明道二年一 六明道二年十九 七自入夏间巷相传 九首启前谢监簿行附书 十四庆历初某启自承 与李贤良覲字泰伯一通嘉祐初几道复一通 与曾舍人巩字子固四通一庆历六年 三熙宁四年 四熙宁四年三 青州十余篇乱道为说道上石彼近必见矣 一学士一通 二公私多故久阙驰诚然亦久不承 二景祐四年 四专人辱书承 六嘉祐口年 十嘉祐治平间六 一配军人行有书 兖墨宣笔表远信三皇祐五年六至和二年 </p>
--	---	--	---

	志铭 尚书刑部郎中充天章阁待制 兼侍读赠右谏议大夫孙公墓 志铭 尚书户部侍郎参知政事赠右 仆射文安王公墓志铭	铭 尚书工部郎中充天章阁待制 许公墓志铭 零陵县令赠尚书都官员外郎 吴君墓碣铭	答陕西安抚使范龙图辞辟命 书 赠尚书度支员外郎张君墓志 铭	资政殿大学士尚书左丞赠吏 部尚书正肃吴公墓志铭 镇潼军节度观察留后李公墓 志铭
Su Zhe SGW_SZH 91 966 tekens	彭城汉祖庙试剑石铭并叙 凤朱石砚铭并叙 筠州陪禅师得法颂并叙 等轩颂 殿试武举策问一首 南省进士策问一首 河南府进士策问叁首 私试武学策问二首 上皇帝书 上枢密韩太尉书 上昭文富丞相书 上曾参政书 上两制诸公书 上刘长安书 答徐州陈师仲书二首 答黄庭坚书 答徐州教授李昭 筠州圣祖殿记 齐州闵子祠堂记 上高县学记 京西北路转运使题名记 齐州泺源石桥记 光州开元寺重修大殿记 筠州圣寿院法堂记 庐山栖贤寺新修僧堂记 杭州龙井院讷斋记 东轩记 武昌九曲亭记 王氏清虚堂记	吴氏浩然堂记 黄州快哉亭记 黄州师中庵记 南康直节堂记 洛阳李氏园池诗记 太子少保赵公诗石记 伯父墓表 欧阳文忠公夫人薛氏墓志铭 全禅师塔铭 闲禅师碑 孟德传附子瞻题语 丐者赵生传 类篇叙范景仁侍读托撰 古今家诫叙 洞山文长老语录 祭欧阳少师文 祭文与可学士文 祭永嘉郡夫人马氏文 祭王虢州伯剔文 祭邓内翰母郡太君文 祭曹演父朝议文 祭范蜀公景仁文 祭忠献韩公文 祭侄林文 代李公仪谏议祭张文裕侍郎 文 代张公安道祭李宥侍郎文 代南京留守祭永嘉郡夫人马 氏文	代叁省祭司马丞相文 代叁省祭门下韩侍郎曾孙文 陈州日食祷诸庙文 陈述古舍人辞庙文二首 齐州祈雨雪文二首 徐州汉高帝庙祈晴文代子瞻 南京祭神文七首 绩溪谒城隍文 谒孔子庙文 祭灵惠汪公文 制置叁司条例司论事状奏乞 外任状附 陈州为张安道论时事书 自齐州回论时事书画一状附 为兄轼下狱上书 论梁惟简除遥郡刺史不当状 不撰叶康直知秦州告状 申本省论处置川茶未当状 因旱乞许群臣面对言事札子 乞推恩故知陈州鲜于侁先子 孙状 乞外任札子 论西事状元二年八月 乞验实贾易谢上表所言札子 论阴雪札子元叁年春 转对状 请户部复叁司诸案札子 元 会计录叙此本有六篇时 与人分撰后又不果用	笏记 元 八年生日谢表二首 其二 笏记 辞门下侍郎札子 免太中大夫门下侍郎表二首 谢太中大夫门下侍郎表二首 进郊祀庆成诗状 免南郊加恩表二首 谢南郊加恩表二首 汝州谢上表 分司南京到筠州谢表 明堂贺表 雷州谢表 移岳州谢状 复官宫观谢表 南郊贺表建中靖国元年十一 月 降授朝请大夫谢表崇宁元年 谢复坟寺表 谢复官表二首 皇太后上仙慰表 钦圣宪肃皇后 庙慰表 钦慈皇后 庙慰表 大行太皇太后上仙功德疏 皇太后上仙功德疏 哲宗皇帝大祥功德疏 天宁圣节功德疏 东莹老翁井斋僧疏

		代张公祭蔡子正资政文 代毛筠州祭王观文韶文二首	收支叙 民赋叙 元七年生日谢表二首	苏颍滨年表
Su Shi SGW_SSH 246 029 tekens	南行前集叙 送章子平诗叙 牡丹记叙 送杭州进士诗叙 邵茂诚诗集叙 钱塘勤上人诗集叙 晁君成诗集叙 鳧绎先生诗集叙 徐州鹿鸣燕赋诗叙 王定国诗集叙 圣散子叙田表圣奏议叙 乐全先生文集叙 范文正公文集叙 六一居士集叙 八境图后序 圣散子后叙 送人叙 送水丘秀才叙 猎会诗叙 讲田友直字叙 送张道士叙 江子静字叙 送钱塘僧思聪归孤山叙 清风阁记 喜雨亭记 凤鸣驿记 凌虚台记 中和胜相院记 四菩萨阁记 墨君堂记 净因院画记 墨妙亭记	孟子论 孟轲论 乐毅论 荀卿论 韩非论 留侯论 贾谊论 晁错论 霍光论 扬雄论 诸葛亮论 韩愈论 大臣论上 大臣论下 续欧阳子朋党论 屈到嗜芟论 龙虎铅汞论 上张安道养生诀论 续养生论 御试制科策并问 拟进士对御试策并引状问 策略叁 策略四 策略五 策别一 策别二 策别叁 策别四 策别五 策别六 策别七 策别八	峻灵王庙碑 伏波将军庙碑 淮阴侯庙碑 司马温公神道碑 赵清献公神道碑 富郑公神道碑 赵康靖公神道碑代张文定公作 范景仁墓志铭 张文定公墓志铭 故龙图阁学士滕公墓志铭代张文定公作 王子立墓志铭 宝月大师塔铭 陆道士墓志铭 惠州官葬暴骨铭 李太师墓志 朱亥墓志 刘夫人墓志铭代韩持国作 亡妻王氏墓志铭 乳母任氏墓志铭 保母杨氏墓志铭 朝云墓志铭 祭欧阳文忠公文 祭魏国韩令公文 祭柳子玉文 祭单君颉文 祭胡执中郎中文 祭任钐辖文 祭欧阳仲纯父文 祭王君锡丈人文 祭文与可文	黄庭经赞并叙 韩干画马赞 胶西盖公堂照壁画赞并引 胶西盖公堂照壁画赞并引 石菖蒲赞并叙 九马图赞并引 顾恺之画黄初平牧羊图赞 二疏图赞 偃松屏赞并引 叁马图赞并引 李潭六马图赞 李伯时画李端叔真赞 叁笑图赞 李西平画赞 醉吟先生画赞 梦作司马相如求画赞并叙 题叁国名臣赞 忠懿王赞 李伯时所画沐猴马赞 文与可枯木赞 救月图赞 捕鱼图赞 思无邪斋赞 六观堂赞 元华子真赞 僧伽赞 阿弥陀佛赞 药师琉璃光佛赞并引 傅大士赞 应梦观音赞 静安县君许氏绣观音赞 绣佛赞

<p>墨宝堂记或题作张君宝墨堂记 钱塘六井记 仁宗皇帝御飞白记 大悲阁记 超然台记 雩泉记 醉白堂记 盖公堂记 李氏山房藏书记 宝绘堂记 眉山远景楼记 滕县公堂记 庄子祠堂记 放鹤亭记 思堂记 游桓山记 灵壁张氏园亭记 文与可画筓篔簹谷偃竹记 胜相院经藏记 虔州崇庆禅院新经藏记 密州通判厅题名记 秦太虚题名记 奖谕敕记 石氏画苑记 黄州安国寺记 石钟山记 李太白碑阴记 荐诚禅院五百罗汉记 方丈记 野吏亭记 南安军学记 众妙堂记 遗爱亭记代巢元修 南华长老题名记 琼州惠通井记</p>	<p>策别九 策别十 策别十一 策别十二 策别十三 策别十四 策别十五 策别十六 策别十七 策断上 策断中 策断下 禹之所以通水之法 修废官举逸民 天子六军之制 休兵久矣而国益困 关陇游民私铸钱与江淮漕卒 为盗之由 私试策问八首 永兴军秋试举人策问 国学秋试策问二首 试馆职策问叁首 省试策问叁首 省试宗室策问 策问叁首 私试策问 拟殿试策问 上梅直讲书 上韩太尉书 上富丞相书 上曾丞相书 应制举上两制书 上刘侍读书 上韩魏公论场务书 上蔡省主论放欠书 答安师孟书</p>	<p>祭刁景纯墓文 祭张子野文 祭陈令举文 祭任师中文 祭堂兄子正文 黄州再祭文与可文 祭徐君猷文 祭陈君式文 祭蔡景繁文 祭欧阳伯和父文 祭石幼安文 祭司马君实文 祭王宜甫文 祭范蜀公文 祭黄几道文 祭欧阳文忠公夫人文 祭大觉禅文 祭欧阳文忠公夫人文颍州 祭张文定公文叁首 又 又 祭龙井辩才文 祭亡妻同安郡君文 祭韩忠献公文 大行太皇太后灵驾发引文定 州 祭滕大夫母杨夫人文 惠州祭枯骨文 祭亡妹德化县君文 祭柳仲远文二首 又 祭吴子野文 徐州祭枯骨文 仁说 刚说 稼说送张琥</p>	<p>题王霁画如来出山相赞 东林第一代广惠禅师真赞 兴国寺浴室院六祖画赞并叙 观音赞 罗汉赞 水陆法像赞并引 磨衲赞北叙 小篆般若心经赞 金山长老宝觉师真赞 资福白长老真赞 光道人真赞字晏然 净因净照臻老真赞 马祖庞公真赞 玉岩隐居阳行先真赞 葆光法师真赞 醴泉观真靖崇教大师真赞 东莞资福堂老柏再生赞 湜长老真赞 海月辩公真赞并引 清都谢道士真赞 辩才大师真赞 无名和尚传赞 参寥子真赞 髑髅赞 却鼠刀铭 玉堂砚铭并叙 鼎砚铭 王平甫砚铭 邓公砚铭并叙 端砚铭 孔毅甫龙尾砚铭 孔毅甫凤味石砚铭 凤味砚铭并叙 凤味砚铭 米黻石钟山砚铭 黼砚铭并叙</p>
---	--	---	---

<p>传神记 顺济王庙新获石谿记 熙宁手诏记 应梦罗汉记 观妙堂记 法云寺礼拜石记 醉乡记 睡乡记 静常斋记 赵先生舍利记 北海十二石记 子姑神记 天篆记 大悲阁记成都府 广州东莞县资福禅寺罗汉阁 记 陈公弼传 方山子传 率子廉传 僧圆泽传 杜处士传 万石君罗文传 江瑶柱传 黄甘陆吉传 叶嘉传或谓陈元规作 温陶君传省试刑赏忠厚之至 论 御试重巽申命论 学士院试孔子从先进论 学士院试春秋定天下之邪正 论 儒者可与守成论 物不可以苟合论 王者不治夷狄论 刘恺丁鸿孰贤论 礼义信足以成德论</p>	<p>与曾子固书 上韩魏公乞葬董传书 上韩丞相论灾伤手实书 上文侍中论强盗赏钱书 上文侍中论榷盐书 答舒焕书 答黄鲁直书 答宋寺丞书 黄州上文潞公书 谢张太保撰先人墓碣书 与章子厚书 答李端叔书一首 答秦太虚书 答李琮书 答陈师仲书 答毕仲举书 与朱鄂州书 答李昭玘书 答李荐书 答张文潜书 答毛滂书 谢欧阳内翰书 谢梅龙图书 谢范舍人书 上王兵部书 与刘宜翁书 上王刑部书 与佛印禅老书 上荆公书 上韩枢密书 上吕相公书 与章子厚书 答刘巨济书 与孙运勾书 与王庠书叁首之一 与王庠书叁首之二</p>	<p>文与可字说 杨荐字说 张厚之忠甫字说 赵德麟字说 尧不诛四凶 伊尹五就桀 曾参曰唯 宰我不叛 管仲分君谤 管仲无后 楚子玉以兵多败 司马穰苴 商君功罪 王翦用兵 孟尝君宾礼狗盗 田单火牛 历代世变 秦穆公汉武帝 汉武帝巫蛊事 穆生去楚王戊 何萼之名说 穆生去楚王戊 酈寄幸免 司马相如创开西南夷路 司马相如之谄死而不已 窦婴田蚡 王韩论兵 霍光疏昌邑王之罪 赵充国用心可重 直不疑买金偿亡 杨雄言许由 西汉风俗谄媚 邳彤汉之元臣 朱晖非张林均输 曹袁兴亡</p>	<p>丹石砚铭并叙 王仲仪砚铭 端砚石铭并引 端砚铭 黄鲁直铜雀砚铭 陈公密子石砚铭并引 龙尾石月砚铭 迈砚铭迈往德兴颦以一砚以 此铭之 迨砚铭 卵砚铭 唐陆鲁望砚铭 周炳文瓢砚铭 王定国砚铭二首 又 鲁直所惠洮河石砚铭 故人王颐有自然端砚之成 于片石上稍稍加磨治而已铭 曰 天石砚铭并叙 汉鼎铭并引 石鼎铭并叙 大觉鼎铭 文与可琴铭项黄馘闾然于一 苇之航与鸥鸪而物化发山水 之天光惊潜鱼而出听是谓鱼 粮十二琴铭 杨次公家浮磬铭 法云寺钟铭并叙 邵伯埭钟铭并叙 徐州莲华漏铭并叙 文勋篆铭 裙靴铭并叙 金星洞铭 洗玉池铭 菩萨泉铭并叙</p>
--	--	--	--

	<p>形势不如德论 礼以养人为本论 既醉备五福论 易论 书论诗论 礼论 春秋论 中庸论上 中庸论中 中庸论下 论好德锡之福 论郑伯克段于鄆隐元年 论郑伯以璧假许田桓元年论 取郟大鼎于宋桓二年 论齐侯卫侯胥命于蒲桓叁年 论禘于太庙用致夫人僖八年 论闰月不告朔犹朝于庙文六年 论用郊成十七年 论会于澶渊宋灾故襄叁十年 论黑肱以滥来奔昭叁十一年 论春秋变周之文何休解 宋襄公论 秦始皇帝论 汉高帝论 魏武帝论 伊尹论 周公论 管仲论 士燮论 谈妙斋铭 子思论</p>	<p>与王庠书叁首之叁 答陈季常书 与谢民师推官书 与孙知损运使书 与王定国书 与李方叔书 上知府王龙图书 与叶进叔书 答范景山书 答参寥书 答李康年书 答舒尧文书 答陆道士书或题作与陆子厚 答孙志康书 上执政乞度牒賑济因修廨宇书 上吕仆射论浙西灾伤书 扬州上吕相书或题作扬州上 吕相公论税务书 答虔倅俞括奉议书 答吴秀才书 答刘沔都曹书 答王庠书 表忠观碑 宸奎阁碑 上清储祥宫碑 昭灵侯庙碑 潮州韩文公庙碑 思无邪斋铭并叙 梦斋铭并叙 广心斋铭 孙武论上 孙武论下</p>	<p>周瑜雅量 管幼安贤于荀孔 唐彬 阮籍 孟嘉与谢安石相若 庾亮不从孔坦陶回言 郗方回郗嘉宾父子事 晋宋之君与臣下争善 齐高帝欲等金土之价 王景文 唐太宗借隋吏以杀兄弟 褚遂良以飞雉入宫为祥 李靖李绩为唐腹心之病 白乐天不欲伐淮蔡 韩愈优于扬雄 刘禹锡文过不悛 延州来季子赞并引 孔北海赞并叙 王元之画像赞并叙 王仲议真赞并叙 王定国真赞 秦少游真赞 参寥子真赞 徐大正真赞 文与可画墨竹屏风赞 戒坛院文与可画墨竹赞 石室先生画竹赞并叙 文与可飞白赞 郭忠恕画赞并叙 大别方丈铭 石塔戒衣铭 南安军常乐院新作经藏铭 广州东莞县资福寺舍利塔铭并叙</p>	<p>六一泉铭并叙 卓锡泉铭并叙 参寥泉铭并叙 何公桥铭英州 九成台铭<耳少>莽九疑之联 绵览观江山之吐吞草木之俯 仰鸟兽之鸣号众窍之呼吸往 来唱和非有度数而均节自成 者非韶之大全乎上方立极以 安天下人和而气应气应而乐 作则夫所谓箫韶九成来凤鸟 而舞百兽者既已粲然毕陈于 前矣建中靖国元年正月一日 远游庵铭并叙 苏程庵铭并引 谷庵铭 夕庵铭 桃榔庵铭并叙{影火}不改示现 毗卢无作无止无欠无馀生谓 之宅死谓之墟叁十六年吾其 舍此跨汗漫而游鸿蒙之都乎 叁槐堂铭并叙 山堂铭并叙 德威堂铭并叙 清隐堂铭 四达斋铭并引 雪浪斋铭并引 淡轩铭 择胜亭铭 惠州李氏潜珍阁铭 真相院释迦舍利塔铭并叙</p>
Su Xun	审势	太玄论下	与梅圣俞书	审敌

<p>SGW_SX 78 389 tekens</p>	<p>权书引 心术 法製 强弱 攻守 用间 孙武 子贡 六国 项籍 高祖 衡论引 远虑 禦将 任相 重远 养才 用法 议法 兵製 田製 易论 礼论 乐论 诗论 书论 春秋论 洪範论叙 洪範论上 洪範论中并图 洪範论後序 太玄论上 太玄论中</p>	<p>太玄总例引 史论序 史论上 史论中 史论下 谏论上 谏论下 製敌 誉妃论 管仲论 明论 辨奸论 叁子知圣人汗论 利者义之和论</p> <p>上皇帝十事书 上韩枢密书 上富丞相书 上文丞相书 上田枢密书 上馀青州书 上欧阳内翰第一书 上欧阳内翰第二书 上欧阳内翰第叁书 上欧阳内翰第四书 上欧阳内翰第五书 上王长安书 上张侍郎第一书 上张侍郎第二书 上韩舍人书 上韩丞相书 上韩昭文论山陵书</p>	<p>答雷太简书 与杨节推书 与吴殿院书 谢赵司谏书 与孙叔静 谱例 苏氏族谱 族谱後录上篇 族谱後录下篇 大宗谱法 苏氏族谱亭记 张益州画像记 彭州圆觉禅院记 极乐院造六菩萨记 木假山记 老翁井铭 王荆州画像讚 吴道子画五星讚 仲兄字文甫说 名二子说 题张仙画像 送吴侯职方赴阙序 送石昌言使北引 丹棱杨君墓誌铭 祭史彦辅文 祭任氏姊文 祭亡妻程氏文 祭侄位文 祭史亲家祖母文 议修礼书状 贺欧阳枢密启 谢相府启</p>	<p>广士 与雷太简纳拜书 雷太简墓铭 上张益州书 孔子论 上六家諡法议 諡法总论 论诸家諡法 遊嘉州龙岩 初发嘉州 襄阳怀古 寄杨纬 和杨节推见赠 答张子立见寄 送蜀僧去尘 九日和韩公 题仙都观 遊陵云寺 过木柘观并引 神女庙 题白帝庙 万山 荆门惠泉 昆阳城 题叁遊洞石壁 与可许惠所画舒景以诗督之 题仙都山鹿并序 自尤并叙 水官诗 老翁井 菊花 涵虚阁</p>
<p>Zeng Fan SGW_ZF</p>	<p>圣绪 符应</p>	<p>参知政事 枢密</p>	<p>李继隆 石熙载</p>	<p>韩崇训 周莹</p>

188 964 tekens	都城 官名 官司 附 郡县 学舍 寺观 宫掖 行幸 取士 招隐逸 却贡献 慎名器 革弊 节俭 宰执 宰相	宣徽使[按当为夏守贇]李知用 南加平章夏竦南程琳北李昭 亮北郑戡北张尧佐南狄青南 吴育北富弼南曹佾南程戡右 自乾兴元年二月至嘉祐八年 叁月其後不除 祠祭封爵 刑罚 燕乐 方药附 典故 河渠 户口 杂录 宰臣 参知政事	楚昭辅 李崇矩 李端懿 张德超 杨守一 张逊 曹彬 曹璨 曹玮 曹仪 杨砺 宋湜 钱若水 张宏 夏侯峤 柴禹锡 王继英	刘昌言安禹谟 赵镛 李惟清 王嗣宗 马知节 周起 曹利用 姜遵 王晦叔 赵稹 李谿 王博文 王畴 范雍 张耆 张观 吴廷祚 王仁贍
----------------	--	---	---	--

Boeddhistische teksten

Naam	Codering	Opgenomen werken	Aantal tekens
Avatamsaka soetra	B_AS	大方广佛华严经	591 921
Bailun	B_BL	百论	20 193
Diamant soetra	B_DS	金刚般若波罗蜜经	5 618
Lankavatara soetra 1	B_LS1	楞伽阿跋多罗宝经	120 289
Lankavatara soetra 2	B_LS2	入楞伽经	82 147
Lankavatara soetra 3	B_LS3	大乘入楞伽经	60 660
Lotus soetra	B_LOS	妙法莲华经	69 071
Shi'ermenlun	B_SHEL	十二门论	10 785
Vimalakirti soetra (Kumarajiva)	B_VSK	维摩诘所说经	27 013
Vimilakirti soetra (Xuanzang)	B_VSX	说无垢称经	27 013
Zhonglun	B_ZHL	中论	43 870